

KÓNITAS

2/2. Ioúvrios - Ioúλιος - Αύγουστος 2020

212. Ιούνιος - Ιούλιος - Αύγουστος 2020
(Φωτ. Εξωφύλλου: "Σμόλικας 2000")

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
και Υπεύθυνος κατά Νόμο:
Σωτήρης Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. - fax. 26550 22212
Κιν. 6979138737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:
Ανδρέου Ηλίας
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:
Εσωτερικού 15 Ευρώ,
Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές
στον υπεύθυνο **Σ. Τουφίδη**
ή

Τρ. Πειραιώς: 6302-010076-607

IBAN: GR 32 0171 3020 0063 0201 0076 607

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 211 Μάρτης - Απρίλιος - Μάιος 2020 • Euro 3

Π ε ρ i ε χ ó μ ε ν α

Σελ.

- 137 Τι μας θύμισε η "Καραντίνα", *Σ.Τ.*
139 Εκδήλωση στη Φούρκα
141 Εκδηλώσεις για τον Άγιο Παΐσιο
144 Παρουσίαση ευεργετών, *Η. Ανδρέου*
153 Η Επαρχία Κόνιτσας κατά το 1821, *Χ. Γκούτου*
161 Η περιώνυμη γέφυρα Κόνιτσας, *Θ. Ζιώγα*
168 Αποδημία -Ξενητειά, *Κων. Δάφνη*
173 Τιμή και δόξα στους 12 Αποστόλους, *Ι. Δάφνη*
175 Η Παναγία μας, *Σωκ. Οικονόμου*
177 Ανεμογεννήτριες και Αιολ. Πάρκα, *Γ. Μαυρογιάννη*
179 Εύθυμα και σοβαρά, *Μ. Σπηλιόπουλου*
182 Βιβλιοκριτική, *Κ. Πετσάλνικου*
184 Κόνιτσα (ποίημα), *Γαβραίος*
184 Το πένθος (ποίημα), *Φ. Γιαννούχου*
185 Κορονοϊός (ποίημα), *Δ. Μητσόκα*
186 Θέμα παιδείας, *Η. Ανδρέου*
187 Έθιμα - τραγούδια γάμου, *Γρηγ. Βέλκου*
192 Τριάκοντα ημερών αιχμαλωσία, *Ν. Βεκιάρη*
195 Από τον Δήμο
198 Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Γαριβάλδη 10,
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77358
e_theodo@otenet.gr

Τι μας θύμισε η “καραντίνα”

του Σωτήρη Τουφίδη

Με την «καραντίνα» λογω του κορονοϊού περιοριστήκαμε, σχεδόν δύο μήνες στα σπίτια μας χωρίς πολλές επαφές μεταξύ μας ακόμα και με τα παιδιά και τα εγγόνια μας.

Αυτή η κατάσταση ήταν πρωτόγνωρη για τους νεότερους, όμως σε πολλούς από εμάς τους μεγαλύτερους, που ζήσαμε τον καιρό της γερμανικής κατοχής, ζωντάνεψαν πικρές μνήμες. Τότε όλα τα ‘σκιαζε ο φόβος και τα πλάκωνε η σκλαβιά.

Οι κατακτητές έλεγχαν τα πάντα και την υγεία απαγόρευαν την κίνηση στις πόλεις.

Ο κόσμος απέφευγε όσο μπορούσε τις άσκοπες μετακινήσεις και για να πάει από την ύπαιθρο στις πόλεις έπρεπε να έχει άδεια (papier)

Με την κατάσχεση τροφίμων από τους Γερμανούς δυσκόλευψε η ζωή των κατοίκων και πολλοί πέθαναν από την πείνα το 1941.

Σιγά-σιγά όμως, ο λαός οργανώθηκε, αντιμετωπίζοντας την κατάσταση της καθημερινότητας με διάφορους τρόπους.

Στο χωριό μου, όπως και στα άλλα χωριά της περιοχής, στην αρχή ο αγώνας ήταν να εξασφαλίσει ο κόσμος το ψωμί. Πολυνύμερα ταξίδια άρχισαν από περιοχή σε περιοχή ακόμα και προς τη γειτονική Αλβανία - για ανταλλαγή είδους με είδος, πώληση ρούχων, κοσμημάτων και άλλα.

Μεγάλη ήταν και η βοήθεια από την εκμετάλλευση του πλούσιου δάσους βελανιδιάς του χωριού.

Αρκετοί χωριανοί έγιναν περιστασιακοί ξυλοκόποι και καρβουνιάρηδες. Συνεργαζόμενοι σε παρέες έφτιαχναν καμίνια και μεταφέροντας τα κάρβουνα στα Γιάννενα με κάρα και «καρνάβαλους» της εποχής, έπαιρναν κάποια χρήματα και προμηθεύονταν λίγο λάδι, σαπούνι, αλάτι και άλλα. Τότε οι Γιαννιώτες ζεσταίνονταν με μαγκάλια.

Το γιδοπρόβατα βούθησαν και αυτά με το γάλα, βούτυρο, κρέας, μαλλί και τα μουλάρια, άλογα, βόδια, για το όργωμα, σπαρμό κλπ.

Αλλά δεν ήταν μόνο το φάσμα της πείνας που αντιμετώπιζαν οι κάτοικοι, υπήρχε και η έλλειψη ειδών καθημερινής χρήσης (οικιακά σκεύη, εργαλεία, παπούτσια κλπ.

Εδώ βοήθησε η επινοητικότητα, λόγω της ανάγκης (η ανάγκη βγάζει... λάδι) κατά τη λαϊκή παροιμία. Έτσι για να γλιτώσουν από την «ξυπολησία» έφτιαχναν παπούτσια ξύλινα. Κόψιμο σανίδας στο σχήμα της πατούσας, ένα λουράκι μπροστά και ένα πλαγιαστό πίσω και έτοιμα τα «τσόκαρα» που κροτάλιζαν σ' όλο το πλακόστρωτο, αλλά ήταν μία λύση. Αργότερα η κατάσταση βελτιώθηκε με παπούτσια από λάστιχα αυτοκινήτων.

Τα κονσερβοκούτια έγιναν πολύτιμα. Ο τενεκεντζής του χωριού έβαζε ένα χερούλι και ο μαστραπάς (κανάτα) ήταν έτοιμος. Μάλιστα αν ήταν και μεγάλο, όπως αυτό από τυρί Ολλανδίας, γινόταν ή μεγάλη κανάτα ή κουβάς για το πηγάδι. Κουβάδες γί-

νονταν και από ... κράνη που είχαν βρεθεί εδώ και εκεί μετά την αποχώρηση των Ιταλών το 1940.

Από τα φονικά σύνεργα του πολέμου (χειροβομβίδες παλικές) αφού αφαιρούσαν τον πυροδοτικό μποχανισμό (καψούλια) τις χρησιμοποιούσαν για ταμπακιέρες, αλατιέρες, κουδουνάκια, με ένα λουράκι, για τα γιδοπρόβατα. Από άδειες σφαίρες (κάλυκες) γίνονταν αναπτήρες (τσακμάκια).

Σβάρνα (γεωργικό εργαλείο) για το θρυμμάτισμα των σβόλων στα οργωμένα χωράφια, έπλεκαν βέργες από φράξο. Μετά τον πόλεμο χρησιμοποιήθηκαν οι σιδε-

ρένιες σβάρνες.

Με σωλήνες από ορθοστάτες, παλικών σκυνών, έκαναν φλογέρες. Άκομα και πρόκες λόγω ελλειψης – έφτιαχναν με σύρματα των τηλεφωνικών γραμμών. Πέταλα για το καλίγωμα των zώων έφτιαχναν οι σιδεράδες κόβοντας χοντρές λαμαρίνες.

Γενικά, για όλες τις ανάγκες βρισκόταν η πιο πρακτική λύση με ό,τι υλικά υπήρχαν κι έτσι πέρασαν εκείνες οι δύσκολες μέρες.

Αυτά τα αναφέρουμε για να πάρουν μια ιδέα οι νέοι μας που σήμερα δεν τους λείπει τίποτε.

Εκδήλωση στη Φούρκα

Τη μνήμη της γυναικάς της Πίνδου, των αξιωματικών Κωνσταντίνου Δαβάκη, Αλέξανδρου Διάκου και όλων των ηρώων του έπους του 1940, παρουσία του υψηλούργου Προστασίας του Πολίτη Ελευθερίου Οικονόμου, τίμησαν η Περιφέρεια Ηπείρου και ο Δήμος Κόνιτσας με τη διοργάνωση λιτής εκδήλωσης στη Φούρκα Κόνιτσας τη Δευτέρα 20 Ιουλίου 2020.

Στο μνημείο των πεσόντων στο ύψωμα του Προφήτη Ηλία στη Φούρκα εψάλη δοξολογία και επιμνημόσυνη δέοντη χοροστατούντος του Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέα. Ακολούθησε κατάθεση στεφάνων στις προτομές του Κ. Δαβάκη και Α. Διάκου και σύντομη τοπογραφική ενημέρωση από αξιωματικό της 8ης ΜΠ Ταξιαρχίας. Τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε η φιλόλογος κ. Γιάννα Νίκου με κύρια αναφορά στη σημασία της προσφοράς των Γυναικών της Πίνδου. Στη συνέχεια ακολούθησε μικρή δεξίωση στην πλατεία της Κοινότητας Φούρκας, όπου χαιρετισμό απούθυναν ο Υφυπουργός κ. Λευτέρης Οικονόμου, ο Περιφερειάρχης Ηπείρου κ. Αλέξανδρος Καχριμάνης και ο Δήμαρχος Κόνιτσας κ. Νικόλαος Εξάρχου, ο Γενικός Επιθεωρητής Αστυνομίας Βορείου Ελλάδος Αντιστράτηγος Κωνσταντίνος Σκούμας, ο Διοικητής της 8ης Ταξιαρχίας ταξίαρχος Χρήστος Σιόρεντας, ο Γενικός Περιφερειακός Αστυνομικός Διευθυντής Περιφέρειας Ηπείρου ταξίαρχος Κωνσταντίνος Δούβαλης, ο Αστυνομικός Διευθυντής Ιωαννίνων κ. Βασιλειος Μουσελίμης, ο Διοικητής του 583 Τ.Π. Γεώργιος Χαρίτος, ο Διοικητής της Πυροσβεστικής Κόνιτσας κ. Παναγιώτης Νάκος, οι Αντιπεριφερειάρχες κα Αγνή Νάκου - Δασούλα και κ. Οδυσσέας Πότσης, οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι κα Γιούλα Μητροκώστα και κ. Πρόδρομος Γαϊτανίδης, οι Αντιδήμαρχοι κ. Δημήτριος Χήρας και κ. Νικόλαος Τσιαλιαμάνης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι κα Κατερίνα Δημάρατου και κ. Νικόλαος Καλτσούνης, οι Πρόεδροι των Τοπικών Κοινοτήτων Φούρκας, Αγίας Παρασκευής και Σαμαρίνας, εκπρόσωποι τοπικών Αρχών, φορέων κ.ά.

Επίσης, αναγνώσθηκαν οι χαιρετισμοί του Προέδρου της Βουλής κ, Κωνσταντίνου Τασούλα και των Βουλευτών Ιωαννίνων κ. Σταύρου Καλογιάννη, κ. Γιώργου Αμυρά, της κας Μαρίας Κεφάλα και Μερόπης Τζούφη, που απουσίαζαν λόγω κοινοβουλευτικών υποχρεώσεων.

Στην εκδήλωση παρέστησαν ως εκπρό-

Εκδηλώσεις για τον Άγιο Παΐσιο

Από την Μητρόπολη και τον Δήμο Κόνιτσας πραγματοποιήθηκαν στην Κόνιτσα τριήμερες εκδηλώσεις (10-12/7) στη μνήμη του Αγ. Παΐσιου.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΙΟΥΛΙΟΥ 2020

9:00 -18:30: Επίσκεψη στην Οικία του Οσίου Παΐσιου και ξενάγηση από κληρικούς της Ιεράς Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης.

18:30 -19:00: Μετάβαση στη Εξωκλήσι της Αγίας Βαρβάρας.

19:00 - 20:00: Παράκληση του Οσίου στο ανωτέρω Εξωκλήσι.

ΣΑΒΒΑΤΟ 11 ΙΟΥΛΙΟΥ 2020

Πορεία από το πέτρινο γεφύρι της Κόνιτσας στην χαράδρα του Αώου έως τη Μονή Στομίου (απόσταση διαδρομής 5χλμ.).

Υπάρχει δυνατότητα να ακολουθήσει κανείς το παλαιό μονοπάτι από όπου διερχόταν ο Όσιος Παΐσιος.

07:30 -10:30: Όρθρος και θεία λειτουργία στο νέο Ναό του Αγίου Παΐσιου στην Ιερά Μονή Στομίου.

10:30 -12:30: Ξενάγηση στη Μονή Στομίου και στο κελί του Οσίου.

19:00 - 20:30: Μέγας πολυαρχιερατικός Εσπερινός στον Ιερό Προσκυνηματικό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού.

20:30 - 21:00: Λιτάνευση της Ιερής Εικόνας του Οσίου Παΐσιου από τον Ιερό Ναό του Αγίου Κοσμά προς την Οικία του Οσίου Παΐσιου και επιστροφή στο Ναό.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΙΟΥΛΙΟΥ 2020

07:00: Όρθρος στον Ιερό Προσκυνηματικό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού.

07:30: Καταβασίες.

08:30 -10:30: Πανηγυρική πολυαρχιερατική θεία Λειτουργία.

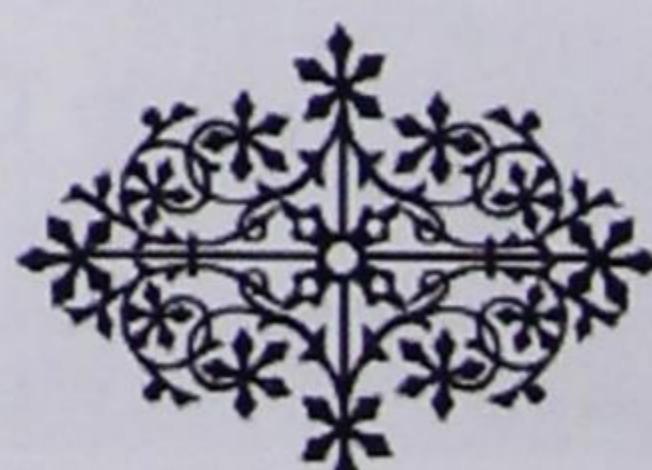
10:30 -11:00: Μικρή Δεξίωση στο Δημαρχείο.

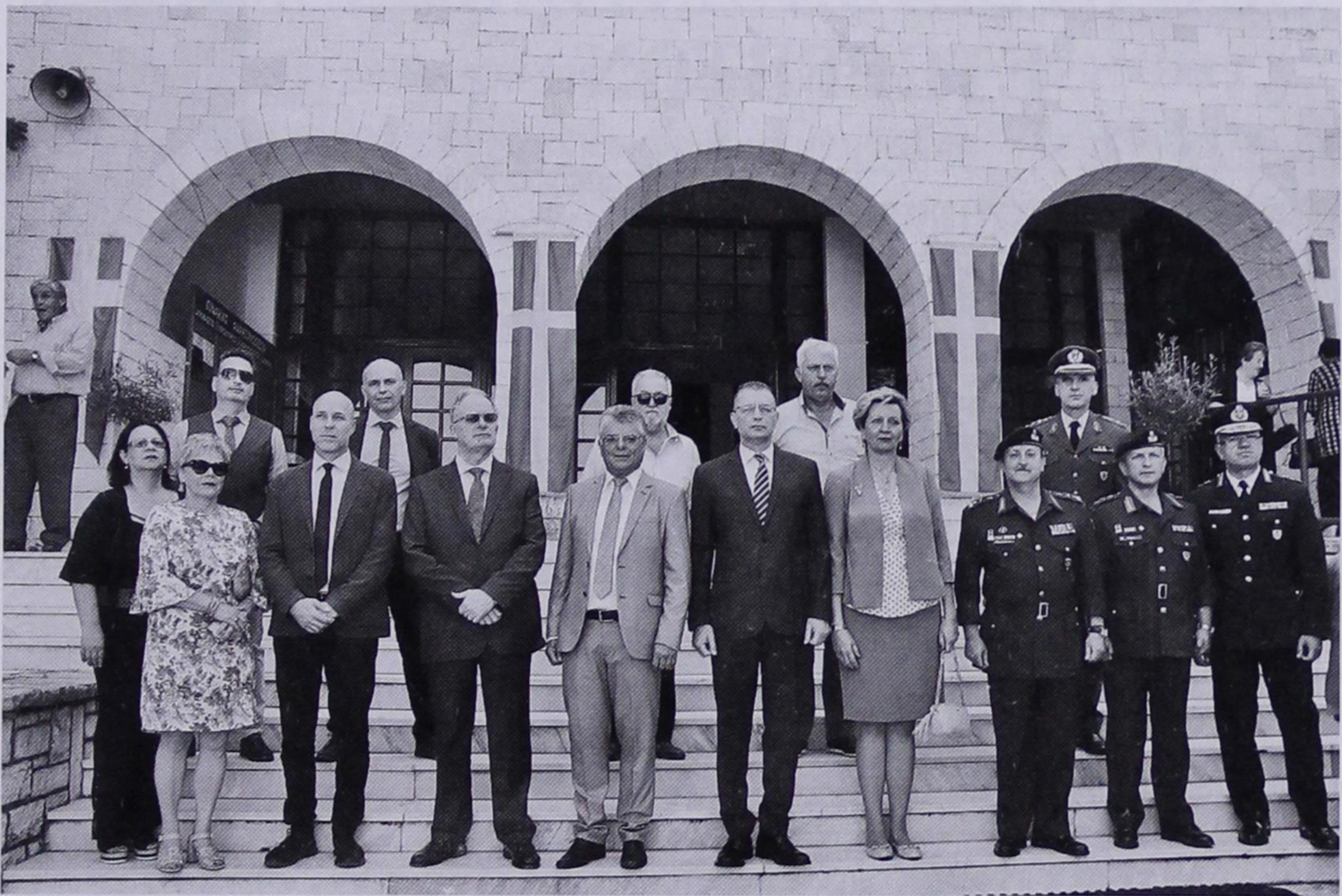
*Θα τηρηθούν όλα τα προβλεπόμενα εκ της Ελληνικής Πολιτείας μέτρα προστασίας λόγω της πανδημίας.

Τις εκδηλώσεις τίμησαν με την παρουσία τους: Ο πρόεδρος της Βουλής κ. Κ. Τασούλας, ο Υφυπ. Εθνικής Άμυνας κ. Άλκ. Στεφανής, οι Μητροπολίτες Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς κ.κ. Ιουστίνος, Ζιχνών και Νευροκοπίου κ.κ. Ιερόθεος, ο Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέας, οι Βουλευτές Ηπείρου και Μαρία

Κεφάλα και Γεώργιος Αμυράς, ο Περιφερειάρχης Ηπείρου κ. Αλέξανδρος Καχριμάνης σε μέρος των εκδηλώσεων, ο Διοικητής του Γ' Σώματος Στρατού Αντιστράτηγος κ. Δημήτριος Κούκκος, ο Διοικητής της VIII ΜΠ Ταξιαρχίας ταξιαρχος κ. Χρήστος Σιόρεντας, ο Αστυνομικός Διευθυντής Ιωαννίνων κ. Βασιλείος Μουσελίμης, ο Περιφερειακός Διοικητής Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Ηπείρου κ. Απόστολος Βασδέκης, ο Αναπληρωτής Γενικός Περιφερειακός Αστυνομικός Διευθυντής Ηπείρου κ. Βασιλείος Λαγός, οι Αντιδήμαρχοι και Δημοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Κόνιτσας, οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι και Γιούλα Μητροκώστα και κ. Πρόδρομος Γαϊτανίδης, ο πρώην Βουλευτής κ. Μιχάλης Παντούλας, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κόνιτσας κ. Πρόδρομος Χατζηεφραιμίδης, εκπρόσωποι στρατιωτικών, αστυνομικών, πυροσβεστικών και τοπικών αρχών και πλήθος πιστών τιμώντας τον Άγιο.

Με την ευκαιρία της εδώ παρουσίας των υψηλόβαθμων πολιτικοστρατιωτικών Αρχών ο Δημαρχος έθεσε υπόψη τους ζητήματα που αφορούν τον Δήμο και τους ξενάγησε στην πατρική οικεία Παΐσιου και στο υπό σύσταση Στρατιωτικού – Ιστορικού Μουσείου.

Körvta

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΤΟΠΙΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ

Μιχαήλ Παπαχρηστίδης

Επιμελεία Ηλία Ανδρέου

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
1 ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ
Αριθμός 892.
ΔΩΡΕΑ ΕΝ ΖΩΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΔΡΧ 150.000
Ἐν Κονίτσῃ ναὶ ἐν τῷ Εἰρηνεδιαιτιῷ Καταστήματι ἴδιο-
ιτησίας Ἀφροδίτης χήρας Γεωργίου Κήττα, ἐνῷ συμβολαιο-
γραφῷ, ἐνώπιον ἔμοῦ τοῦ Συμβολαιογραφοῦντος Εἰρηνεδίνου
Κονίτσης Στυλιανοῦ Ιωάννου Γιαννακάη, ἀναπληροῦντος τόν
μή υπάρχοντα Συμβολαιογράφου Κονίτσης, κατοικοῦντος ναὶ
ἔδρεύντος ἐνταῦθα ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας μου, σήμερον τήν
δεκάτην τρίτην (13ην) τοῦ μηνὸς Ιουλίου τοῦ χιλιεστοῦ
ἐννεακοσιεστοῦ ἔξηκοστοῦ ὄγδοου (1968) ἔτους, ἡμέραν τῆς
ἔβδομάδος Σάββατον, ἐπὶ παρουσίᾳ ναὶ τῶν προσυπόγραφομέ-
νων μαρτύρων, γνωστῶν μὲν ἐνηλίνων πολιτῶν Ἐλλήνων ναὶ
μή Νόμῳ ἔξαιρετέων, Ιωάννου Μαλάμη τοῦ Ηλία ναὶ τῆς Χα-
ρινδείας, ὑπαλλήλου τοῦ Ἀγρονόμεου Κονίτσης, γεννηθέντος
εἰς Παλαιοσέλιον – Κονίτσης ἐν ἔτει 1924 ναὶ κατοικοῦν-
τος εἰς Κονίτσαν, κάτοχου τοῦ ὑπ' ἀριθμ. Ζ. 451606/1961 δε-
λτίου ταυτότητος τῆς Διεικήσεως Χωροφυλακῆς Ιωαννίνων
ναὶ Ιωάννου Γουσγούνη τοῦ Γεωργίου ναὶ τῆς Πηνελόπης,
ἴδιωτικοῦ ὑπαλλήλου, γεννηθέντος ἐν Κονίτσῃ ἐν ἔτει 1927
ναὶ κατοικοῦντος ἐν Κονίτσῃ, κάτοχου τοῦ ὑπ' ἀριθμόν Ζ.
452185/61 δελτίου ταυτότητος τῆς Διεικήσεως Χωροφυλακῆς

Ιωαννίνων, ἐνεφανίσθησαν οἱ γνωστοί μὲν οὐδὲ μή ἔξαιρετέοι, ἀφ' ἑνὸς, ἡ κλεοπάτρα χῆρα Χρῆστου Παπαχρηστίδου, τὸ γένος Μιχαὴλ Ζῆση, οἰνουρά, γεννηθεῖσα εἰς Κόνιτσα ἐν ἔτει 1887 οὐδὲ οὐτοις οὔσα ὄσαύτως, οὐτοχος τοῦ ἐπιδειχθέντος μὲν ὑπ' ἀριθμ. Z. 451629/61 δελτίου ταυτότητος τῆς Διοικηθεως Χωροφυλακῆς Ιωαννίνων, ἐνεργοῦσα ἐν προκειμένῳ πληρεξούσῃ, ἀντιπρόσωπος οὐδὲ ἀντικληκος, ἐπ' ὅντιματι οὐδὲ διά λογαριασμόν τοῦ υἱοῦ της Μιχαὴλ ἡ κάλβιν Παπαχρηστίδου τοῦ Χρῆστου οὐδὲ τῆς Κλεοπάτρας, οὐτοις Νέας Υόρκης Ἡνωμένων Πολιτειῶν Αμερικῆς, δυνάμει τοῦ ἀπό 8/10/1948 πληρεξούσου του συμβολαίου, τοῦ Δημοσίου Συμβολαιογράφου Νέας Υόρκης Γεωργίου Μπακοπόπου, ἐπικεκυρωμένου διά τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2079/14-10-1948 πράξεως τοῦ ἐν Νέα Υόρκη Γενικοῦ Προξένου τῆς Ελλάδος οὐδὲ πρεσποτημένου εἰς τό ἐγγρῷ ἡμετέρῳ ἀρχείῳ υπ' ἀριθμ. 2509/9-10-1958 συμβόλαιον τοῦ τέως Συμβολαιογράφου Κονίτσης Θδυστέως Κων/νου Σιθύρτη, ἀποικλευμένη ἐφ' ἐξῆς ἐν τῷ παρόντι χάριν συνθομίας "δωρῆτρια" οὐδὲ ἀφ' ἔτέρου ὁ Σεβασμώτατος Μητροπολίτης τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως Δρυΐνουπόλεως, Παγωνιανῆς οὐδὲ Κονίτσης ή. Σεβαστιανάς, οὐταί οέσμον ὄντιματι Σωτῆριος Οἰνονεμίδης τοῦ Αχιλλέως οὐδὲ τῆς Χρυσούλας, γεννηθεῖσας εἰς Καλογραταγά - Καρδίτσης ἐν ἔτει 1922 οὐδὲ οὐτοις οὐδὲν εἰς Κόνιτσαν, ἐνεργῶν ἐν προκειμένῳ πληρεξούσῃ, ἀποικλεύμενος ἐφ' ἐξῆς οὖν τῆς ὡς ἄνω Ιερᾶς Μητροπόλεως, ἀποικλεύμενος ἐφ' ἐξῆς ἐν τῷ παρόντι χάριν.

Körvtoa

συντομίας "δωρεοδόχος" ήαί ἀμφότεροι ὑπήσαντο τήν σύνταξην ποιού παρόντος, δι' οὗ ἐδήλωσαν, συναμολόγησαν ήαί συναπέδεχθησαν τάξις: 'Η πρώτη τῶν συμβαλλομένων, δωρήτρια, η
κλεοπάτρα χήρα Χρήστου Παπαχρηστίδου, τό γένος Μιχαήλ, ζήση,
ὅφ' ήν ἀγνωτέρω παρέσταται ίδιότητα, ἐδήλωσεν ὅτε, ὃ γένετολεύς υἱός της, Μιχαήλ ἦ Κάλβιν Χρήστου Παπαχρηστίδης, ἔχει εἰς τήν ἄμεσον, πλήρη, ἀπόλυτον, ἀποκλειστικήν ήαί ἀδιαφοιλογείητον αὐτοῦ νομήν ήαί κυριότητα ἐν (1) ἀστικόν ἀκίνητον, ἦτοι ἐν (1) μεῖζον κεντρικόν οἰνόπεδον, ἐντός τοῦ πολεοδομικοῦ σχεδίου τῆς Κωμοπόλεως Κονίτσης, ἦδη πεφυτευμένον ήαί ἀποτελοῦν ὁπωρῶνα - ἀμπελῶνα, μετά τῶν ἐπ' αὐτοῦ δύο (2) πεπαλαιωμένων ἀποθηκῶν, ήαί μετά τοῦ ἀνεγειρθέντος ἦδη ἐπ' αὐτοῦ θοργείου μεθ' ὑπογείου ήαταστήματος, ήειμενον εἰς τό νότιον ἕκρον τῆς γύρων Κονίτσης ήαί συνορευόμενον, γύρωθεν μαί ἐν ὄλῳ, μέ οἰκον "Αννης συζύγου Νικολάου Ρεμπέλη, τό γένος Χρήστου Παπαχρηστίδου, μέ δημοτοκοινωνίας Καρπαθίας (2ον φύλλον τοῦ ὑπ' αριθμ. 892/1968 συμβολαίου μου). -

Τινήν ὁδόν, μέ δημοσίαν ὁδόν' Ιωαννίνων-Κονίτσης, μέ έτεραν
Δημοτικήν ὁδόν, μέ ξενοδοχεῖον Εύτερπης χήρας Ηρακλέους
Παπαχρήστείδου, μέ δημοτικήν ἔκτασιν (μικράν πλατεῖαν) καζ
πάλιν μέ προαναφερθεῖσαν πρώτην δημοτικήν ὁδόν, ὅπερ (άκι-
νητον) ὁ ἐντόλευτος οὗτος ἐκτήσατο δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν
40 τῆς 9ης Ιουνίου 1966 σύμβολαίσιν ἔξαδίνου διανομῆς ά-
κεντικού, τοῦ τέως Σύμβολα Ιογράφου Κονίτσης Νικολάου Δημ.
Εύσυμείδου, μεταγεγραμμένου νομίμως ἐν τοῖς Βιβλίοις τῶν

Μεταγραφῶν τῆς περιφερείας τοῦ Εἰρηνοδικεῖου Κονίτσης, ἐν
 Τέμψι δεκάτῳ (I) οὐδὲ ὑπ' αὖθις. ἀριθμ. 326, ἐνῷ ύψισταταν πλή-
 ρως περιγραφῇ τῶν τέτλων ητήσεως τοῦ τε ἐντολέως οὐδὲ τῶν
 προκτητόρων τοῦ προπεριγραφέντος ἀνινήτου. — "Ηδη οὐδὲ
 τούς παρόντος ἡ ρηθεῖσα "δωρῆτρια", ύψιστην ἀμφέρω παρίστα-
 ται ἴδιότητα, ἐν τοῦ προπεριγραφέντος μείζονος τούτου οἱ-
 κοπέδου τό μέγιστον τμῆμα αὐτοῦ, ἐμφανόμενον εἰς τὸ συνημ-
 μένον τῷ παρόντι ἀπό 3/7/1968, τοιούτη γραφικέν διάγραμμα τοῦ
 Ηολιτικοῦ Υπουργανικοῦ Ιωαννίνων Κων/νου Φερούνα (ἐφ'
 οὗ οὐδὲ ὑπ' αὖθις. πρωτ. 368/11-7-1968, Βεβαίωσις τοῦ Γρα-
 φεῖου Μηχανικοῦ Κονίτσης), ὑπό τᾶ στοιχεῖα A.B.G.D.E.Z.H.
 Θ.Ι.Κ.Λ.Μ.Ν.Ε.Ο.Π., ἐκτάσεως δύο χιλιόδων τριάντα πέντε
 (2035) τετραγωνικῶν μέτρων, δωρεῖται διά δωρεᾶς ἐν ζωῇ
 ισχυρᾶς οὐδὲ ἀμετακλήστου, πρός τὸν δεύτερον τῶν συμβαλλο-
 μένων, δωρεοδόχον, Σεβασμιώτατον κ. Σεβαστιανόν, ύψιστην ἀ-
 νωτέρω παρίσταται ἴδιότητα, ἵνα, ὡς ἐδήλωσεν ἐντολεύς
 αὐτῆς συντρέξῃ οὐδὲ ἐνισχύσῃ τὸ Εκκλησιαστικόν, Χριστιαν-
 κόν οὐδὲ ἐν γένει θεάρεστον ἔργον τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως
 Δρυϊνουπόλεως, Πιωγωνιανῆς οὐδὲ Κονίτσης, εἰς ἔμπρακτον ἐν-
 δήλωσιν τῶν εὔγενῶν (Χριστιανοῦ διαγράφεται μᾶλιστας
 αἰσθημάτων αὐτοῦ οὐδὲ τῆς Χριστιανικῆς αὐτοῦ ἀγάπης οὐδὲ
 πίστεως, ὑπό τούς οὐτωσι τούς: 1) ἐπὶ τοῦ δωρουμένου ὡς
 ἄνω φίνοπέδου ἀνεγερθῇ ἀποκλειστικῶς οὐδὲ μόνον Ιερές Να-

—

Kónitsa

ές, 2). Έπιθυμία τοῦ δωρητοῦ τούτου εἶναι ὅπως ὁ "Ιερός οὔτος Ναός ὀνομαθῆ" "Άγιος Γεώργιος" νι' ἄν τοῦτονα-
θίσταται δύσκολον, τότε ὁ Ναός οὔτος ἃς εἶναι διεπώνυ-
μος, κι' ἄν, ναὶ τοῦτο οαθίσταται ἀδύνατον; τότε γά ἀνεγερθῆ-
μειρόν Ναύδριον τοῦ "Άγιου Γεωργίου", παραπλεύρως τοῦ ου-
ρίως Ναοῦ ναὶ τοῦτο ἄν οαθίσταται ἀδύνατον τότε νά ἀ-
φιερωθῆ περειηλήσιον εἰς μῆμαν τοῦ "Άγιου Γεωργίου"
ἔντος τοῦ ἀνεγερθησθέντος Τεροῦ Ναοῦ, 3) τό νῦν ὑπάρχει
Κατέστημα, ἐφ' ὅσον ἐν τῇς ἐφαρμογῇς τοῦ σχεδίου ἀ-
νεγέρθεις τοῦ ὡς ἄνω Τεροῦ Ναοῦ, δέν οατασθῆ ἀναγναρά
ἡ οατεδάφισις αὐτοῦ, θέλει παραμεῖνη μέχρις ἐνάρξεως λε-
τουργίας τοῦ Τεροῦ Ναοῦ, ἢ δέ ἐπικαρπία τούτου θέλει πα-
ρακρατηθῆ ὑπό τοῦ δωρητοῦ μέχρι τῆς οατεδάφισεως αὐτοῦ
ναὶ 4) ἡ ἐναρξις τῶν ἔργων ἀνεγέρθεις τοῦ ὡς ἄνω
Τεροῦ Ναοῦ νά γίνη ἐντὸς πενταετίας ἀπό οήμερον. Εδή-
λωσεν προσέτι ἡ ὡς ἄνω "δωρήτρια", ὑφ' ἦν ἀνωτέρω παρίστα-
ται ἵδιότητα, ὅτι μεταβιβάζει ναὶ πάντα τά ἐπε τοῦ ἀκι-
νήτου τούτου δικαιώματα τοῦ ἐντολέως της, προσωπικά ναὶ
πραγματικά, ὡς ναὶ τάς συναφεῖς ἀγωγάς τοῦ, ὑποσχομένη
ναὶ ἐγγυθμένη ὅτι τοῦτο ἀπέχει πλέον τῶν 500 μέτρων
ἀπό θαλασσίας τινας ἀκτῆς, συμφώνως τῷ Α.Ν. 317/1968 ναὶ
ὅτι εἶναι ἐλεύθερον παντός ἐν γένει βάρους, χρέους, ὑποθή-
κης, προσημειώσεως, οατασχέσεως, δουλειῶν πάσης φύσεως, τρί-
του ἐντικήσεωναὶ διενδικήσεως, προτεκτονικού ναὶ ηληρονομι-
κοῦ δικαιου, μεσθώσεως ἢ χρήσεως, ἀφειλῆς φέρων οίωνδήπο-

τε, πάσης φιλονεκαίας ή διενέξεως ναΐ παντός ἐν γένει,
νομινοῦ ἐλαττώματοςκαί ὅτι ἀποξενοῦταις ναΐ ἀπεκδύεται
ἀπό παντός ἐν γένει τίτλους ναΐ διναιτώματος τοῦ ἐντολέ-
ως της ἐπὶ τοῦ δωρουμένου ὡς ἄνω ἀνιψήτου, ἀπομαθιστῶσαι
τὴν δωρεοδόχον· Ιεράν Μητρόπολιν Δρυϊνουπόλεως Πωγωνια-
νῆς ναΐ Κονίτσης διά τοῦ φύδε νομίμου ἐπροσώπου αὐτῆς
Σεβασμιωτάτου η. Σεβαστιανοῦ, τελείαν νυρίαν, νομέα ναΐ
~~4ο Δρυϊνού Εξθωμάνη~~

(ζεν φύλλον τοῦ ὑπ' ἀρ. 1992/1968 συμβολαῖου μου).—
διαιτοχὸν τούτον, δυναμένη ναΐ διναιτοῦμένη νά ιατέχη, ὑ-
πό τούς ὡς ἄνω ὕρους τοῦ παρόντος, ιατά πλήρες ναΐ ἀπό-
λυτον ἴδιοιτησίας διπατωμα, ναθ' ὕστον ἥ δώρητρία, ὑφ' ἦν
ἄνωτέρῳ παρίσταται ἴδιότητα, ἀναγνωρίζει ὅτι τὴν δῶρεάν
ταῦτην ποιεῖται ὁριστικήν ναΐ ἀμετάνλητον, ἐν λόγων ἐύ-
πρεπείας ναΐ ἔνεια ἥθικοῦ ναΐ θρησκευτικοῦ τοῦ ἐντολέως
αὐτῆς ναθήνοντος πρὸς τὴν 'Ιεράν Μητρόπολιν Δρυϊνουπό-
λεως Πωγωνιανῆς ναΐ Κονίτσης ναΐ τὴν ναθόλου· Ορθόδοξον
τοῦ Χριστοῦ· Εκκλησίαν.— Ο δεύτερος τῶν συμβαλλομένων
δωρεοδόχος Σεβασμιώτατος η. Σεβαστιανός, ὑφ' ἦν ἄνωτέρω
παρίσταται ἴδιότητα, ἐδήλωσεν ὅτι ἀπεδέχεται εὐγνωμόνως
τὴν πρός τὴν 'Ιεράν Μητρόπολιν Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς
ναΐ Κονίτσης γενομένην σήμερον δῶρεάν τοῦ πρόπερι γραφέν-
τος ἀνιψήτου, ὅπερ ναΐ παρέλαβεν ὑπό τὴν νυριότητα, νομῆν
ναΐ διαιτοχήν αὐτῆς, ὡς ναΐ πάντα τῷ προεκτεθέντα, εὔχα-
ριστήσας ἐν βαθέων τὴν δωρήτριαν διά τὴν εὐγενῆ, μεγάλην

Κόνιτσα

ηαί Χριστιανικήν δωρεάν τοῦ ἐντολέως της.-Τέλος ἀμφότερα τά συμβαλλόμενα μέρη καθώρισαν τήν ἀξίαν τοῦ δωρουμένου ώς ἄνω ἀκινήτου διά τήν καταβολήν τυχόν ὀφειλομένου φέρου ναὶ λοιπῶν ἐνσῆμων, εἰς δραχμάς ἐκατόν πεντήκοντα χιλιάδας (150.000). Γίνεται γνωστόν τοῦ φέρος δωρεᾶς δέν κατεβλήθη οὐδ' ὀφείλεται, καθ' ὅσον ἡ δωρεοδόχος οὔσα 'Ιερά Μητρόπολις τυγχάνει θρησκεύτική ἀρχή, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 36 παρ. 8 ἐδ. β' τοῦ Νόμου 1641/19. 'Εγὼ ὁ Συμβολαὶ οικογραφῶν Εἰρηνοδίκης Κονίτσης ὑπέμνησα εἰς τήν δωρεοδόχον 'Ιεράν Μητρόπολιν Δρυϊνούπολεως, Πωγωνιανῆς ναὶ Κονίτσης τὰς περί μεταγραφῆς διατάξεις τοῦ Αστικοῦ Κώδικος ναὶ τὰς ἐν τῆς παραλεῖψεώς της συνεπείας αὐτῶν, εἰς πάντας δέ τε ἀλληλέγγυον τῆς εὐθύνης των διά τούς βαρύνοντας τό ἀκίνητον ναὶ ὀφειλομένους φέρους τῶν ντριῶν (3) τελευταίων ἔτῶν ναὶ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 1641/1919 ὡς ἐτροποποιήθη μέχρι σήμερον, ὡς ναὶ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 ναὶ 3 τοῦ Α.Ν. 1366/38, "Περί ἀπαγορεύσεως δικαιοπράξειῶν εἰς παραμεθορίους κ.λ.π. περιθοχάς". -Προσαρτάται τῷ παρόντε τὸ ὑπ' ἀριθμ. 289/13-7-1968 ἀπόδειξις ἐν δραχμῶν 1018 τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος Α.Ε. 'Υποκατάστηματος Κονίτσης διά δικαιώματα Ταμείου Νομινῶν. - Εἰσίν εἰσπρακτέα διά τέλη ναὶ δικαιώματα, πλὴν ἀντιγράφων, μετά τῆς ὑπέρ τοῦ Ταμείου Νομινῶν εἰσφορᾶς διά τήν μεταγραφῆν, πλὴν χαρτοσήμου ἀπαλλασσομένης τῆς δωρεοδόχου Μητρόπολεως, ήτοι ἄρθρον 106 παρ. 2 Α.Ν. 2039/1939,

δραχμαί δύο χιλιάδες πεντακόσιας ἔξηκοντα ὄντων οι
 50% (2.568,50). - Ταῦτα συνομολογησάντων οι δυγαποδεξαμένων
 τῶν συμβαλλομένων εἰς πίστωσιν συνετάγη τόπαρόν τῇ αἰ-
 τήσει πων, ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς οι μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον
 πάντων οι βεβαιωθέν ὑπογράφεται νομίμως παρ' ὅλων οι
 ἐμοῦ οι εἰς τά τρία (3) φύλλα χαρτοσήμου ἐξ' ᾧν ἀποτε-
 λεῖται μέχεπεται:

Οι Συμβαλλόμενοι

Οι Μάρτυρες

Χρυσούρα Παναγρινίδη

Τι Δενίνης Ειβαντού

Dimitris
Hari

Συμβολαιογραφῶν Εἰρηνοδίκης Κοντοῆς

ans frandian

Στυλιανός Ιωάννου Γιαννακάκης

Σ. Η. Μ. Ε. Ι. Ο. Ζ. 154650

15,50

Αφιέρωμα Ευεργετών Παπαχρηστίδη

Και πάλι θερμές ευχαριστίες για την Αναστασία Χουρσάνη υπάλληλο του Συμβολαιογραφείου Μερόπης Σουύρλα για την εύρεση του συμβολαίου.

Η φωτογραφία αφορά τις εκσκαφές στο οικόπεδο ανέγερσης του Ιερού Ναού Αγίου Κοσμά: Στο κάτω μέρος ο αρχιμάστορας Αλέκος Τσιαλογιάννης, επάνω από αριστερά Χρήστος Γαϊτανίδης, Παντελής Τζινιέρης, Γιώργος Αυδής, Δημήτριος Μούρος και Γεώργιος Τσιάμης. Στην ανέγερση του Ιερού Ναού μετείχε και ο αγαπητός σε όλους μας Γεώργιος Καλησώρας. Ο Θεός να τον έχει καλά στο αγαπημένο του χωριό την Καστιάναν.

Η ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Χαρίλαος Γ. Γκούτος

A.- Κατά την πολιορκία τοῦ Άλη πασᾶ, 1820-1822

1. Έξέλιξη τῆς πολιορκίας. Τό 1820 ό σουλτάνος ἀποφάσισε ὄριστικά τήν καθαίρεση τοῦ ἀπείθαρχου Άλη πασᾶ πού ἐτοιμαζόταν νά αὐτονομηθεῖ. Πρός τοῦτο, ἐνείργησε τά ἀκόλουθα: ἀπέσπασε ἀπό τήν τοπική ἐπικράτεια τοῦ Άλη τήν Θεσσαλία, τήν Ναύπακτο, τήν Άχριδα καί ἄλλες ἐπαρχίες (τόν Φεβρουάριο καί μετέπειτα), ἀπέλασε τούς διαπιστευμένους στήν Ύψηλή Πύλη ἐκπροσώπους του ἐπειδή δύο πράκτορές του ἀποπειράθηκαν νά δολοφονήσουν στήν Πόλη τόν ἄσπονδο ἔχθρο του Πασόμπεη (Μάρτιος), διέταξε τούς τοπάρχες πού γειτόνευαν μέ τό πασαλίκι τῶν Ἰωαννίνων νά συναθροίσουν στρατεύματα στά Μπιτόλια, (Μοναστήρι Μακεδονίας), ὅπου ἔδρευε ὁ σερασκέρης τῆς Ρούμελης, διέταξε τούς ραγιάδες, διά τοῦ Πατριάρχη, νά ἔξοπλισθοῦν καί παραχώρησε στόν Πασόμπεη τό πασαλίκι τῶν Ἰωαννίνων (Ιούλιος). Ο Πασόμπεης καί ἄλλοι πασάδες, μεταξύ τῶν ὅποίων καί ὁ Μεχμέτ Ρεσίτ Κιουταχής, στρατοπέδευσαν ἔξω ἀπό τά Γιάννενα καί ἀπέκλεισαν τήν πόλη (Αὔγουστος).

Άμυνόμενος ὁ Άλης, κατασκεύασε ὄχυρωματικά ἔργα στά Γιάννενα, στρατολόγησε μισθοφόρους, κατάργησε μερικούς φόρους, ὑποσχέθηκε νά συστήσει συνταγματικό κράτος (Μάιος), ἔστειλε ὄπλαρχηγούς, μουσουλμάνους καί χριστιανούς, σέ κρίσιμες θέσεις τοῦ πασαλικιοῦ νά τίς φρουροῦν (Ιούνιος), ἀπαγόρευσε τίς μετακινήσεις σέ αὐτό χωρίς ἄδειά του, κλείσθηκε στό κάστρο μαζί μέ τούς ἐπιτελεῖς του καί πολλούς ἄλλους καί πυρπόλησε τήν πόλη (Αὔγουστος) γιά νά μήν βροῦν καταλύματα σέ αὐτήν οί σουλτανικοί. Ο λαός τηροῦσε παθητική στάση, οί Άλβανοί ἀνησυχοῦσαν μήπως ὑποστηρίζοντας τόν Άλη θά χάσουν ἔπειτα τά κεκτημένα τους, οί τρεῖς γιοί τοῦ Άλη καί ἄλλοι τοπάρχες παραδόθηκαν στούς σουλτανικούς, περίπου δέ 20 ἐπιτελεῖς τοῦ Άλη, μαζί μέ 2.000 ὄπλίτες, βγῆκαν ἀπό τό κάστρο καί αὐτομόλησαν στούς σουλτανικούς (Αὔγουστος). Μερικοί ἀπό τούς ἐπιτελεῖς αὐτούς ἐπανῆλθαν ἔπειτα στό κάστρο κρυφά (Νοέμβριος), ἐπῆραν χρήματα ἀπό τόν Άλη καί πῆγαν στό Ζαγόρι (Δεκέμβριος), ὅπου περίμεναν νά ἔλθουν Τόσκηδες καί Λιάπηδες, οί ὅποιοι ὅμως ἐμποδίσθηκαν ἀπό τούς σουλτανικούς στό Άργυρόκαστρο καί στό Λιμπόχοβο, ἐνῶ οί καταφυγόντες στό Ζαγόρι πολεμήθηκαν ἀπό τούς κατοίκους, γι' αὐτό πῆγαν στό Σούλι (Ιανουάριος 1821), ὅπου κατέφυγαν καί Σουλιώτες δυσαρεστημένοι ἀπό τούς σουλτανικούς.

Ό Πασόμπεης δέν ήταν άποτελεσματικός στήν πολιορκία, γι' αύτό ό σουλτάνος τόν ἀντικατέστησε μέ τόν πασᾶ τοῦ Μωριά Χουρσίτ (Φεβρουάριος), ό όποιος διέταξε νέες ἐπιστρατεύσεις, ἀλλά πολλοί Ἀλβανοί μπέηδες προτιμοῦσαν νά ἀνεξαρτητοποιηθοῦν καί συνεργάζονταν μέ τούς ἐπαναστατημένους Ἑλληνες, μέχρι πού πληροφορήθηκαν (φθινόπωρο) ὅτι οι Ἑλληνες κακοφέρθηκαν στούς μουσουλμάνους τοῦ Μεσολογγίου. Ἡ πολιορκία ἔληξε μέ τόν ἀποκεφαλισμό τοῦ Ἀλῆ τήν 24.2.1822.

Στήν Ἡπειρο κατά τήν πολιορκία ἐπικρατοῦσε ἀναρχία: ἔγιναν ἄρπαγές καί ἄλλες αὐθαιρεσίες, ἐπιβλήθηκαν ἀγγαρεῖς, ζητήθηκαν τροφές γιά τά στρατεύματα καί τά ζῶα τους, ἐπιβλήθηκαν πρόστιμα, γιά τήν πληρωμή τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ἀναγκάζονταν νά δανείζονται¹. Παρόμοια δεινοπαθήματα ὑπέστησαν καί οἱ κάτοικοι τῆς Δυτ. Μακεδονίας².

2. Περιστατικά στήν ἐπαρχία Κόνιτσας. Ἐχει γραφεῖ τό 1867 καί τό 1889 ὅτι μετά τήν ώς ἄνω πολιορκία ἡ ἐπαρχία Κόνιτσας ὑπέστη λιγότερα δεινά καί δέν ὑποβλήθηκε σέ ἀγγαρεῖς, ὅπως τό Ζαγόρι, γι' αύτό τά Ἀνω Σουδενά τοῦ Ζαγορίου «αὐθορμήτως ὑπήχθησαν εἰς Κόνιτσαν» διοικητικῶς (μέχρι τό 1827), τό δέ 1823 ὅτι «ἡ Κόνιτζα μόνον στήν πολιτεία ἔχει ὀλίγους τούρκους, τά χωριά της ὅμως εἶναι ὅλα χριστιανικά καί γερά στά ἄρματα καί ὅλα στά βουνά, καθώς καί τῆς Παλιᾶς Πωγωνιανῆς»³ (στήν όποία ὑπάγονταν καί τά χωριά τῆς σημερινῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας Διπαλίτσα καί Ὁστανίτσα). Ἐκ τούτων, προκύπτει ὅτι οἱ μουσουλμάνοι τῆς Κόνιτσας ἤσαν τότε λιγότεροι ἀπό τούς χριστιανούς της, ὅτι οἱ χριστιανοί τῶν χωριῶν της ἤσαν ίκανοί πολεμιστές καί ὅτι κατά τήν πολιορκία τοῦ Ἀλῆ ἡ ἐπαρχία Κόνιτσας δέν ὑποβλήθηκε σέ ἀγγαρεῖς, οὔτε ἐδεινοπάθησε σημαντικά ἀπό αὐθαιρετοῦντες ἥ

1. Γιά τά ἀνωτέρω, βλ. Γκρ. Ἀρς, Ἡ Ἀλβανία καί ἡ Ἡπείρος στά τέλη τοῦ ΙΙΙ' καί στίς ἀρχές τοῦ ΙΙΙ' αἰώνα, 1994 324-354, Κ. Φωτόπουλος, Χρονικό τοῦ μεγάλου σηκωμοῦ τοῦ Γένους, Ἡπειρ. Χρονικά, τ. 1973 188-227, Ἀγγ. Παπακώστας, Ιστορία τῆς πολιορκίας τοῦ Ἀλῆ πασᾶ (κείμενο τοῦ λόγιου Ἀθ. Ψαλίδα), Νέος Κουβαρᾶς, τ. 1962 55-110, ὁ ἴδιος, Ἡ συμβολή τοῦ Ζαγορίου στήν Ἐπανάσταση τοῦ Είκοσιένα, αὐτόθι 28-35, Σπ. Ἀραβαντινός, Ιστορία Ἀλῆ πασᾶ τοῦ Τεπελενλῆ, 1895 274-338, Π. Ἀραβαντινός, Περιγραφή τῆς Ἡπείρου, τ. Β' 214-242, Αχ. Μουφίτ, Ἀλῆ πασᾶς ὁ Τεπελενλῆς, 1993 117. Κατ' ἄλλη ἐκδοχή, ὁ σουλτάνος ἀποφάσισε νά καθαιρέσει τόν Ἀλῆ ὅταν ἐκπρόσωποι τοῦ Δελβινακιοῦ τοῦ κατήγγειλαν τίς βαριές ἀδικίες πού ὁ Ἀλῆς ἔκανε στό Δελβινάκι (Ν. Πατσέλης, Τό Δελβινάκι τῆς Ἡπείρου, 1948 140-150).

2. Βλ. Ἀπ. Παπαδημητρίου, Σελίδες ιστορίας τῶν Γρεβενῶν, τ. Β' 2014 42-44, Ι. Μαρτινιανός, Ἡ Μοσχόπολις, 1957 232-234, 239.

3. Μ. Παρανίκας, Σχεδίασμα περί τῆς ἐλληνικῷ ἔθνει καταστάσεως τῶν γραμμάτων... 1867 72, Ι. Λαμπρίδης, Ἡπειρωτικά μελετήματα, τχ Η' 44, Λ. Βρανούσης, Ἀθανάσιος Ψαλίδας, 1952 119 (ἐπιστολή τοῦ Ψαλίδα πρός τόν Μαυροκορδάτο, 1823), Ἀγγ. Παπακώστας, ΝΕΛΗ λ. Κόνιτσα.

άπο μετακινούμενα σουλτανικά στρατεύματα, ίσως ἐπειδή αὐτά διέρχονταν ὅχι μέσω αὐτῆς ἀλλά διά τῆς Μεσογέφυρας πού ύπηρχε στά δυτικά ὅριά της.

Ἄλλα σχετικά γεγονότα πού γνωρίζομε ὅτι συνέβησαν τότε στόν καζά τῆς Κόνιτσας εἶναι τά ἀκόλουθα: α) Ὁ Μάρκος Μπότσαρης, ὁ ὄποιος ἀπό τό 1814 ἦταν διοικητής τοῦ Πωγωνίου καί κατοικοῦσε μέ τήν οἰκογένειά του στό τιμάριό του, τόν Κακόλακκο, στάλθηκε ἀπό τόν Ἀλῆ (Ιούνιος 1821) νά φρουρεί τίς διόδους τῆς Φούρκας καί τοῦ Ἐφταχωριοῦ (ίσως καί τῆς Σαμαρίνας) γιά νά μήν εἰσέλθουν σουλτανικά στρατεύματα. Στούς ὄπλίτες πού στρατολόγησε, ύπηρχαν καί Ἐφταχωρίτες, πιθανότατα δέ καί οἱ ἄνδρες τοῦ Κάντσικου καί τοῦ Κερασόβου, τούς ὄποίους τόν Ὁκτώβριο τοῦ 1822 ἐκάλεσε στό Μεσολόγγι νά γίνουν συμπολεμιστές του. Προσχώρησε στόν στρατό τοῦ Πασόμπεη ὅταν αὐτός πέρασε ἀπό τό Μέτσοβο (τέλη Ιουλίου 1820), ἀκολούθως ἐπανασυνδέθηκε μέ τόν Ἀλῆ (Νοέμβριος) καί ἔπειτα ἀνεξαρτητοποιήθηκε⁴. β) Ὁ γιός τοῦ Ἀλῆ Μουχτάρ πασᾶς τόν Ιούλιο τοῦ 1820 παρέδωσε στούς σουλτανικούς τό Ἀργυρόκαστρο καί ταξίδευσε γιά τήν Θεσσαλονίκη διά τῆς Πρεμετῆς καί τῆς Κόνιτσας⁵, γ) Σύμφωνα μέ μία φήμη, στήν Βούρμπιανη, στό σπίτι τοῦ Κώστα Ντούμαρη, γραμματικοῦ τοῦ Ἀλῆ, ἔνας ἔμπιστος φίλος του ἔφερε ἀπό τόν Ἀλῆ ἔξι σακκιά μέ λίρες, ἀλλά τά τρία ἀπό αὐτά τά ἄρπαξαν οἱ Σουρλαῖοι στό χωριό τους τήν Πυρσόγιαννη. Κατ’ἄλλη φήμη, ὁ Ἀλῆς ἔστειλε τρία φορτώματα λίρες στόν φίλο του Κώστα Σουρλα γιά νά τίς φυλάξει. Οἱ φῆμες αὐτές μᾶλλον περιέχουν κάποιες ἀλήθειες, διότι συνάδουν μέ ἄλλες ἀξιόπιστες μαρτυρίες, κατά τίς ὄποιες ὁ πολιορκούμενος Ἀλῆς ἔδωσε χρήματα σέ γραμματικούς του, σέ ὄπλαρχηγούς του κ.ἄ., ὅπως στόν Ἀλέξη Νοῦτσο, στόν Μάνθο Οίκονόμου, στόν γιατρό Λουκά Βάγια κλπ.⁶

3. Ἐνέργειες Κονιτσιωτῶν συνεργατῶν τοῦ Ἀλῆ. Μεταξύ τῶν στενῶν συνεργατῶν τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ύπηρξαν κάμποσοι πού κατάγονταν ἀπό τόν καζά τῆς Κόνιτσας. Ὁ Ἀλῆς ίσως τούς προτιμοῦσε ἐπειδή ἡ μάνα του καί μία ἀπό τίς συζύγους του ἦσαν Κονιτσιώτισσες. Γιά τίς ἐνέργειες μερικῶν ἐξ αὐτῶν κατά τά ἔτη 1820-22, γνωρίζουμε τά ἀκόλουθα.

4. Ἀντ. Γεωργίου, Πολιτικόν κάτοπτρον, 1880 72, *Μουφίτ*, ὕ.π. 112, *Λαμπρίδης*, ὕ.π., τχ Ζ' 44, 72, τχ Η' 73-74, X. Γκοῦτος, Οἱ οἰκισμοί τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας στό παρελθόν, 2015 109, Δ. Τσίγκαλος, Τό Έφταχώρι, 1979 51-61, *Κάντσικο-Δροσοπηγή*, 1993 108, Δ. Σαμαρᾶς, Κιράσοβο, 2002 238.

5. F. Pouqueville, Ίστορία τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τ. Β' 1890 70.

6. Βλ. B. Χρήστου, Ἀπομνημονεύματα, 2002 168, 171, I. Μαυρομάτης, Ίστορία καί παραδόσεις τῆς Πυρσόγιαννης, 198911-13, *Βρανούσης*, ὕ.π. 63. Ὁ Νοῦτσος ἔφισε ἔναν σάκκο μέ φλουριά στόν ἥγούμενο τῆς μονῆς Σουδενῶν (*Λαμπρίδης*, ὕ.π. τχ Θ' 45).

Κώστας Ντούμαρης ή Γραμματικός (1760-1838), Βουρμπιανίτης. Μετά τό 1780 περίπου ύπηρξε γραμματικός τοῦ Άλη, ἐργολάβος εἴσπραξης φόρων, τσιφλικᾶς, τοκιστής κ.ἄ. Τό 1820 ἔδωσε πληροφορίες στόν Άλη, μαζί μέ ἄλλους ἐπιτελεῖς του, γιά τήν Φιλική Ἐταιρεία (Ιούνιος), ἀλλά ἔπειτα αὐτομόλησε στόν Πασόμπεη (Αὔγουστος) καί ἔγινε γραμματικός του. "Οταν αὐτός καί οἱ ἄλλοι αὐτομολήσαντες ὑποπτεύθηκαν ὅτι ὁ Πασόμπεης «θά τούς χαλάσει», ἐπανῆλθαν στό κάστρο κρυφά (Νοέμβριος), ἔλαβαν ἀπό τόν Άλη ἀρκετά χρήματα πρός ὄργάνωση τῆς ἀντίστασής του, πῆγαν στό Ζαγόρι (22 Δεκεμβρίου) καί ἔπειτα στό Σούλι (Ιανουάριος 1821). Ἐγραψε στόν Πασόμπεη (Άπριλιος) ὅτι θά «προσκυνήσει» ἂν τοῦ ἀνατεθεί ἡ διοίκηση τοῦ καζᾶ τῆς Κόνιτσας ὅσο ζεῖ. Ο Πασόμπεης εἶχε δημεύσει τήν περιουσία του στήν Βούρμπιανη τήν 20.11.1820⁷.

Χουσεΐν Νταλμάν ή Κονίτσας μπέης (1770-1835). Διετέλεσε ἐκπρόσωπος τοῦ Άλη στήν Υψηλή Πύλη κατά τά ἔτη 1807-1817, μᾶλλον δέ καί τόν Μάρτιο τοῦ 1820, ὅπότε, λόγω τῆς προαναφερθείσας ἀπόπειρας δολοφονίας τοῦ Πασόμπεη, ἀπελάθηκε ἀπό τήν Πόλη μαζί μέ τόν Ἐλμάζ Μέτζε Μπόνο καί τον Ἐλμάζ Μερτζάνη πού καταγόταν πιθανότατα ἀπό τήν Μέρτζανη τοῦ Λεσκοβικιοῦ. Αὐτομόλησε στούς σουλτανικούς (Αὔγουστος), συνέπραξε στήν δήμευση τῆς περιουσίας τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ (Νοέμβριος), ἔπειτα συμφιλιώθηκε μέ τόν Άλη καί πῆγε στήν Κλεισούρα (Μάιος 1821) γιά νά στρατολογήσει μισθοφόρους, ἀλλά ἐκεῖνοι ζητοῦσαν προκαταβολή τῶν μισθῶν τους⁸.

Ιλιάζ Μπότας (1770;-1836). Καταγόταν ἀπό τό χωριό Μπότα τοῦ Λεσκοβικιοῦ (πού ἀνῆκε στόν καζᾶ τῆς Κόνιτσας), εἶχε οἰκία-φρούριο στό Μελεσίνι, δίπλα στό Λεσκοβίκι, καί διετέλεσε μετά τό 1808 σιλιχτάρης (ύπασπιστής) τοῦ Άλη. Τόν Ιούνιο τοῦ 1820 στάλθηκε ἀπό τόν Άλη στήν Κορυτσά νά στρατολογήσει Ἀλβανούς μέ χρήματα πού τοῦ ἔδωσε, ἀλλ' αὐτός τούς ἔξεγειρε ἐναντίον τοῦ Άλη, «προσκύνησε» στά Μπιτόλια τόν σερασκέρη, πού τοῦ ὑποσχέθηκε νά τόν κάνει πασᾶ καί πῆγε στό χωριό του, κατά δέ τόν Αὔγουστο στό στρατοπέδο τῶν πολιορκητῶν. Εἰσῆλθε κρυφά στό κάστρο (Νοέμβριος), ἔλαβε χρήματα ἀπό τόν Άλη, πῆγε στό Ζαγόρι (Δεκέμβριος) καί παρακατέθεσε ἐναν σάκκο μέ φλουριά στόν ἡγούμενο τῆς μονῆς Στούπαινας, ὁ ὅποιος ἔπειτα ὑπεξαίρεσε τό μισό περιεχόμενο τοῦ σάκκου. Ἀκολούθως πῆγε στό Σούλι (Ιανουάριος 1821), ὅπου αὐτομόλησε στόν Πασόμπεη (Άπριλιος) ἐπειδή «ἡθελε νά χωνεύσῃ 3.000 τάλαντα, τά ὅποια εἶχε λάβει ἀπό τόν Άλη διά νά τά μοι-

7. X. Γκοῦτος, Ἀπό τήν ιστορία τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας, 2017 389, 408 ἐπ.

8. Αὐτόθι, 472-475, 398. Τόν Ιανουάριο τοῦ 1820 μέχρι 11 Φεβρουαρίου τουλάχιστον, βρισκόταν στήν Λάρισα (βλ. Αρχεῖο Άλη πασᾶ, τ. Γ' 368, 384, 395, 442).

ράση εἰς τούς Σουλιώτας». Τήν 1.1.1822 τουλάχιστον διέμενε στό χωριό του⁹.

Ο μπέης Ισμαήλ Κονίτσας (περίπου 1770-1830) ήταν δεύτερος ἔξαδελφος του Ἀλῆ, τόν ύπηρέτησε πιστά καιύπηρξε ίσχυρός στήν ἐπαρχία Κόνιτσας. Τόν Μάιο τοῦ 1821, εύρισκόμενος στήν Ἀρτα μαζί μέ τούς σουλτανικούς, εἴπε στούς ἄλλους μπέηδες: φταίει «ό σουλτάνος τό γομάρι» πού ἀδικοῦμε τούς ραγιάδες, γιά τοῦτο αὐτοί δέν μαρτυροῦν ἂν ἐνισχύονται ἀπό εύρωπαϊκά κράτη. Ο μπέης Ισλιάμ Κονίτσας τό θέρος τοῦ 1820, ὅπότε ὁ Βελή πασᾶς (γιός τοῦ Ἀλῆ) ἐγκατέλειψε τήν Ναύπακτο, διορίσθηκε ἀπό αὐτόν φρούραρχός της, ἀλλά σέ λίγο παρέδοσε τό φρούριο σέ σουλτανικό τοπάρχη. Ο Μουχουρντάρης Μποῦτσε, σφραγιδοφύλακας τοῦ Ἀλῆ, στάλθηκε ἀπό αὐτόν τό 1820 στά Τρίκαλα γιά νά παρεμποδίσει τήν ἐπέλαση τοῦ νεοδιορισμένου πασᾶ, ἀλλά αὐτομόλησε σέ αὐτόν, κατά δέ τό 1821 ἐκδιώχθηκε ἀπό τό Ζαγόρι καιί πολέμησε στήν Ἀρτα. Ο Μουσταφᾶ Βαρβεροῦσο Κονιτσιώτης κατά μία ἐπίθεσή του, μαζί μέ ἄλλους, στό κάστρο τῶν Ιωαννίνων, στοχεύθηκε καιί σκοτώθηκε ἀπό τόν ἴδιο τόν Ἀλῆ πασᾶ¹⁰.

B.- Ἐξεγέρσεις στήν Ἡπειρο καιί στήν Δ. Μακεδονία, 1821-1829

1. Στήν Ἡπειρο γενικά. Στούς μυηθέντες στήν Φιλική Ἐταιρεία, περιλαμβάνονταν καιί πολλοί Ἡπειρῶτες, «πολεμικοί καιί πολιτικοί», καθώς καιί ὁ Ἀλῆ πασᾶς. Τόν Αὔγουστο τοῦ 1820 μιά ὁμάδα Γιαννιωτῶν φίλων τοῦ Ἀλῆ, μέ πρωτοβουλία τῶν λογίων Βηλαρᾶ καιί Ψαλίδα, συγκρότησαν ἐπαναστατική ὄργάνωση στό Τσεπέλοβο καιί συγκέντρωσαν χρήματα γιά αὐτήν. Ἡ ὄργάνωση, μετά τήν πτώση τοῦ Ἀλῆ, σχεδίασε «νά σηκώσουν τ' ἄρματα ὅλη ἡ δυτική πλευρά τῆς Ἡπείρου, οἱ Παρακαλαμίτες νά ἐνωθοῦν μέ τούς Σουλιώτες καιί τά χωριά τῆς Κόνιτσας καιί νά φθάσουν ἕως τό Ἀργυρόκαστον, ἀφοῦ ἐνωθοῦν μέ ἐκεῖνο τῆς Παλιᾶς Πωγωνιανῆς, καιί νά σύρουν στό μέρος τους τούς ἐκεῖ χαύνους Ἀρβανίτες». Τήν 12.2.1823 ὁ Ψαλίδας ἔγραψε στόν Ἀλ. Μαυροκορδάτο: Στήν Ἡπειρο δέν ύπάρχουν τουρκικά στρατόπεδα, στήν Ἀρβανιτιά ἔμειναν λίγοι ὀπλοφόροι, πολλοί ἀποδεκατίσθηκαν, ἄλλοι βρίσκονται στήν Ἐλλάδα, θά βρῆτε χρήματα πού δέν ύπάρχουν σέ ὅλη τήν Ρούμελη, καθώς καιί ζωοτροφές, νά στείλετε στήν Ἡπειρο στρατό πού νά ἐνεργήσει καιί «διά τήν ταπείνωσιν μερικῶν καπιταναρέων καιί προεστώτων ύπεροπτικῶν ώς τουρκολατρῶν»¹¹.

9. Βλ. Γκοῦτος, ὄ.π. 457-459 καιί συμπληρωματικά, Ἀντ. Γεωργίου, ὄ.π. 252, Παπακώστας, Ιστορία τῆς πολιορκίας... 63, 66, 67, 69, 72, 76, 77, 87, 88, Λαμπρίδης, ὄ.π., τχ Θ' 45.

10. Γκοῦτος, ὄ.π. 394, 476, 478, 289, 464, 400 καιί, γιά τόν Ισλιάμ μπέη Σ. Άραβαντινός ὄ.π. 289.

11. Βρανούσης, ὄ.π. 62-67, 117, 121, 122, 123.

Όμως τά γεγονότα ἔλαβαν διαφορετική τροπή καί δέν τελεσφόρησαν οἱ προσπάθειες τῶν Σουλιωτῶν νά παραμείνουν στό Σούλι (πού τό εἶχαν ἐπανακτήσει τόν Δεκέμβριο τοῦ 1820), οὕτε οἱ ἔξεγέρσεις πού ύποκινήθηκαν ἀπό ὄπλαρχηγούς στά Τζουμέρκα, στό Ραδοβίζι καί στήν Πρέβεζα (1821 Μάιος), στήν Πλάκα καί στήν Πάργα (Ιούλιος) στό Πέτα καί στήν Ἀρτα (Σεπτέμβριος-Νοέμβριος) καί ἔπειτα πάλι στό Πέτα (1822) καί στό Ραδοβίζι (1824). Κυριότερες αἵτίες τῶν δυσμενῶν ἔξελίξεων ὑπῆρξαν οἱ ἔξης, α) Τά πολυπληθῆ σουλτανικά στρατεύματα πού στρατοπέδευσαν στά Γιάννενα κατά τήν πολιορκία τοῦ Ἀλῆ καί ἐκεῖνα πού διέρχονταν συχνά ἀπό τήν Ἡπειρο, προερχόμενα ἀπό τήν Ἀλβανία καί τήν Δ. Μακεδονία, γιά νά μεταβοῦν στήν ἐπαναστατημένη Ἐλλάδα, ἥσαν πολύ ἵσχυρότερα. β) Οἱ ἔξεγέρσεις δέν ἥσαν συντονισμένες καί οἱ ἀρχηγοί τους συχνά διαφωνοῦσαν μεταξύ τους. γ) Στά ἀρματολίκια τοποθετήθηκαν δερβεντζῆδες, κυρίως Ἀλβανοί, οἱ δέ Ἐλληνες καπετάνιοι «προσκύνησαν» ἥ ἔγιναν κλέφτες καί συχνά ἀλληλομάχονταν. δ) Ὁ Μαυροκορδάτος ἔσφαλε ώς πολεμικός ἀρχηγός καί ὑπονόμευσε τήν συμμαχία Ἐλλήνων καί Ἀλβανῶν ὄπλαρχηγῶν, ὑποπτευόμενος ὅτι ἀποσκοποῦσε στήν σύσταση ἐλληνοαλβανικοῦ κράτους¹².

2. Στό Ζαγόρι, στό Πωγώνι καί στήν Δ. Μακεδονία. Στίς περιοχές αὐτές δέν ἔγιναν ἔξεγέρσεις ὁργανωμένες καί ἐπιτυχεῖς, ἔνεκα τῶν ἔξης λόγων νομίζω. Βρίσκονταν γεωγραφιά ἀφ' ἐνός μακριά ἀπό τήν ἐπαναστατημένη Ἐλλάδα καί ἀφ' ἑτέρου κοντά στά Μπιτόλια (ἔδρα τοῦ σερασκέρη τῆς Ρούμελης) καί στους τόπους ἐκκίνησης τῶν σουλτανικῶν στρατευμάτων. Συχνά διέρχονταν ἀπό αὐτές σουλτανικά στρατεύματα, ἀλλά καί ὁμάδες ὄπλοφόρων Ἀλβανῶν, οἱ ὅποιοι εἶχαν πολεμήσει στήν Ἐλλάδα, ἐπέστρεφαν στίς πατρίδες τους καί ἀπαιτοῦσαν νά λάβουν ἀπό τούς κατοίκους τούς μισθούς πού δέν τούς κατέβαλαν οἱ πασάδες πού τούς εἶχαν στρατολογήσει. Τό 1825 ἐπανεμφανίσθηκε ἥ ληστεία πού εἶχε σχεδόν ἐκλείψει ἐπί Ἀλῆ πασᾶ, γι' αὐτό πολλά χωριά προσέλαβαν Ἀλβανούς ώς ἔμμισθους προστάτες τους ἔναντι ὑψηλῆς ἀμοιβῆς πού ἐπιβάρυνε σημαντικά τούς κατοίκους, ὅπως τούς ἐπιβάρυναν καί οἱ πρόσθετοι φόροι πού ἐπιβλήθηκαν λόγω τῶν πολεμικῶν δαπανῶν τοῦ κράτους. Ἐπίσης ἐπιβλήθηκαν ἀγγαρεῖς (έξαγοράσιμες) γιά τήν μεταφορά πολεμοφοδίων στήν κεντρική Ἐλλάδα ἥ τήν ἐκτέλεση τεχνικῶν ἐργασιῶν ἐκεῖ, συχνά δέ οἱ κάτοικοι ὑποχρεώνονταν νά παρέχουν καταλύματα καί τροφή στόν στρατό, στούς φοροεισπράκτορες καί στούς ληστές, οἱ ὅποιοι ἐπί πλέον ἀπήγαγαν ὁμήρους καί ἀπαιτοῦσαν λύτρα γιά τήν ἀπελευθέρωσή τους. Ὁποιοι ἀδυνατοῦσαν νά δώσουν τά προαναφερ-

12. Ἐλ. Νικολαΐδου, εἰς Ἡπειρος, Ἐκδοτική Ἀθηνῶν, 1997 270-286, Παπακώστας, δ.π. 50, 57, 76-78.

θέντα πωλοῦσαν τά ύπάρχοντά τους, δανείζονταν ἀπό τοκογλύφους, κρύβονταν στήν ὑπαιθροῦ ἢ μετοικοῦσαν. Ὁ Κιουταχῆς προσπάθησε νά περιορίσει τά δεινά αὐτά, ἀλλά μέ λίγες μόνον ἐπιτυχίες. Ἐπιπρόσθετα, στίς ἐν λόγῳ περιοχές τό 1823 ἐνέσκηψε ἐπιδημία πανούκλας.

Ὑπό τίς ώς ἄνω συνθῆκες, οἱ λίγες προσπάθειες ἔξέγερσης ματαιώθηκαν ἢ ἀπέτυχαν. Οἱ Ζαγορίσιοι, περί τίς ἀρχές τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1821, πολέμησαν τούς καταφυγόντες στόν τόπο τους Ἀληπασαδικούς γιά νά μήν θεωρηθοῦν ώς συνεργάτες τους καί ζήτησαν ἀπό τόν Πασόμπεη νά ἐγκαταστήσει φρουρά στό Ζαγόρι. Στήν Δ. Μακεδονία, ὁ ὄπλαρχηγός Γιαννούλας Ζιάκας ἐτοίμασε ἔξεγέρσεις, ἀλλά προδόθηκε ἀπό προεστούς καί ἀκολούθως συνεργάσθηκε μέ τόν Χουρσίτ. Τό 1821 ἔγιναν σχετικές ζυμώσεις στήν Σιάτιστα, στήν Καστοριά, στήν Νάουσα κ.ἄ. (οὐ στήν Βέροια ὅπου οἱ περισσότεροι κάτοικοι ἦσαν μουσουλμάνοι), ἀλλά, μετά τήν ἀποτυχημένη ἔξέγερση τῆς Νάουσας καί τήν καταστροφή της (13.4.1822), τρομοκρατήθηκαν ἀπό τούς Τούρκους καί ἀδράνησαν ἡ Κοζάνη, ἡ Σιάτιστα καί ὁ Ζιάκας (πού καταδιώχθηκε μέχρι τήν Σαμαρίνα). Τό 1828, ἐν ὅψει τῆς χάραξης τῶν ἐλληνοτουρκικῶν συνόρων, ὁ Καποδίστριας παρότρυνε τούς ὄπλαρχηγούς νά ἀποκαταστήσουν τίς σχέσεις τους μέ τούς Τούρκους. Κατά τά ἔτη 1821-29, πολλοί ἄνδρες τῶν ἐν λόγῳ περιοχῶν προσῆλθαν καί ἀγωνίσθηκαν στήν ἐπαναστατημένη Ἑλλάδα¹³.

Γ.- Οἱ ἔξουσιαστές τῆς ἐπαρχίας Κονιτσας, 1820-29

1. Γενικά. Ὁ Κιουταχῆς, ὁ ὄποιος ὑπηρέτησε στήν Ἡπειρο κατά τήν περίοδο 1821-1833 σποραδικά καί διετέλεσε βαλής τῆς Ρούμελης καί διοικητής τοῦ πασαλικιοῦ τῶν Ἰωαννίνων κατά τά ἔτη 1825-33¹⁴, ἔγραψε στούς προεστούς καί στούς ραγιάδες τοῦ καζᾶ ἢ βιλαετιοῦ τῆς Κόνιτσας τό 1830: «... Εἰς τό διάστημα τῶν περασμένων δέκα χρόνων, ἔγινε γνωστό καί ἀπεδείχθη τό σατακάτι σας [= ἡ ἀφοσίωσή σας] καί αἱ πισταί ἐκδουλεύσεις σας καί περί τούτου ἐπληροφορήθη

13. Βλ. *Παπακώστας*, εἰς Νέος Κουβαρᾶς, τχ 1965 29-43, *Γ. Παπαγεωργίου*, Οἰκονομικοί καί κοινωνικοί μηχανισμοί στόν ὄρεινό χῶρο. Ζαγόρι, 1995 130-133, 168-172, Ἀπ. *Βακαλόπουλος*, Ιστορία τῆς Μακεδονίας, 1992 582-6, 591-5, 604-6, 617-619, 626-7, Ἀπ. *Παπαδημητρίου*, ὄ.π. 9-36, 42-44. Σχετικά περιστατικά στό Πωγώνι: Λεηλασίες, καταλύματα, ἀγγαρεῖς, ἀπαιτήσεις μισθῶν, δυσβάσταχτα χρέη (*Λαμπρίδης*, ὄ.π., τχ Ζ' 74-76). Ὁ γενικός προεστός Τάσιος Τόλης ζήτησε ἀπό τους κατοικους νά εἰσφέρουν 350.000 γρόσια πρός ἔξόφληση χρέους τοῦ Πωγωνίου, γι' αὐτό ἔφυγαν 500 οἰκογένειες (1825), ἀλλά ὁ Κιουταχῆς διέταξε νά ἐπιστρέψουν οἱ φυγάδες (Ἀθ. *Οἰκονομίδης*, εἰς Λ. *Βασιλειάδη*, Ἡπειρ. Ημερολόγιον, 1911 179-180). Τό Δελβινάκι τό 1827 χρεωστοῦσε 376.964 γρόσια, πολλοί κάτοικοί του ἐκπατρίσθηκαν, τό χρέος εξοφλήθηκε ἀπό ἀπόδημους κυρίως.

14. Βλ. *Κοκολάκης*, ὄ.π. 128, 399, *Π. Ἀραβαντινός*, Περιγραφή τῆς Ἡπείρου, τ. Β' 248-263, *Παπακώστας*, ὄ.π. 77, *Φωτόπουλος*, ὄ.π. 177.

άδιστάκτως καί τό κραταιόν δουβλέτι καί ἐγώ». Ό σουλτάνος ἐπιθυμεῖ «τήν καλήν ἀποκατάστασιν καί ἀρμονίαν τοῦ τόπου σας, γνωρίζει δέ καί πόσον σᾶς ἀγαπῶ διά τάς πρός τό Δοβλέτι ἐλιγιά καί πρός ἐμέ ἐκδουλεύσεις σας καί πόσον ἀμοιβαίως καί σεῖς μέ ἀγαπᾶτε ώς κοινόν πατέρα καί εὐεργέτην σας διά τάς ὁπωσοῦν χάριτας καί περιποιήσεις ὅπού εἴδατε ἀπό μέρους μου»¹⁵.

Αναφέροντας ό Κιουταχής ὅτι οἱ προεστοί καί οἱ ραγιάδες τῆς ἐπαρχίας κατά τήν δεκαετία 1820-30 παρέμειναν ἀφοσιωμένοι στό Δοβλέτι καί πρόσφεραν σέ αὐτό ἐκδουλεύσεις, ἐννοοῦσε μᾶλλον ὅτι: α) δέν ἐπαναστάτησαν, β) ἐπιδοκίμασαν τίς σουλτανικές διαταγές γιά τήν καθαίρεση τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, τήν καταστολή τῆς ἑλληνικῆς ἐπανάστασης καί τήν ἐπιβολή τάξης στήν Ἡπειρο, γ) πρόσφεραν ἐκδουλεύσεις στόν Κιουταχή καί στό Δοβλέτι. Ως ἐκδουλεύσεις ἐννοοῦσε μᾶλλον τήν πιστή ἐφαρμογή ἀπό τούς προεστούς κρίσιμων εἰδικῶν διαταγῶν πού ἔλαβαν, τήν σύμπραξη καί ἐνόπλων κατοίκων στήν καταδίωξη κακοποιῶν καί τήν ἐκτέλεση ἀγγαρειῶν ἀπό τούς κατοίκους, μετά τό 1827 κυρίως. Σέ ὅλα αὐτά συνετέλεσαν καί οἱ «εὐεργετικές» καί «πατρικές» περιποιήσεις τοῦ Κιουταχῆ πρός τούς κατοίκους.

Οι αἰτίες γιά τίς ὅποιες οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας δέν ἐπαναστάτησαν δέν ἔχουν καταγραφεῖ στίς πηγές πού γνωρίζω. Ἐπειδή μερικές ἀπό τίς αἰτίες ἵσως σχετίζονται μέ τήν ἐπιρροή πού μποροῦσαν νά ἀσκήσουν σχετικῶς στούς κατοίκους οἱ τότε ἔξουσιαστές τῆς ἐπαρχίας, περιλαμβανομένων καί τῶν μουσουλμάνων τῆς Κόνιτσας, παραθέτω ἀκολούθως συνοπτικές πληροφορίες γιά τούς μουσουλμάνους τῆς Κόνιτσας καί γιά τίς ἴδιότητες καί τίς δραστηριότητες τῶν ἄλλων ἔξουσιαστῶν τῆς ἐπαρχίας κατά τά ἔτη 1820-29.

(Συνεχίζεται)

15. Βλ. Εύρ. Σούρλας, εἰς Ἡπειρ. Χρονικά, τ. 1929 220, τ. 1938 79.

Η περιώνυμη, πέτρινη «γέφυρα Κόνιτσας» στον Αώο

ΤΟΥ ΘΩΜΑ Β. ΖΙΩΓΑ

§8 Ο Γιώργος/Ζιώγας Δημ. Φρόντζος (π.1814-π.1893), Πυρσογιαννίτης, μολονότι αυτός πουθενά δεν αναφέρεται, έστω και έμμεσα, στα παραπάνω §1, §2, §3, §4, §5 έγκυρα, έγγραφα πειστήρια της τότε εποχής [όρα ΜΕΡΟΣ Β'], και χωρίς να λαμβάνεται καθόλου υπόψη ότι η γέφυρα εκτελέστηκε ως **δημόσιο** έργο.

Είναι αλήθεια ότι, επί 80 περίπου συναπά έτη από την ανέγερση της «γέφυρας Κόνιτσας» το 1869/70 και μέχρι τη λήξη του 2^{ου} παγκόσμιου πολέμου, κανένας δεν έγραψε κάτι σχετικό, ή κάποια «παράδοση», για τον γεφυρωτή τέκτονα του Αώου. Μήτε και στα προπολεμικά τοπικά έντυπα (π.χ. η εφημερίδα “Αώος” πρωτοεκδοθείσα την 18-08-1913 και το αρχικό περιοδικό “Κόνιτσα” του 1914/15) και τις άλλες Ηπειρωτικές εφημερίδες της Αθήνας (π.χ. “Φωνή της Ηπείρου”, πρωτοεκδοθείσα το 1892) και Ιωαννίνων (π.χ. “Γιάνγια-Ιωάννινα”, από το 1869 έως 1912) δημοσιεύτηκε κάποια πληροφορία. Ούτε και οι ενεργοί προπολεμικά παλαιοί σύλλογοι στην Αθήνα, (π.χ. Βούρμπιανης ιδρυθείσ το 1883, Κόνιτσας ιδρυθείσ το 1898, κ.α.), κάνουν μνεία περί αυτού στα πρακτικά και τις εκδόσεις τους [ιδέ σημ. 15], ενώ είχαν πατριωτικό λόγο να τον προβάλλουν και να καυχηθούν, αν βέβαια ήταν από τα μαστοροχώρια της Κόνιτσας ο αρχιτέκτονας αυτός. Παντού άκρα σιωπή.

Πρωτοέγραψε¹¹ αυτήν την εκδοχή το 1947 ο εκ Πυρσογιαννης διακεκριμένος παι-

11. Όρα γραφές Ευριπίδη Σούρλα: εφημ. “Ηπειρωτικό Μέλλον”, φύλλο 82-83/1947 και 97/1970 | Ο ίδιος στο βιβλίο “Δημήτριος Ζγκολόμπης”, Αθήναι 1958, σελ. 50-51, στα οποία ο «Γιώργος/Ζιώγας Φρόντζος» εμφανίζεται τελείως αγράμματος, «... δεν ήξερε καλά-καλά και εύκολα και το όνομά του να γράψει ...». Ιδέ και σημ. 13.

Οι γραφές αυτές και η κατοπινή διάδοσή τους είχαν τεράστια επιρροή στην γενέθλια Πυρσόγιαννη, όπου «το γράφει ο Σούρλας» και «το λέει ο Σούρλας» ήταν θέσφατο και ισοδυναμούσε με «το αληθές», στην κοινωνία των απλών μαστόρων και συγχωριανών του. Οι σχετικές με το υπό κρίση θέμα διηγήσεις ενών Πυρσογιαννιτών, γραμματισμένων και μη, όλες μετά την πιο πάνω δημοσίευση του Ευρ. Σούρλα, ωσάν να αφυπνίστηκε από εκείνη τη στιγμή και μετά η μνήμη τους, ενώ επί 80 συνεχή έτη ήσαν σε λήθαργο, δείχνουν ότι οι επαινετικές λόγιες γραφές έγκριτων ανθρώπων, όταν επί μακρόν επαναλαμβάνονται, μπορούν να δημιουργήσουν παράδοση, επιβεβαιώνοντας τη γνώμη του Πλάτωνα ότι «ασκείται το αεί τιμώμενον». Επ' αυτού υπάρχουν και αντίθετες απόψεις. Το θέμα τίθεται στην κρίση των ειδικών και στην εμπειρία του καθενός. Προσθέτω ότι η απόδοση από την επηρεασμένη Πυρσογιαννίτικη παράδοση(;) της όλης εργολαβίας αποκλειστικά στον «Γιώργο/Ζιώγα Φρόντζο» και όχι σε κάποιον άλλον τεχνίτη από το χωριό τους, από τους τόσους πολλούς και ονομαστούς που αναφέρουν ότι συμμετείχαν [όρα πρώτο βιβλίο σημ. 16, σελ. 255, §153a], ίσως να σχετίζεται και με τη σοβαρότητα και το σεβάσμιο του χαρακτήρα του, καθώς «είχε αναμούζι», δηλ. κύρος και υπόληψη, στην τοπική κοινωνία, [Τουρκ. *namus* = τιμή, υπόληψη, εντιμότητα].

δαγωγός Ευριπίδης Σούρλας (1891-1988), ως «προφορική παράδοση», χωρίς να την τεκμηριώσει με κανένα γραπτό πειστήριο. Και μάλλον την έγραψε, για να μεγιστοποιήσει την τεκτονική φήμη της γενέτειράς του, αφού μέχρι τότε κανείς δεν είχε διεκδικήσει την τιμπτική θέση του πρωτομάστορα γενικού εργολάθου. Αν γνώριζε τότε τα κείμενα του ΜΕΡΟΥΣ Β' του παρόντος άρθρου, που όλα τους δημοσιοποιήθηκαν σε ύστερο χρόνο, είναι βέβαιο ότι δεν θα έγραφε κάτι τέτοιο, που αντιβαίνει τους κανόνες της έρευνας τους οποίους ο ίδιος δίδασκε και τηρούσε. Την επανέλαβε σε δημοσιεύσεις του και μετέπειτα, δημιουργώντας ένα βιβλιογραφικό δεδομένο το οποίο δεν είναι αξιόπιστο, γιατί του λείπουν τα επιβεβαιωτικά στοιχεία.

Ο ίδιος, ικανότατος ερευνητής και ευρηματικός λαογράφος, πρωτοέγραψε και το περιστατικό με τον φερμένο από την Πόλη (;;) **Τούρκο μπχανικό**, κατά το οποίο, όταν στα εγκαίνια της γέφυρας ο **αγράμματος** «Γιώργος/Ζιώγας Φρόντζος» ρωτήθηκε απ' αυτόν «Πες μας πού σπούδασες;», εκείνος αποκρίθηκε «**Στο πολυτεχνείο της Κράπας¹²**».

Η ατεκμηρίωτη αυτή «προφορική παράδοση», πλαισιωμένη με το εγνωσμένο κύρος και τη λογιότητα του Ευρ. Σούρλα, επηρέασε τους πάντες. Μετέπειτα ανακυκλώθηκε από πολλούς, π.χ. τον Γιάννη Λυμπερόπουλο που έγραψε **Κύρκας Φρόντζος** αντί για «Γιώργος/Ζιώγας Φρόντζος» [ιδέ απόσπασμα πιο πάνω στο ΜΕΡΟΣ Α'] | τον Πέτρο Ι. Φρόντζο (1903-1986) στο βιβλίο της σημ. **13** | τον Σπύρο Μαντά στο άρθρο της σημ. **13** | τους Βασ. Παπαγεωργίου - Αργ. Πετρονώτη στο πρώτο βιβλίο και το άρθρο της σημ. **16** | και άλλους. Την τελευταία δεκαετία κατέκλυσε και τους ομοιοθεματικούς ιστότοπους στο διαδίκτυο. Η τοπική κοινωνία της επαρχίας Κόνιτσας, κατηχημένη επί μισό και πλέον αιώνα εξ όλων αυτών [όρα και σημ. **11**], αποδέχτηκε, ως παράδοση πλέον, ότι πρωτομάστορας ήταν ο «Γιώργος/Ζιώγας Φρόντζος», σε σημείο που κάθε άλλη άποψη να θεωρείται **αιρετική**. Από την επιρροή αυτής της νεόκοπης παράδοσης δεν διέφυγαν ούτε και οι εξ ακοής ενθυμήσεις που διηγούνται ένιοι Πυρσογιαννίτες, παραδόξως ακόμη και μετά παρέλευση αιώνα από το χτίσιμο της γέφυρας το 1869/70.

Αναζητώντας την αλήθεια και μόνον, έστω και αν αποκληθώ και εγώ «αιρετικός» από κάποιους συμπατριώτες μου, ξένους προς τους δεοντολογικούς κανόνες της

12. **«Κράπα n :** [Στην Κράπα > Σ' Γκράπα] Βραχώδης τόπος ακριβώς πάνω από το χωριό, όπου υπήρχε λατομείο, από το οποίο προμηθεύονταν πέτρες για τις δομικές ανάγκες του χωριού. Στην κορυφή της τοποθεσίας τουτης είναι κτισμένο το εξωκλήσι της «Αγίας Τριάδας» και λίγο πιο πάνω το εξωκλήσι του «Άι Λιά». Το πιθανότερο είναι να σημαίνει μεταφορικώς «Κορυφή | Κορωνίδα | Μετωπο», από το τοπικό «καράπα/κράπα» (= βρέγμα, βρεγματική χώρα, το πάνω από το μέτωπο μέρος της κεφαλής) < arx. Ελλ. «κάρα» (= κεφάλι), γιατί η θέση είναι όντως το μέτωπο του χωριού. Όρα ίδια τοπωνυμία στον Ίσβορο.» [Αντιγραφή από το βιβλίο “Τοπωνύμια και Οικωνύμια των Μαστοροχωρίων της Κόνιτσας”, του Θωμά Β. Ζιώγα, Αθήνα 2013, σελ. 320].

έρευνας, θίγω στη συνέχεια κριτικά τα παραπάνω, ξεστρατίζοντας από τη σκέψη του Κονιτσιώτη λόγιου Γιάννη Λυμπερόπουλου (1920-2009) ότι : «Πολλές φορές μ' απασχόλησε η σκέψη αν πρέπει να θίγουμε την **αυθεντία** τουτων των **μύθων**, πουναι καμμιά φορά δυνατώτεροι κι' από την αλήθεια.», την οποία ο ίδιος ποτέ δεν τηρούσε και συνεχώς έφαχνε για παλιές γραφές και ιστορικά στοιχεία, [στο βιβλίο του “Αναζητώντας τις καταβολές”, Αθήνα 1975, σελ. 51].

Οι προμνησθείσες γραφές του Ευρ. Σούρλα, προϊόντος του χρόνου, ανατράπηκαν από τα στοιχεία που έφερε στο φως η έρευνα και δεν θεωρούνται πλέον αξιόπιστες. Συγκεκριμένα:

- 8.1) Ο «Γιώργος/Ζιώγας Φρόντζος» δεν ήταν καθόλου αγράμματος· ανορθόγραφος ναι. Αυτό επιβεβαιώνεται, πέραν από τις διάφορες γραφές¹³, και από το δείγμα της υπογραφής του, (*ζογας διμπτριου φροζος*), του έτους 1874, [όρα σελ. 263 στο βιβλίο της σημ. 16]. Άλλωστε, είναι φύσει αδύνατον ένας αναλφάβητος μάστορας, όσο και αν ήταν έξυπνος, έμπειρος και ικανός, να μπορούσε να διαχειριστεί τεχνικά και οικονομικά ένα τεράστιο, πολυσύνθετο και κατεπείγον έργο, όπως η υπό κρίση «γέφυρα Κόνιτσας», χωρίς να ξέρει να κρατά λογαριασμούς και σημειώσεις. Πολλώ δε μάλλον που στο έργο εμπλέκεται, κατά το 1/3 της χρηματικής του δαπάνης, το τότε και πάντα γραφειοκρατικό Δημόσιο, [ιδέ **§5 ΜΕΡΟΥΣ Β'**], και έπρεπε να αποδώσει οπωσδήποτε λογαριασμό. Αν δεν ήξερε γράμματα, κυριολεκτικά θα πελάγωνε.
- 8.2) Η χρήση και μόνον του όρου «**πολυτεχνείο**¹⁴» αρκεί να αποδείξει ότι τα γραφόμενα

13. Ο Πυρσογιαννίτης δικηγόρος Πέτρος Ι. Φρόντζος/Τσιγάρας (1903-1986), ομογενής του «Γιώργου/Ζιώγα Φρόντζου», γράφει ότι είχε μάθει στο σχολείο του χωριού του τα βασικά γράμματα της εποχής εκείνης και ότι δεν αληθεύει πως είπε τα περί «πολυτεχνείου της Κράπας». Ακόμη γράφει, ατεκμηρίωτα και χωρίς κάποια αναστολή, ότι «... Το πρώτο γιοφύρι που έφτιαξε ήταν στη θέση Νιέρπι, στενό του Σαρανταπόρου μεταξύ Καστάνιανης και Σιράτσιανης στη βόρεια είσοδο του στενού. Μετά έχτισε το γιοφύρι του Αώου στην Κόνιτσα και μετά την αποπεράτωσή του **ανέλαβε και έκτισε το γεφύρι της Μπαλντούμας**. ...». [Όρα βιβλίο “Η παιδεία στην Πυρσόγιαννη επί τουρκοκρατίας”, 1980, σελ. 8, 9, 30-33].

Το ότι ήξερε γράμματα, που τα έμαθε στο χωριό του, αποδέχονται και οι Βασ. Παπαγεωργίου - Αργ. Πετρονώτης στο άρθρο του βιβλίου της σημ. 7, σελ. 221.

Με βάση τα παραπάνω, και ο Σπ. Μαντάς γράφει: «... Έμαθε λίγα γράμματα στο σχολείο του χωριού του - μαλλον θα τον βοήθησε περισσότερο σ' αυτό ο μεγαλύτερος αδελφός του ιερέας Παπαγιάννης Φρόντζος - ... », [ιδέ 22^ο άρθρο “Άγια η δουλειά, Φρόντζος ο Θεός!”, εφημ. “Ηπειρωτικά Νέα”, 1999].

14. Η λόγια λέξη «**πολυτεχνείο**» πρωτεμφανίζεται στη νεοελληνική γλώσσα μετά το 1849 και αντικατέστησε, προϊόντος του χρόνου, τον όρο «πολυτεχνικό σχολείο», αντιδάνειο εκ του ελληνογενούς γαλλικού *cole polytechnique*, [“Ετυμολογικό λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας”, του καθ. Γ. Δ. Μπαμπινιώτη, Αθήνα 2009, σελ. 1136, λόγια πολυτεχνείο].

περί «πολυτεχνείου της Κράπας» είναι λόγιο εφεύρημα και δεν συνέβη ποτέ. Η λέξη «πολυτεχνείο» είναι νεολογισμός και δεν ήταν σε χρήση στη γλώσσα μας, ούτε στην αρχαία, ούτε στη νεοελληνική. Αυτή σταδιακά διαδόθηκε και επικράτησε, ως πιο εύχρονη μονολεκτική ονομασία του «Σχολείου Τεχνών» της Αθήνας. Έγινε δε γνωστή στο ευρύ ελληνικό κοινό μετά το 1882/3, όταν το σχολείο αυτό μετονομάστηκε επισήμως σε Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (Ε.Μ.Π.). Ασφαλώς ήταν, την εποχή του 1870 που περατώθηκε η γέφυρα, παντελώς άγνωστη στους τότε ολιγογράμματους μαστόρους, μεταξύ των οποίων και ο «Γιώργος/Ζιώγας Φρόντζος».

6.3) Το αυτό ισχύει και για τα περί «Τούρκου μπχανικού» από την Πόλη. Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, είχε γνωστοποιηθεί ένα παρόμοιο περιστατικό¹⁵ με «Γαλάτη μπχα-

Προσθέτω ότι στα Ιωάννινα ο όρος «πολυτεχνείο» εμφανίζεται πρώτη φορά στην εφημερίδα “Γιάνγια-Ιωάννινα” το 1869, ισόχρονα με την έναρξη της κατασκευής της «γέφυρας Κόνιτσας», ως μεταφραστική απόδοση του τουρκικού όρου «İslah Hane». Αναφέρεται στο σχολείο που θα ιδρυόταν έξω από την πόλη, στο χώρο του σημερινού στρατοπέδου Ακραίου/Βελισσαρίου, «... εν τω οποίω θέλουσι διδάσκεσθαι τέχνας...», δηλ. θα ήταν «Σχολείο Τεχνών». Το σχολείο αυτό λειτούργησε «πλημμελώς» και έκλεισε πολύ πριν το 1892, όταν στη θέση του, «Αποπερατώθη η ανέγερσις του νέου στρατιωτικού ιπποστασίου Ιωαννίνων παρά το πρώτη πολυτεχνείον έξω της πόλεως». Σημειώνω την πλήρη αντιστοιχία με την ορολογία «Σχολείο Τεχνών» της Αθήνας, δηλ. το μετέπειτα Πολυτεχνείο (Ε.Μ.Π.). [Περί αυτών όρα εφημ. “Γιάνγια-Ιωάννινα” φύλλο 6/26-6-1869 και “Φωνή της Ηπείρου” φύλλο 12/4-12-1892, σελ. 3, στο Παράρτημα του βιβλίου “Πωγωνήσιοι εργολάβοι και τα δημόσια έργα στην Ήπειρο στην ύστερη τουρκοκρατία”, του Κ. Κωστούλα, έκδοση Τ.Ε.Ε, Ιωάννινα 2002]. Και στην Κωνσταντινούπολη ιδρύθηκε και λειτούργησε την ίδια εποχή (1869) «Σχολή τεχνών/Islah Hane» από την οθωμανική Κυβέρνηση, όπως έγραψε τότε η εφημερίδα “Νεολόγος”.

15. Για τα περί «Γαλάτου μπχανικού», όρα κείμενο στη “Λογοδοσία των πεπραγμένων της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητος Κονίτσης της Ηπείρου, κατά το έτος 1908”, αναδημοσίευση στην έκδοση “Μαστοροχώρια” του Δήμου Μαστοροχωρίων, έτους 2005, σελ. 31. Το πρωτότυπο κείμενο της λογοδοσίας, ακριβώς 10 έτη μετά την ίδρυση της Αδελφότητας, συνοδεύεται από φωτογραφία της γέφυρας πριν το 1908, η οποία μάλλον είναι η παλιότερη που υπάρχει μέχρι τώρα. | Με τον όρο «Γαλάτες/Λατ. Galli» νοούνται γενικώς οι Κέλτες, δηλ. οι κάτοικοι της ΒΔ Ευρώπης, κυρίως οι σημερινοί Γάλλοι.

Στη βιβλιογραφία υπάρχουν και άλλες παραλλαγές του επεισοδίου με τον αλλοδαπό μπχανικό. Αναφέρω μερικές: Ο Πυρσογιαννίτης μάστορας Πασχάλης Ι. Ζιούνης (1898-1988), μεταξύ άλλων κοινών περί «Γιώργου/Ζιώγα Φρόντζου», κάτι παρόμοιο, για εξ Εσπερίας μπχανικό, είχε ακουστά. «... Θαύμαζαν, οι Ιταλοί, όντας το είδαν, οι μπχανικοί...» διηγείται, και όχι για Τούρκο μπχανικό στα εγκαίνια, [ιδέ άρθρο “Ποιος πρωτομάστορας έχτισε τη γεφύρι της Κόνιτσας”, των Αργ. Πετρονώτη - Βασ. Παπαγεωργίου, περ. “Κόνιτσα”, τεύχ. 179/2014, σελ. 427 | Στο τέλος του άρθρου αυτού αναδημοσιεύεται και η προαναφερθείσα φωτογραφία της γέφυρας πριν το 1908].

Μια άλλη παραλλαγή περί Γερμανού μπχανικού, [όρα Σπ. Μαντά, “Τα Ηπειρώτικα γεφύρια,”, Αθήνα 1984, σελ. 30, με παραπομπή στο άρθρο “Ανώνυμη Αρχιτεκτονική - Γέφυρες”, του Μιχ.

νικό», όχι όμως κατά τα εγκαίνια της γέφυρας, που καταγράφηκε το 1908, μαζί με φωτογραφία της γέφυρας, σε έντυπο της Κονιτσιώτικης Αδελφότητας και έχει ως εξής: «**Η ΠΕΡΙΩΝΥΜΟΣ ΓΕΦΥΡΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΘΙΟΥ ΤΟΥ ΑΩΟΥ ΠΟΛΕΩΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ.** Πεποίθαμεν επιτυχής απεικονίζεται η περιώνυμος γέφυρα η επικοινωνούσα τους εντεύθεν του Αώου λαούς μετά της Κονίτσης, η γέφυρα η θαυμασμένη δια το τεράστιον ύψος του τόξου και το υπερβάν τους επιστημονικούς υπολογισμούς, κατά την γνώμην **Γαλάτου μηχανικού επισκεφθέντος** την Κόνιτσαν, η γέφυρα των συγκινήσεων των αποδημούντων και αποχωριζομένων το Πάτριον έδαφος, η γέφυρα φλογερών δακρύων και αναμνήσεων, η γέφυρα και των αναμνήσεων και της χαράς των επανερχομένων μετά πολυετή αποδημίαν και εν ταύτη συναντωμένων μετά των εναγωνίως αναμενόντων τους αποδήμους.». Στο κείμενο καταγράφεται η γνώμη ότι το μέγεθός της υπερέβαινε την υπολογιστική ικανότητα της τότε «Δομικής Μηχανικής». Παρά τα τόσα κοσμητικά που της αποδίδονται, καμία απολύτως παράδοση για πρωτομάστορα από την επαρχία Κόνιτσας (π.χ. Πυρσόγιαννη) δεν αναγράφεται στο κείμενο, η οποία, αν και εφόσον υπήρχε, οπωσδήποτε θα αναφερόταν ως τιμητική για όλη την επαρχία. Όλα δείχνουν ότι λαογραφική διασκευή αυτής της παλαιότερης φήμης είναι η περί «Τούρκου μηχανικού» ύστερη γραφή του Ευρ. Σούρλα.

8.4) Οι χτίστες, συμπεριλαμβανομένου και του εξ αυτών πρωτομάστορα, ποτέ δεν καλούνταν στις επίσημες τελετές εγκαινίων των **κοινωφελών ή δημοσίων** έργων που εκτελούσαν, όπως ακριβώς συμβαίνει και τώρα, καθώς εξ ίδιας εμπειρίας γνωρίζω, ως απόμαχος μηχανικός και εργολάβος. Αν τύχαινε να είναι εκεί, μακρόθεν και εκ του περιθωρίου παρακολουθούσαν αυτές τις τελετές, στις οποίες τον πρώτο λόγο

Δωρή, περ. “Αρχιτεκτονική”, τεύχ. 77/1969, σελ. 54], λέγει ότι, στην παραλαβή της γέφυρας από τον πασά των Ιωαννίνων, (προσθέτω εγώ, εκπροσωπώντας τη Διοίκηση που χρηματοδότησε κατά το 1/3 το έργο, σύμφωνα με την **§5** του ΜΕΡΟΥΣ Β’), ο Γερμανός μηχανικός, τεχνικός σύμβουλος του πασά, έκπληκτος από την πληρότητα και την αισθητική αρτιότητα του έργου, ρώτησε που σπουδασε ο πρωτομάστορας γεφυροποιός. Και ο Φρόντζος αποκρίθηκε «*στην Πυρσόγιαννη*». Σημειώνω, ως προς το επίπλαστο του όλου θέματος, ότι ο Αχμέτ Ρασίμ πασάς, (Βιλαέτι Ιωαννίνων από Φεβρουάριο 1868 έως και Σεπτέμβριο 1871, δηλ. την εποχή που χτίστηκε και παραδόθηκε η γέφυρα), γνώστης της κοινής ελληνικής και της γαλλικής γλώσσας [ιδέ εφημ. “Νεολόγος”, φύλλο 365/25-5-1868], ήταν ο ίδιος μηχανικός σπουδαγμένος στη **Γερμανία** και δεν χρειαζόταν ξένο τεχνικό σύμβουλο. Νεωτεριστής καθώς ήταν, φρόντισε ενεργά, στο πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων (Τανζιμάτ) και των τεχνικών του γνώσεων, να γίνουν πολλά έργα και να προσληφθεί από το 1871 στο Δήμο και το βιλαέτι Ιωαννίνων μηχανικός σπουδαγμένος στη Γαλλία, εν προκειμένω ο Πολωνός Σιγισμούνδος Μινέικο (Zygmunt Mineyko 1840-1925), ο μετέπειτα πεθερός του πρωθυπουργού της Ελλάδας Γεωργίου Παπανδρέου (1888-1968). Πάντως, το καλοκαίρι του 1870 όταν ολοκληρώνοταν η γέφυρα, αρχιμηχανικός στο βιλαέτι Ιωαννίνων ήταν ο Αυστριακός κ. Χόλμς.

είχαν (και έχουν και τώρα) οι κάθε είδους Αρχές, ήτοι οι πολιτικοί αξιωματούχοι, οι εγχώριες Αρχές, οι τοπικοί επώνυμοι άρχοντες, οι έχοντες χορηγοί, κ.α.. Επειδή η «Σεβ. Κυβέρνησις» ήταν βασικός χρηματοδότης της προκείμενης γέφυρας, το ίδιο θα συνέβη και στα δικά της εγκαίνια. Οι κτίστες, ως χειρώνακτες και ρυπαροί λόγω της φύσης της τεκτονικής εργασίας που ασκούσαν, (περιφρονημένη από την τότε κοινωνία, μερικώς απαξιωμένη και από τη σημερινή αστικοποιημένη), δεν προσκαλούνταν στις τελετές, διότι δεν ήταν πρέπον οι «τσοκανάρηδες/κουδαραίοι» να συγχρωτίζονται με τους κραταιούς και μεγαλόσχημους επισήμους. Με αυτό ως δεδομένο, είναι τα μάλα αμφίβολη παρουσία του εργολάβου πρωτομάστορα στην τελετή των εγκαινίων της παρούσας γέφυρας το 1870, οπότε το σχετικό επεισόδιο με τον «Τούρκο μπχανικό», και μάλιστα από την Πόλη (;) για να προσδοθεί κύρος, ελέγχεται ως λαογραφικό εφεύρημα. Πολύ δε περισσότερο τα ανωτέρω ισχύουν και για κάθε πρωτομάστορα που θα ήταν αρχηγός σε ένα από τα πολλά συνεργεία που εργάστηκαν στη γέφυρα.

8.5) Παρόλη την πολυφημία του ως διακεκριμένου πρωτομάστορα, η οποία εκφραζόταν με το «Τό'πε ο Ζιώγα Φρόντζος, τό'πε ο Θεός!», [Σπ. Μαντάς, στο άρθρο της σημ. 13], δεν αναγνωρίστηκε τεκμηριωμένα κανένα έργο του, [ιδέ πρώτο βιβλίο σημ. 16, σελ. 249, όπου γράφεται: «Μεγάλη π φήμη του, λιγοστά τα συγκεκριμένα έργα του ... ». Και αυτά ακαθόριστα και αμφίβολα σημειώνω εγώ], πράγμα που δεν συμβαίνει με άλλους ομηλίκους του Πυρσογιαννίτες αρχιμαστόρους, οι οποίοι σμίλεψαν σε πλάκες και αγκωνάρια τα ονόματά τους. Στο κορυφαίο έργο της ζωής του, στον κολοφώνα της φήμης του, στη «γέφυρα Κόνιτσας», αν αυτός ήταν ο ποιητής της το 1869/70, θα σκάλιζε το όνομά του σε μια πλάκα, έστω και ανορθόγραφα, και θα την εντοίχιζε στη μικρή εσοχή/κόγχη που αυτός ο ίδιος, ως πρωτομάστορας, προνόσε και φτιάχτηκε γι' αυτόν το σκοπό. Και είχε μείζονα λόγο να το πράξει, εν σχέσει με όποιον άλλον αλλοδαπό πρωτομάστορα, γιατί το έργο βρισκόταν στην πατρίδα του, οπότε η τιμή στο πρόσωπό του θα ήταν μεγάλη και η υστεροφημία του διαρκέστερη μεταξύ των συμπατριωτών του. Δυστυχώς, δεν το έπραξε και η απρόσιτη εσοχή/κόγχη χάσκει κενή [ιδέ σημ. 4 και (Φωτ. 19-5)], γεγονός που γεννά την υποψία για κατασκευή της γέφυρας από ξενοχωρίτη τέκτονα.

Σε γενική θεώρηση, η μόνη δικαιολογία που λογικά στέκει για τη μη τοποθέτηση πλάκας/επιγραφής είναι ο **δημόσιος** χαρακτήρας του έργου και οι πολλοί χορηγοί, κυρίως χριστιανοί αλλά και μουσουλμάνοι. Ίσως, οι οθωμανικές Αρχές δεν επέτρεψαν την εντοίχιση πλάκας κατά την αποεράτωση αυτού του τόσο μεγαλεπίβολου έργου, συμβόλου της Κόνιτσας, που θα είχε πάνω της, εκτός από μια απλή χρονολογία, και άλλα **χριστιανικά** σύμβολα αποτροπής κινδύνου και αναφορές ονομάτων. Τούτο επιβεβαιώνει το γεγονός ότι στην προστατευμένη πίσω επιφάνεια (πλάτη) της εσοχής δεν διακρίνονται ίχνη κονιάματος για την επικόλληση πλάκας, [όρα (Φωτ. 19-5)].

8.6) Μία εμβριθέστερη ανάγνωση των πλησιόχρονων γραφών των §3 και §4 του

(Φωτ. 19-5) Η κενή κόγχη για την πλάκα/επιγραφή της «γέφυρας Κόνιτσας» το 1969. [Πηγή: “Η επαρχία Κόνιτσας στο χώρο και το χρόνο”, Κόνιτσα 1996, σελ. 319].

ΑΠΟΔΗΜΙΑ – ΞΕΝΙΤΕΙΑ

60 Χρόνια από την πρώτη μετανάστευση του πατρός μου Θωμά Δάφνη
(Σεπτ. 1960)

“Πατέρα και μάννα, σας ασπαζόμαστε με σεβασμό και αγάπη, μα πάνω απ’ όλα με πόνο και νοσταλγία...”

Περίπου ένα τέτοιο γράμμα πήγαινε και ερχότανε με το ταχυδρομείο της εποχής στα χωριά μας. Ένα γράμμα με αμφίδρομη έκφραση συναισθημάτων· νοσταλγίας, αγάπης και πόνου, ένα γράμμα που θα μπορούσε να στέλνουν τα ξενιτεμένα παιδιά στους γονείς τους, αλλά και τα παιδιά στους ξενιτεμένους γονείς.

Ξενιτειά – αποδημία: Δύο λέξεις με βαθύ ανθρώπινο νόημα που περικλείουν ταυτόχρονα την ελπίδα, την αγωνία, τον πόνο, τη νοσταλγία και κάποτε την ευτυχία και την επιτυχία.

Ξενιτειά: Υπάρχει τάχατες ένα σπίτι της Ήπειρου που δεν ένιωσε το νόημα τούτης της λέξης μέσα του; Αναρωτιέμαι αν υπάρχει έστω και ένας Ηπειρώτης που δεν γεύτηκε τούτο το ποτήρι.

Ποιος δεν θυμάται το μεγάλο κύμα της φυγής – αποδημίας στη δεκαετία του 1960; Ποιος από εμάς θα ξεχάσει τα αγκαλιάσματα, τα φιλιά, τα δάκρυα εκείνα τα πρωινά που με το λεωφορείο των ΚΤΕΛ από την πλατεία του Αγίου Ευσταθίου στο χωριό μας φεύγανε οι γονείς μας, τα αδέλφια μας, οι συγγενείς μας, οι χωριανοί μας, τα νέα παιδιά και θα γύριζαν με άδεια από τα εργοστάσια ένα χρόνο μετά, αφήνοντας πίσω γέροντες γονείς και μικρά σχολιαρόπαιδα; Τι πόνος, τι θλίψη, δάκρυα και μακρόσυρτα αγκαλιάσματα και ταυτόχρονα μια κρυφή ελπίδα

ότι καλό μπορεί να φέρει τούτος ο χωρισμός.

Και όταν ερχόταν εκείνη η ευλογημένη μέρα του γυρισμού – έστω και για λίγο – όλο το χωριό να περιμένει να τους αγκαλιάσει και να τους καλωσορίσει. Και μετά στο σπίτι να διηγούνται στους γέροντες γονείς και τα μικρά παιδιά τα νέα από τους καινούργιους τόπους που γνώρισαν: τις φάμπρικες, τα εργοστάσια, την ξένη γλώσσα, τα παράξενα ήθη και έθιμα που είδαν και έζησαν, τα περίεργα φαγητά τους. Και ύστερα, να ανοιχτούν οι βαλίτσες και να μοιρασθούν τα δώρα και τα καλούδια. Για όλους υπήρχε κάτι· μικρό, μεγάλο, ρούχο, παιχνίδι, γλύκισμα. Και φυσικά, για το μοναστήρι της Παναγίας της Μολυβδοσκέπαστης, κάποιο τάμα, την εκκλησία του χωριού, τον παπά, τον δάσκαλο, το σχολείο, κάποιους φτωχούς συγχωριανούς. Και όταν έβγαιναν στο καφενείο κεράσματα για όλους. Και σίμωναν οι μέρες ξανά του χωρισμού. Πόσο γρήγορα περνούσαν Θεέ μου. Σαν το νερό του Αν – Γιώργη κύλησε ο χρόνος της άδειάς των. Έπρεπε μέσα σε αυτές τις μέρες να ετοιμάσουν το σπίτι για τον χειμώνα· Ξύλα, τρόφιμα, αλεύρι, τροφές για τα ζώα.

Κύλησε ο χρόνος τόσο γρήγορα. Και σαν τη βαρυχειμωνιά του τόπου μας διαρκούσε ο χρόνος της επιστροφής των. Και να πάλι ο παππούς και η γιαγιά να ανάβουν το καντήλι και να κάνουν αδιάλειπτες προσευχές στην Παναγία της Μολυβδοσκέπαστης να τους φυλάει και να

γυρίσουν καλά και υγιείς.

Πώς να μην θυμηθούμε το πανηγύρι της Παναγιάς στις 15 Αυγούστου, όταν εκείνοι έλλειπαν; Το κλαρίνο γνώριζε το τραγούδι που θα πει όταν έφθανε στο στρωσίδι της οικογένειας του ξενιτεμένου κάτω από τον φρέντζο στο μπαϊρί του μοναστηριού. Δεν χρειαζόταν ειδική παραγγελιά “ξενιτεμένο μου πουλί και παραπονεμένο, σου στέλνω μήλο, σέπεται, κυδώνι μαραγκιάζει, σου στέλνω και τα δάκρυα σ’ένα λευκό μαντήλι...” και στο τέλος από την άκρη του μαντηλιού του κεφαλιού της η γιαγιά έβγαζε ένα (1) μάρκο (δώρο του ξενιτεμένου) να δώσει στο κλαρίνο.

Και έφθασε καινούργιο γράμμα με υποσχέσεις ότι σύντομα θα είναι κοντά μας. Και η υπόσχεση αυτή κρατούσε χρόνους και χρόνους και επαναλαμβανότανε κάθε φορά πιο ασθενικά, καθώς οι υποχρεώσεις μεγάλωναν, τα παιδιά θέλανε λεφτά για τα σχολεία, τα γυμνάσια, τα πανεπιστήμια, τα κορίτσια προίκα για να παντρευτούν, το σπίτι επιδιορθώσεις, εξοπλισμό, ανακατασκευή. Ακόμα και το μνήμα των γονιών να ευτρεπιστεί.

Αδυσώπητος ο χρόνος, σκληρός, χωρίς συναισθήματα. Δεν περίμενε τον γιο, την κόρη, τη νύφη να κλείσει τα μάτια των γερόντων γονιών. Τα μικρά παιδιά μεγάλωναν χωρίς γονείς, αγκαλιά με τους παππούδες και τις γιαγιάδες, με νοσταλγία και ελπίδα και εκείνοι στα γράμματά τους “...κάντε κουράγιο λίγο ακόμη να συμπληρώσω τα ένσημα για τη σύνταξη, πώς να zήσω στο χωριό, να έχω τουλάχιστον λίγα τρίμματα να zήσω...”. Με τούτα και τούτα τα λόγια περνούσε ο καιρός και οι χρόνοι και όταν τελικά επέστρεψαν οριστικά, είχαν ίσως φτιάξει κάτι καλό, κά-

ποιο κομπόδεμα, ένα διαμέρισμα στην πόλη, κάποιο οικόπεδο.

Βρήκαν εγγόνια, γαμπρούς και νυφάδες, βρήκαν επιστήμονες και τεχνίτες τα παιδιά τους. Και εκείνοι με άσπρα μαλλιά αναπολούσαν τα μίζερα χρόνια της ξενιτιάς.

Αν, όμως, με αυτά τα λόγια άγγιξα τα συναισθήματά σας, θα πρέπει να κεντρίσω και λίγο τον λογισμό σας.

Τι θα μπορούσαν να κάνουν οι άνθρωποί μας σ’ αυτόν τον ξηρό, πετρώδη και άγονο τόπο με τις ελάχιστες δυνατότητες παραγωγής;

Πόσους γεωργοκτηνοτρόφους μπορούσε να καλύψει ο τόπος μας; Πώς θα μπορούσαν να zήσουν τις ευλογημένες πολυμελείς οικογένειες τους, που δυστυχώς στις μέρες μας αγνοούνται;

Και είναι αλήθεια πως ο χωρισμός των οικογενειών δεν έφερε μόνο καλά, γιατί δυστυχώς υπήρξαν περιπτώσεις που σπίτια διαλύθηκαν, οικογένειες καταστράφηκαν, ανδρόγυνα χώρισαν, άνθρωποι οδηγήθηκαν στον ηθικό ξεπεσμό, παιδιά χάθηκαν, ακόμη και εγκληματικές συμπεριφορές έλαβαν χώρα. Τούτα όμως όλα μαζί δεν μπορούν να αμαυρώσουν την πραγματικότητα. Η αποδημία στον μεγαλύτερο βαθμό προσέφερε περισσότερα καλά απ’όσα κακά. Πάνω από όλα ωστόσο για εμάς τους Ήπειρώτες, ανέδειξε τον ακατάλυτο δεσμό με τα χωριά μας, με το χωριό μας. **Δεν τα ξεχάσαμε, δεν τα ξεχνούμε, δεν θα τα λησμονήσουμε.**

Η σκέψη μας, η αγάπη μας και η νοσταλγία μας είναι αποτυπωμένη και βαθειά ριζωμένη στην ψυχή μας. Το αποδεικνύουν οι πράξεις μας, το επιβεβαιώνουν οι συμπεριφορές μας, το επιβραβεύουν οι

Kónitsa

εκδηλώσεις μας. Σήμερα, αύριο, την επόμενη και τις επόμενες. Δεν θα μας αλλοτριώνουν τα φανταχτερά χρώματα της πόλης ούτε τα φιλήδονα τραγούδια και η πολύθουν ζωή της, ούτε ακόμη και η οικονομική δυσπραγία και οποιαδήποτε οικονομική κρίση.

Η πυξίδα για μας και τα παιδιά μας, αλλά και για τα παιδιά των παιδιών μας θα δείχνει πάντα την Ήπειρο με τελικό προορισμό το χωριό μας, τη Μολυβδοσκέπαστη, την Παναγιά μας και όλα τα ιερά σεβάσματα.

Εκεί η αρχή μας. Εκεί και το τέλος μας.
Εκεί οι γονείς μας, οι παππούδες, οι γιαγιάδες.

Εκεί και εμείς. Για πάντα.

Σημ: Τούτο το μικρό πόνημα αφιερώνεται εξαιρετικά στους αείμνηστους γονείς μου Θωμά και Αντιγόνη Δάφνη, εκ των πρώτων μεταναστών του Σεπτεμβρίου του 1960. Επίσης, σε όλους τους χωριανούς μου, σε εκείνους που έφυγαν απ' τη ζωή (διαχρονικά) και σε όσους ακόμη βρίσκονται.

Κων/νος Θ. Δάφνης
Επίτιμος Εισαγγελέας Αναθεωρητικού
Δικαστηρίου
Αντιστράτηγος ε.α.

Μετεωρολογικά στοιχεία από τον σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Κόνιτσα σε συνεργασία με το Metar.gr.

Θέση Σταθμού: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων (υψόμ. 530m)

Ιστοσελίδα Σταθμού: <http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Ιούνιος 2020

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
19,4	34,4	7,8	62,0	13	ΝΔ

Ιούλιος 2020

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
24,6	39,1	12,5	38,2	6	ΝΔ

Αύγουστος 2020

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
24,1	38,6	12,6	67,4	10	ΝΔ

Λοιμική πανδημία

«Ο μέλας Άδης στεναγμοίς και γόοις πλουτίζεται...»

(Σοφοκλής- Οιδίπους τύραννος)

του Τάσου Κανάτση

Κι ήρθε το "ασήμαντο" - λίγα μικρογραμμάρια μάζας-, το αόρατο- τέτοιο το μέγεθος του ιού -, να διασαλεύει την καθημερινότητα μας, τις ζωές μας... Κι άπλωσε ο φόβος του θανάτου τα πλοκάμια του και περιέζωσε τον πλανήτη, φώλιασε στις καρδιές μας κι αγκίστρωσε το νου και μάζεψε κουβάρι τις μέρες μας, αδρανοποιώντας -εν μέρει- τη ζωή μας, χλευάζοντας την "παντοδυναμία του γένους μας. Κι αμπαρωθήκαμε πίσω απ' τις θύρες των σπιτιών, «ελεύθεροι πολιορκημένοι», σε μια πρωτόγνωρη κατάσταση ομηρίας, που χαλιναγώγησε αρκετές απ' τις επιθυμίες μας και μας στέρησε απλές καθημερινές δραστηριότητες και συνήθειες της κοινωνικής συναναστροφής, στις οποίες δεν αποδίδαμε την πρέπουσα σημασία- ως πράξεις επαναλαμβανόμενες, που αρκετές φορές άγγιζαν τα όρια της πλήξης- και που απόκτησαν ξαφνικά- εξαιτίας του περιορισμού μας- το σωστό μέγεθος της αξίας τους. (Άλλωστε η ζωή δεν είναι μια καθημερινότητα;).

Μέσα σ' αυτό το κλίμα του φόβου λοιπόν, το συνεπικουρούμενο απ' την κατακλυσμιαία τρομολαγνική περιγραφή των τηλεοπτικών σταθμών, που άγγιξε -κι ίσως ξεπέρασε- τα όρια του πανικού και της υστερίας, αναδείχτηκε και η "υπαρξιακή μας ανεπάρκεια", η μηδαμινότητά μας, προς απογοήτευση, κυρίως, των υπέρμε-

τρα αισιόδοξων (οπιμιστών) της ζωής και όσων - τέλος πάντων - αισθάνονταν "άτρωτοι" και "πανίσχυροι" και καταδείχτηκε πως η ζωή του ανθρώπου είναι ένας συνεχής αγώνας για επιβίωση στο περιβάλλον του, απ' την αυγή ακόμα της ανθρωπότητας ως τις μέρες μας' και θα συνεχίσει να είναι και στο μέλλον, με σταδιακή -κάθε φορά- κατάκτηση επιπέδων της γνώσης, ακολουθώντας μια προοδευτική εξελικτική πορεία (κάποιες φορές και με πιθανά... πισωγυρίσματα).

Κάποιοι ηγέτες λαών, τυφλωμένοι από την άτη- την τύφλωση του νου, την αλαζονεία της δύναμης που προσφέρει η εξουσία κι ο "Μαμωνάς" του χρήματος- πρόταξαν την οικονομία έναντι της ζωής, επισύροντας έτσι τη Νέμεση. Δυστυχώς το "πλήρωσαν" οι λαοί τους με εκατόμβες θανάτων. (Γι' αυτούς βέβαια, οι αριθμοί που αφορούν στις ζωές δεν έχουν σημασία!). Προϊόντος του χρόνου κατέρρευσαν και οι συνωμοσιολογίες, που εξυφάνθηκαν κατά τις πρώτες μέρες της εκδήλωσης της νόσου και που αφορούσαν τους ανταγωνισμούς των οικονομικών υπερδυνάμεων, αφού μετέπειτα η νόσος έλαβε τις διαστάσεις της πανδημίας σε πλανητικό επίπεδο.

Η λοιμική πανδημία είχε και θα έχει οσονούπω και οικονομικές επιπτώσεις κι αν συνεχιστεί μακροχρόνια, ίσως οδηγή-

σει σε ανάλογη λιμική. Ήδη οι εργαζόμενοι (κυρίως του ιδιωτικού τομέα) πλήττονται: απώλεια θέσεων εργασίας, ελαστικά ωράρια, μειώσεις εισοδήματος κ.ά. κι αλήθεια, τι διαχρονική αντινομία! Αυτοί που παράγουν τον πλούτο, οι άνθρωποι του μόχθου που κινούν τη μηχανή της παγκόσμιας οικονομίας να αποτελούν τα θύματα της οικονομικής κρίσης εκ της πανδημίας ή οπαιασδήποτε άλλης κρίσης. (Είναι αναγκαίος ο επαναπροσδιορισμός των σχέσεων τους με την εργασία, με σόχο απότερο την αποκατάσταση των κοινωνικών ανισοτήτων).

Μείναμε σε ομηρία λοιπόν, έστω κι ολιγόμην κι αν για μας ήταν κάπως δύσκολη αυτή η προσαρμογή σε νέα δεδομένα, ας σκεφτούμε κι αυτούς που βρίσκονται σε πολύχρονο αυτοπεριορισμό-ίσως και για όλη τη διάρκεια της ζωής τους- τους κοινωνικά απόκληρους, τους παρίες, δηλονότι αδυνατούν να γεντούν τις μικρές χαρές του εφήμερου, εξαιτίας της περιορισμένης οικονομικής δυνατότητάς τους, με αποτέλεσμα τον χρόνιο εγκλεισμό τους.

Η πανδημία θα μπορούσε να αποτελέσει την αφετηρία μιας άλλης εποχής, επαναπροσδιορισμού των αξιών της ζωής, προόδου και ειρήνης, με τους τομείς της Υγείας, της Έρευνας, της Παιδείας, να διεκδικούν μεγαλύτερο μερίδιο από τους κρατικούς προϋπολογισμούς και βέβαια έχοντας ως σόχο απότερο, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου των λαών, που απαρτίζουν το ... παγκόσμιο χωριό...

Πόθος και ουτοπία μάλλον, καθώς φαίνεται πως τα ιμπεριαλιστικά οικονομικά συμφέροντα καταλαμβάνουν την υψη-

λότερη θέση στην κλίμακα αξιών της ανθρώπινης ζωής και πώς οι "κύκλοι" αυτοί, άλλα απεργάζονται και περί άλλων μεριμνούν και τυρβάζουν. (Όρα εξοπλιστικά προγράμματα, πόλεμοι, παγκόσμια οικονομική κυριαρχία κ.ά.), με τους λαούς να παραμένουν στη σκιά της ιστορίας, μην έχοντας ίσως συνειδητοποιήσει το μέγεθος της αποτρεπτικής τους ισχύος).

Και μια άλλη παράμετρος της πανδημίας: η συναισθηματική έξαρση του λοιμωξιολόγου κ. Τσιόδρα- λυγμική φωνή εν τη ρύμη του λόγου του απαριθμώντας θανάτους- γεγονός που θα 'πρεπε να αντιμετωπιστεί ως κάτι το αυτονότο και κοινότοπο, φαίνεται πως προκάλεσε μεγάλη έκπληξη στο κοινωνικό σώμα, δείγμα κι αυτό του ελλείμματος συναισθηματικής ζωής των ανθρώπων, της αλλοτρίωσής τους απ' τον εθισμό σε πρότυπα- μοντέλα του "σκληρού", του "δυνατού", του "ψυχραίμου", που χαρακτηρίζουν την κυρίαρχη κουλτούρα και προβάλλονται και "επιβάλλονται" στην κοινωνία με διάφορους τρόπους, κυρίως όμως διά των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Η πανδημία λοιπόν ήταν (και είναι) γεγονός πρωτόγνωρο για την "εποχή" μας, για τις "μέρες μας", γεγονός που ίσως αποτελέσει και αφετηρία (σταθμό) χρονολόγησης παρελθοντικών - μελλοντικών γεγονότων (προ κορονοϊού- μετά κορονοϊό), τέτοια ίσως η σημασία της.

Προς το παρόν, πρωτεύει η επιβίωση, η ζωή και βέβαια το αντάμωμα ξανά, σε χορούς κυκλωτικούς, αλλά... διατηρώντας την απόσταση.

ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΔΟΞΑ ΣΤΟΥΣ 12 ΑΠΟΣΤΟΛΟΥΣ ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟΥ

Υπό του Υποστράτηγου ε.α. Ιωάννη Δάφνη

«Οι των Αποστόλων πρωτόθρονοι
και της Οικουμένης Διδάσκαλοι
Τον Δεσπότην των όλων πρεσβεύσασθαι
Ειρήνην τω κόσμω Δωρήσασθαι
Και ταις φυχαίς ημών το μέγα έλεος».

Εκεί ψηλά στους πρόποδες του Όρους Νεμέρτσκα (Μερόπη), απ' όπου η θέα σε ευθεία γραμμή προσεγγίζει τα 70 χιλιόμετρα και πέραν προς Ανατολάς, και τα 2 ποτάμια Αώος και Σαραντάπορος συμπλέκονται μεταξύ τους, εκεί που η ανθρώπινη «ζήλεια» δίχασε γεωγραφικά το όμαιμον, ομόδοξο και ομοεθνές γένος των «Ηπειρωτών», εκεί επάνω, ακριβώς στο χωριό, δεσπόζει ο Ιερός Ναός των 12 Αγίων Αποστόλων, πολιούχος του χωριού, που απέχει μόλις 10 μέτρα από την οροθετική γραμμή. Παλαιά, ο Ιερός Ναός, εξέπεμπε, ως Έδρα Επισκό-

που, Δόξα και αίγλη στοιχείο που οι νεότεροι Μολυβδοσκεπαστινοί, προσπαθούν να συντηρήσουν, διά της παρουσίας στην πανήγυρη που γίνεται κάθε χρόνο 30 Ιουνίου, Σύναξη των 12 Αποστολών.

Το Απικό Προάστιο Φιλοθέη το 1997, επί Δημαρχίας Κας Ελένης

Παναγιωτοπούλου, τιμώντας τους ακρίτες μας στο πρόσωπο του χωριού Μολυβδοσκέπαστου, προέβη στην ανακήρυξη, αδελφοποίηση, του αναφερόμενου Δήμου με το χωριό Μολυβδοσκέπαστο.

Απόρροια αυτής της πράξεως είνα κάθε χρόνο των Αγίων Αποστόλων 30ης Ιουνίου το χωριό να κατακλύζεται με επισκέπτες προερχόμενους από την Φιλοθέη καθώς και από άλλα αστικά κέντρα, κυρίως του νομού Ιωαννίνων.

Εφέτος η θεία λειτουργία τελέστηκε προεξάρχοντος του Μητροπολίτη Ανδρέου και συλλειτουργούς: τον Αρχιμανδρίτη Σπυρίδωνα Κατραμάδο (καταγόμενο εκ Μολυβδοσκεπάστου) τον ηγούμενο της Ι.Μ. Μολυβδοσκεπάστου Αρσένιο, τον Ιερομόναχο της Ι.Μ. Μολυβδοσκεπάστου Παϊσιο, τον αιδεσιμότατο Απόστολο Νάκο.

Με το πέρας της Θείας Λειτουργίας

οι γυναίκες του χωριού προσέφεραν τοπικά εδέσματα στους παρεβρεθέντες στο χώρο της πηγής του Αγίου Γεωργίου και στη συνέχεια ο Πρόεδρος της κοινότητας Σταμάτιος Πρόκος προσέφερε στους στρατιώτες του στρατιωτικού φυλακίου Μολυβδοσκεπάστου δώρα, που ήταν ευγενική χορηγία του Υποστράτηγου ε.α. Ιωάννη Δάφνη και του Ιστορικού και Λαογραφικού ομίλου Αθηνών.

Στις εκδηλώσεις παραβρέθηκαν ο Δήμαρχος Κονίτσης κος Εξάρχου Νικόλαος, ο Διοικητής του 583 Τ.Π. ταγματάρχης κος Χαρίτος Γεώργιος, ο Αστυνομικός Υποδιευθυντής της Δ.Α. Ιωαννίνων κος Διαμαντής Δημήτριος, ο Διοικητής του Α.Τ. Κόνιτσας κος Νάκος Παναγιώτης, ο πρόεδρος του πολιτιστικού Συλλόγου Μολυβδοσκεπάστου Μάνης Μιχαήλ, ο Πρόεδρος του Αγροτικού Οινοποιητικού Συνεταιρισμού Τσίπης Απόστολος και εκ μέρους του Ιστορικού Λαογραφικού Ομίλου Αθηνών κ. Ελένη Δάφνη.

Η ιστορία του χωριού χάνεται στα βάθη των αιώνων. Τον 17^ο αιώνα κατεστράφη ολοσχερώς από τουρκαλβανικές συμμορίες, πράγμα που ανάγκασε τους κατοίκους να μετοικίσουν στο Βουκούρεστι απ' όπου βοήθησαν τον μετέπειτα επανεποιικισμό και στη συνέχεια να σφυρολατηθούν οι δεσμοί μεταξύ του χωριού και την Ιερά Μονή Μολυβδοσκεπάστου βου μ.Χ. αιώνα, μέχρι σημείου χωριό και Παναγιά (μοναστήρι) να ταυτίζονται.

Στα τελευταία έτη της Τουρκοκρατίας εντάχθηκαν στην ένοπλη απελευθερωτική Οργάνωση «Ηπειρωτικό Κομιτάτο» με

πρόεδρο τον Λάππα και με συμμετοχή του Γεωργίου Δάφνη του Αναστασίου. Η οργάνωση συνέβαλε μεγάλως στην απελευθέρωση της Ηπείρου.

Την 9η Οκτωβρίου 1943, Γερμανική Μεραρχία Εντελβαϊς, ορμώμενη από Γιουγκοσλαβία, Αλβανία, καιέστρεφε με ομαδικό εμπροσμό το χωριό, που κατέστη πλέον ακατοίκητο, πράγμα που οδήγησε τους κατοίκους στην προσφυγιά, σε χωριά Πωγωνίου, κυρίως Βήσσανη, απ' όπου ο γράφων εντάχθηκε στην Οργάνωση ΕΔΕΣ Ν.Ζέρβας.

Στην άκρη του οικισμού, όπως προαναφέραμε πάνω σχεδόν στην ελληνο-αλβανική μεθόριο, είναι κτισμένος ο ναός των Αγίων Αποστόλων.

Σε θέση με εντυπωσιακή θέα στην κοιλάδα όπου ο Σαραντάπορος ενώνεται με τον Αώο, ο ευμεγέθης ναός είναι σήμερα ο ενοριακός ναός του οικισμού. Η ίδρυσή του ανάγεται στη βυζαντινή περίοδο, αφού το 1298, ναός αφιερωμένος στους Αγίους Αποστόλους αναφέρεται ως έδρα της αρχιεπισκοπής Πωγωνιανής. Ωστόσο ο ναός που σώζεται σήμερα είναι κτίσμα του 1537 και ανοικοδομήθηκε με χορηγία του Πάνου Αρσενίου, όπως σημειώνεται, σε γραπτή επιγραφή, στο δυτικό τοίχο του ναού. Από την ίδια επιγραφή μαθαίνουμε ότι ο ναός τοιχογραφήθηκε σχεδόν έναν αιώνα αργότερα, το 1645, από τους Γραμμοστινούς ζωγράφους Δημήτριο και Ιωάννη Σκουτάρη, με χορηγία του Πάνου Παπαδημητρίου.

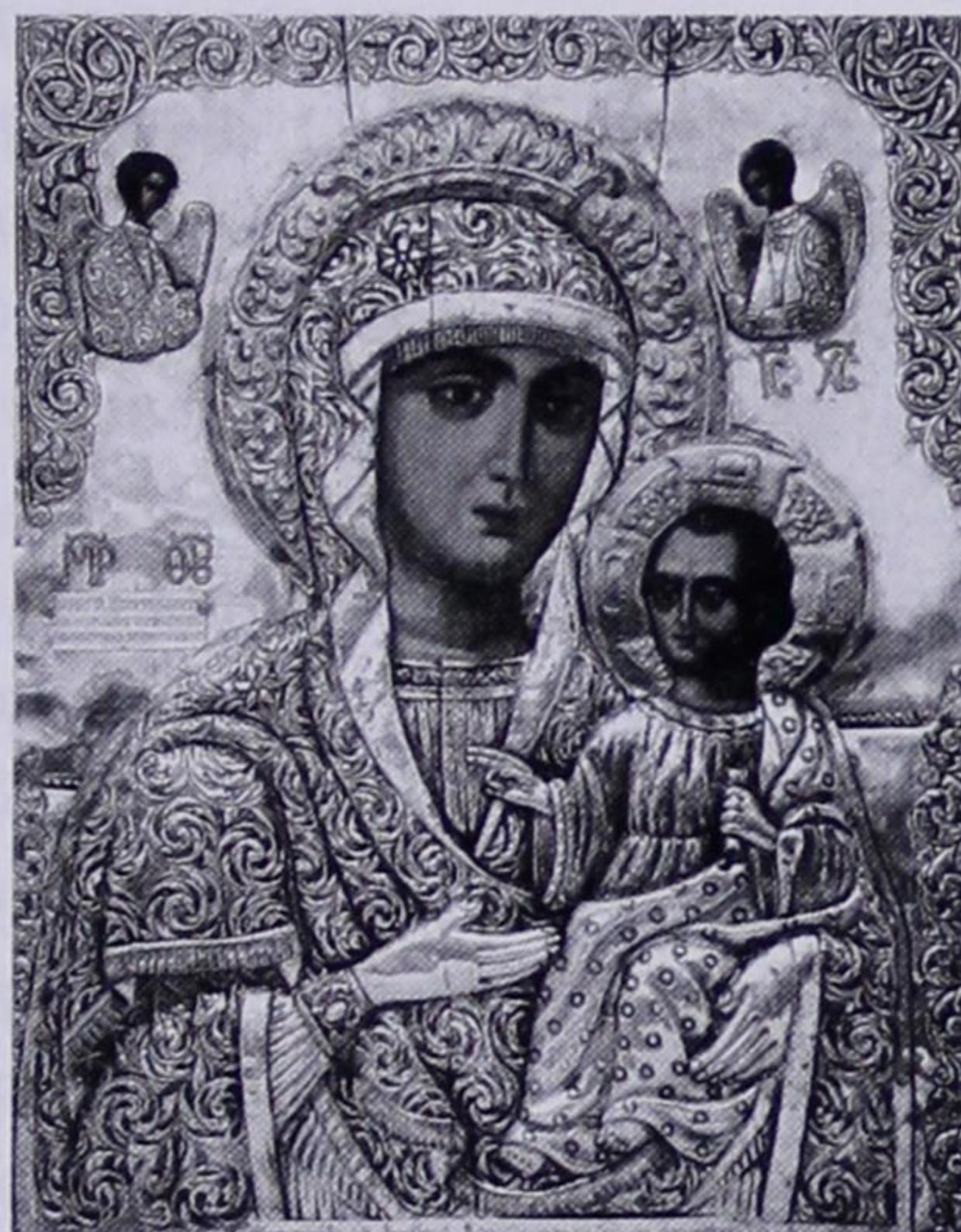
Ιωάννης Δάφνης Υποστράτηγος ε.α

Η Παναγιά μας

Βρισκόμαστε και πάλι στο μήνα Αύγουστο που 'ναι η μεγαλύτερη γιορτή της Παναγίας μας.

Στη συνείδηση της ορθοδόξου εκκλησίας μας, αλλά και στην ψυχή του κάθε χριστιανού, είναι η μεγάλη μητέρα, βοηθός και προστάτης μας. Κατέχει η παρθένος Μαρία μας, ξεχωριστή και ιδιαίτερη θέση μέσα μας και η αγάπη μας, προς τη μητέρα μας, τη Μεγαλόχαρη είναι απεριόριστη. Κάθε, τόπος, κάθε χωριό σ' όλη τη χώρα μας έχει το Ναό της και γιορτάζουμε την 15η Αυγούστου την Κοίμηση της Υπεραγίας Δεσποίνης ημών Θεοτόκου, με κάθε σεβασμό και μεγαλοπρέπεια! Προπαντός στην Τήνο. Έχουμε δώσει πολλά ονόματα: Μεγαλόχαρη, Εικοσιφοίνισα, Γλυκοφιλούσα, Χοζοβιώτισσα, Γοργοϋπήκοα, Παναγία Σουμελά, Υπέρμαχο Στρατηγό, Ελευθερώτρια κ.ο.κ.

Χιλιάδες μικρές και μεγάλες εκκλησίες, σ' όλη τη χώρα μας, κτίρια παλιά αλλά και νεώτερα Ι. Μονές βρίσκονται κτισμένες πάνω σε απόκρημνους βράχους, σε υπέροχες τοποθεσίες αφιερωμένες όλες αυτές οι Ι. Μονές στη Παναγία, με κορύφωμα τη Μεγαλόχαρη, που δεσπόζει στη χώρα της Τήνου. Και στην επαρχία μας, στον τόπο μας «Παναγιά της Μολυβδοσκεπάστου» Μεγάλη τιμή. Υπάρχουν

πολλές θαυματουργές εικόνες της Παναγίας μας.

Αν κι έχουμε, πολλές φορές γράψει, για την Παναγιά μας, της «Μολυβδοσκέπαστης» εν τούτοις δεν είναι υπερβολή ν' αναφερθούμε ακόμα μια φορά.

Για τη δική μας Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή Παναγίας Μολυβδοσκεπάστου Κονίτσης, πολλοί θρησκευτικοί λογοτέχνες, αρχαιολόγοι κ.ά. αλλά και απλοί άνθρωποι πιστοί του λαού μας, μας έχουν αφήσει πολύτιμα κείμενα, για την ένδοξη ιστορία της.

Δεν είναι όμως δυνατόν, για αυτή την Ι. Μονή ν' αναφερθούμε σ' ένα απλό κείμενό μας. Υπάρχουν πολλά κείμενα που μας διηγούνται και γράφουν για την ιστορία της.

Σήμερα η Ι. Μονή Μολυβδοσκεπάστου, τελεί υπό την εποπτεία της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και την Μέριμνα του Μητροπολίτη Κονίτσης.

Είναι δε ένα θρησκευτικό και ιστορικό μνημείο του τόπου μας, με λατρευτικές εκδηλώσεις του λαού μας, αφιερωμένες στην Κοίμηση της Θεοτόκου.

Ωστόσο καθώς ήδη ελέχθη εμείς, εδώ, λίαν συντόμως, θ' αναφερθούμε στην «Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή Παναγίας Μολυβδοσκεπάστου Κονίτσης».

Η Ιερά Μονή λέγεται:

Βασιλική: Διότι εκτίστηκε από τον Βασιλέα Αυτοκράτορα του Βυζαντίου Κωνσταντίνο Δ' τον Πωγωνάτο.

Σταυροπηγιακή: Σταυροπηγιακές λέγονται οι Ιερές Μονές, οι οποίες εξαρτώνται από το Ουκουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινούπολης.

Έτσι ο Πατριάρχης, ο ίδιος, ή ο εκπρόσωπός του «επίγυνε» κατά την θεμελίωση των I. Μονών, σιδερένιο Σταυρό στα θεμέλια, ο οποίος είναι για το Σταυροπήγιο «Πήγνυμι σταυρόν» τοποθετώ μέσα στο χώμα σταυρό. Από αυτή την πράξη επήραν και οι Μονές το όνομα Σταυροπηγιακή - Σταυροπηγιακές».

Η Μονή λοιπόν Μολυβδοσκεπάστου ήταν ανέκαθεν Σταυροπηγιακή μέχρι το 1907, έτος κατά το οποίον ο Πατριάρχης εγκατέστησε ως ηγούμενο της I. Μονής τον ιερομόναχο Βενέδικτο. Με την πάροδο των ετών έπαθε μεγάλες λεπλασίες και καταστροφές. Όμως άντεξε!

Ανήκει δηλαδή στην Μητρόπολη της Επαρχίας όπου ευρίσκεται. Έτσι σήμερα η I. Μονή Μολυβδοσκεπάστου ανήκει εις την I. Μητρόπολιν Δρυϊνουποόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης και διοικείται υπό την εποπτεία και μέριμνα του εκάστοτε Μητροπολίτη, της Επαρχίας μας, με διοριζόμενο Ηγούμενο.

Λέγεται δε Μολυβδισκλεπαστος, διότι ολόκληρη η σέγη του καθολικού Ναού, ήταν σκεπασμένη με μολύβι.

Είναι θρησκευτικό μας μνημείο, πλοσίον των Ελληνοαλβανικών συνόρων και ο Μεγαλύτερος Θησαυρός της I. Μονής είναι η θαυμαρουργός εικόνα της Πανα-

γίας μας η επανομαζόμενη «Πωγωνιανίτισσα» με τα πολύ γνωστά θαύματά της και την ένδοξη ιστορία της. Η εικόνα της Παναγίας μας είναι βυζαντινής τεχνοτροπίας από τα καλύτερα έργα των πρωτοβυζαντινών αγιογράφων. Πάμπολλα τα θαύματά της και οι πιστοί προστρέχουν στην χάρη της και είναι γνωστά σ' όλους μας, για τις ανοβημένες την ξηρασία και σε χίλια δυό άλλα θαύματα. Παρά τις περιπέτειες σώζεται η αγία εικόνα μέχρι σήμερα με τα χιλιάδες αφιερώματα των πιστών. Κάθε 15γουστο γίνεται ιεροτελεστία. (Θρησκευτικό μας πανηγύρι) με νηστείες, προσευχές και με τα προσκυνήματα των πιστών χριστιανών. Παλιότερα, με δέος έπαιρναν την αγία εικόνα και την περιέφεραν στα χωριά καθώς είπαμε για να διώξει κάθε κακό και για παρακλήσεις.

Ας πάμε λοιπόν να προσκυνήσουμε την Αγία Εικόνα της κι ας ζητήσει ο καθένας μας εκείνο που επιθυμεί. Προπαντός ΥΓΕΙΑ - ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΝΤΟΥ και ας ψάλουμε το απολυτίκιο της.

Απολυτίκιον

*Ἐν τη Γεννήσει την Παρθενίαν
εφύλαξας εν τη Κοιμήσει τον κόσμον
ου κατέλιπες Θεοτόκε· μετέστης
προς την ζωήν, Μήτηρ υπάρχουσα
της ζωῆς, και ταις πρεσβίαις ταις
σαις λυτρουμένη, εκ θανάτου
τας ψυχάς ημών.*

Σωτ. Οικονόμου

Ανεμογεννήτριες και Αιολικά πάρκα

Γεώργιος Μαυρογιάννης

Ανεμογεννήτριες είναι ηλεκτροκινητήρες που λειτουργούν με την ισχυρή ή μέτρια πνοή των ανέμων περιστρέφοντας ειδικά πτερύγια. Παράγουν ηλεκτρική ενέργεια.

Αιολικά πάρκα είναι οι εδαφικές περιοχές όπου έχουν τοποθετηθεί για να εκμεταλλευτούν τα ρεύματα των ανέμων.

Εγκαθίστανται κυρίως στα ψηλά βουνά, στις κορυφογραμμές αλλά και σε θαλάσσιες εκτάσεις (εντός ή εκτός θαλάσσης) όπως νήσοι, βραχονησίδες, ανοικτά πεδία με ισχυρούς ανέμους.

Πριν από την οριστική εγκατάσταση των συστημάτων αυτών αναγκαία θεωρείται η ύπαρξη και σύνταξη ολοκληρωμένης μελέτης από τους επενδυτές και η αξιολόγηση - έγκριση από την πολιτεία.

Κατά συνέπεια απαιτείται έρευνα και ενδελεχής εξέταση όλων των παραμέτρων που επηρεάζουν την εγκατάσταση, λειτουργία, κόστος των ανεμογεννητριών και τη γενικότερη τοπική ή ευρύτερη οικονομία, αλλά και τις επιπτώσεις πάνω στο φυσικό περιβάλλον το οποίο προφανώς πρέπει να προστατευτεί από τις κακοποιήσεις και τις εγκληματικές παραβάσεις και αμέλειες.

Η επιλογή της πλέον κατάλληλης, από κάθε άποψη, θέσης αποτελεί προτεραιότητα και πρέπει να είναι εκείνη η οποία ούτε κατ' ελάχιστον θα προσβάλλει τόσο την αισθητική του περιβάλλοντος χώρου (ανεξαρτήτως μικρού ή μεγάλου μεγέθους ισχύος των ανεμογεννητριών) όσο

και την τουριστική αξία των περιοχών ή τους βιοτόπους αυτών.

Προφανώς αποκλείεται η εγκατάσταση εντός των εθνικών δρυμών, Νατούρας (=φύσης) και σε περιοχές με ιδιαίτερο και μοναδικό φυσικό κάλλος.

Παραβίαση παράκαμψη και καταστράτηγηση των εθνικών Νόμων και των Διεθνών συνθηκών, περί προστασίας του περιβάλλοντος και της καλώς νοούμενης πράσινης ανάπτυξης, στο όνομα και στην αναγκαιότητα πολιτικοοικονομικών σκοπιμοτήτων αποτελεί μέγιστον ατόπημα.

Απόμακρες απομονωμένες, γυμνές και άγονες με φτωχή φυτική βλάστηση, βουνοκορφές της ενδοχώρας ή των θαλάσσιων περιοχών προσφέρονται σε αφθονία και εξυπηρετούν τέτοιους σκοπούς.

Η τελική επιλογή της πλέον κατάλληλης θέσης από κάθε άποψη, αποτελεί καθήκον των έντιμων και όχι καιροσκόπων επενδυτών και υποχρέωση της πολιτείας η οποία ευθύνεται για την προστασία του φυσικού χώρου και περιβάλλοντος και της γενικότερης οικονομίας των τοπικών κοινωνιών.

Περισσότερο ή λιγότερο γνωστό σε όλους ότι η εγκατάσταση των ανεμογεννητριών επιφέρει εκ των πραγμάτων σημαντικές ανεπανόρθωτες μη αναστρέψιμες φυσικές καταστροφές, τόσο κατά την έναρξη των εργασιών όσο και μετά τη συμπλήρωση ορίου ζωής των μηχανημάτων, από επεμβάσεις όπως:

- Διανοίξεις οδών προσπέλασης, στα σημεία εγκατάστασης για τη μεταφορά κατασκευαστικών υλικών, βαρέων υποστηλωμάτων, μηχανημάτων και κατασκευή δικτύου μεταφοράς της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας στους σταθμούς και στα κέντρα διανομής.
- Αποψιλώσεις (αναπόφευκτες) δασικών εκτάσεων, με την κοπή των δένδρων. Αφανισμός σπανίων ειδών χλωρίδας και πανίδας. Καταστροφή βιοτόπων αγρίων ζώων. Διατάραξη βιολογικής ισορροπίας και μείωση του οξυγόνου ατμόσφαιρας απ' την καταστροφή του πράσινου μανδύα των ορέων.
- Υποβάθμιση - Σκελετοποίηση εδαφών λόγω των εκσφαφών για θεμελιώσεις, κατασκευής βάθρων στήριξης των υποστυλωμάτων από οπλισμένο σκυρόδεμα.
- Διάβρωση εδάφους από εκπλύσεις λόγω βροχοπτώσεων και χιονοπτώσεων, μεταφορά πολύτιμου εδάφους προς ποταμούς και θάλασσες και μείωση της γονιμότητας αυτού. Εμφάνιση μητρικών πετρωμάτων.
- Παραμόρφωση, αλλοίωση μορφολογίας του χώρου και αισθητική υποβάθμιση περιοχών εξαιρετικής ομορφιάς, που αποτελούν συχνά πόλον έλξης επισκεπτών, περιηγητών και ουσιαστικόν πλεονέκτημα προβολής του τόπου και ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας.
- Δημιουργία ανεπιθύμητου μικροκλίματος με αρνητικές επιπτώσεις στη γενικότερο κλίμα και στην υγεία των ανθρώπων.
- Ο ακριβής υπολογισμός του κό-

στους εγκατάστασης και λειτουργίας των ανεμογεννητριών αποτελεί προτεραιότητα. Σ' αυτό πρέπει να εκτιμηθεί και συμπεριληφθεί και η προξενούμενη ζημιά στο φυσικό περιβάλλον.

- Επαρκής εκτίμηση των μελλοντικών εσόδων απ' την πώληση ρεύματος.
- Προϋπόθεση εγκατάστασης μηχανημάτων το καθαρό επιχειρηματικό κέρδος (= εσόδα μείον έξοδα) να είναι **Θετικό**.

Η πληρότητα της τεχνοοικονομικής μελέτης απαραίτητη πρέπει να εξετάζει τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον αλλά και τις πιθανές επιδράσεις του δημιουργημένου νέου ηλεκτρομαγνητικού πεδίου (ερευνητέον) στην υγεία, στο κλίμα και στο κόστος αποκατάστασης του φυσικού χώρου, μετά τη λήξη λειτουργίας (25-30 έτη) των ανεμογεννητριών.

Επίσης τον επηρεασμό εξ αυτών, της τοπικής οικονομίας, της αισθητικής υποβάθμισης, της ιδιαίτερης ομορφιάς και γοντείας του κάθε τόπου.

Προ πάσης αποφάσεως χορήγησης απ' την πολιτεία άδειας εγκατάστασης απαιτείται ώριμη σκέψη, σύνεση, όχι βιασύνη, υπευθυνότητα πολιτειακών και περιφερειακών αρχών, συνείδηση ανθρώπινη των επενδυτών, καθότι ο δρόμος ενεργειακής ανάπτυξης αυτού του είδους, είναι ακόμη δύσκολος, επικίνδυνος, χωρίς επιστροφή.

Κάθε επιπολαιότητα, αμέλεια, παράλειψη, πλημμελής μελέτη, βεβιασμένη ενέργεια και αθέτηση συμβατικών υποχρεώσεων του επενδυτή κι αδράνεια της πολι-

τείας μπορεί να μεταβάλει ένα φυσικό χωρο σε «κρανίου τόπον», με όρθιους αποκρουστικούς ιστούς στους οποίους θα αιωρούνται οι: Ανευθυνότητα, ασυδοσία, άφρον δράση, υστεροβουλία, καιροσκοπισμοί, σκοπιμότητες, εύκολος πλουτισμός, εγκληματική κακοποίηση φύσης και οικονομίας.

Λαθεμένες επιλογές σημαίνουν περιφρόνηση Νόμων, όνειδος, άγνοια δυσμενών επιπτώσων στη ζωή, στη φύση, στην οικονομία.

Μοναδικοί ωφελημένοι θα παραμένουν πάντοτε οι εκάστοτε κακόπιστοι επενδυτές, εραστές του εύκολου κέρδους και βιαστές της φύσης.

Χωρίς προθέσεις εναντίωσης στις προσάθειες της πολιτείας ανάπτυξης πράσινης, ήπιας και βιώσιμης ενέργειας, υπάρχουν πάντοτε εναλλακτικές λύσεις και

προσφορότερες θέσεις και περιοχές εγκατάστασης αιολικών πάρκων, αρκεί να αναζητηθούν. Τούτο προϋποθέτει σωστή έρευνα.

Η κάθε τοπική κοινωνία οφείλει ν' αγωνιστεί με τους εκλεγμένους εκπροσώπους της στην αναζήτηση και εξεύρεση της ιδανικότερης λύσης, συναισθανόμενη το σκοπό της αποστολής της.

Να διεκδικεί πάντοτε καθαρές και οικονομικές λύσεις που με κανένα τρόπο θα προσβάλλει το δασικό τοπίο, δεν θα δολοφονείται ασυνείδητα και δεν θα ζημιώνεται η οικονομία και ο ορεινός τουρισμός. Προέχει η διασφάλιση της υγείας των κατοίκων, η προστασία της βιοποικιλότητας των περιοχών και η καθαρή ανάπτυξη νέων μορφών ενέργειας χωρίς να βλάπτεται καθ' οιονδήποτε τρόπον η οικονομία.

Ένδυμα και... σοβαρά

1. Σοφές κουβέντες από δύο μεγάλους συγγραφείς της ομόθρησκης Ρωσίας.

Με αλφαριθμητική σειρά:

A) Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι

- α) Η ομορφιά θα σώσει τον κόσμο.
- β) Η ψυχή γιατρεύεται όταν είσαι κοντά σε παιδιά
- γ) Δεν θα φτάσεις ποτέ στον προορισμό σου αν σταματάς και ρίχνεις πέτρες σε κάθε σκυλί που γαυγίζει.
- δ) Όταν σταματάς να διαβάζεις βιβλία,

παύεις να σκέφτεσαι.

ε) Ακόμη και με τα χέρια δεμένα μπορεί κανείς να κάνει το καλό, αν το θέλει.

στ) Πρέπει να αγαπάς τη ζωή περισσότερο από το ίδιο το νόημα της ζωής.

z) Ένα πρόσωπο μπορεί να είναι σοφό αλλά για να ενεργήσει σοφά, μόνο η εξυπνάδα δεν φτάνει.

ν) Σε μία καρδιά που αγαπά πραγματικά ή η zήλια θα σκοτώσει την αγάπη ή η αγάπη θα σκοτώσει τη zήλια

θ) Ένας άνθρωπος που ξέρει πώς να

αγκαλιάσει έναν άλλον, είναι καλός άνθρωπος.

ι) Υπάρχουν όρια στο μυαλό του καθενός, που πέρα από αυτά είναι επικίνδυνο να περάσεις. Μόλις περάσεις τη γραμμή, είναι αδύνατο να γυρίσεις πίσω.

ια) Οι άνθρωποι μερικές φορές μιλάνε για θηριώδη κακία, αλλά αυτό είναι μεγάλη αδικία για τα θηρία. Ενα θηρίο δεν μπορεί ποτέ να είναι τόσο κακό όσο ο άνθρωπος, τόσο επιδέξια κακό.

ιβ) Θέλω να μιλήσω για όλα με ένα τουλάχιστον πρόσωπο, όπως μιλάω για τα πράγματα με τον εαυτό μου.

ιγ) Δεν χρειάζεται πολύ για να καταστρέψεις έναν άνθρωπο. Το μόνο που χρειάζεται είναι να τον πείσεις ότι η δουλειά που κάνει στερείται εντελώς και αναμφισβήτητα κάθε χρησιμότητα και νόημα.

ιδ) Μη γεμίζεις τη μνήμη σου με όλες εκείνες τις φορές που αισθάνθηκες να σε προσβάλλουν. Ισως καταλήξεις να μην έχεις χώρο για τις υπέροχες στιγμές που πέρασες.

ιε) Είναι απίστευτο τι μπορεί να κάνει μία ακτίδα του ήλιου στην ψυχή σου.

B) Λέων Τολστόι

α) Χωρίς ελληνομάθεια δεν υπάρχει παιδεία.

β) Μην ακούτε ποτέ αυτούς που κακολογούν τους άλλους και λένε καλά λόγια για σας.

γ) Κάνοντας καλό σε κάποιον, μην ξεχάσεις να τον ευχαριστήσεις.

δ) Ο Φρειδερίκος Νίτσε ήταν ηλίθιος και ανώμαλος.

ε) Πλήξη: η επιθυμία για επιθυμίες.

σ) Εκείνος που δεν κάνει τίποτα έχει πολλούς βοηθούς.

ζ) Ένας από τους πιο κοινούς πειρασμούς, ο οποίος όμως οδηγεί στις μεγάλες συμφορές, είναι ο Πειρασμός των λέξεων: «Όλοι έτσι κάνουν».

η) μιλούσαν για τις ανομίες της εξουσίας, για τα βάσανα των αναξιοπαθούντων, για τη φτώχεια που μάστιζε το λαό, όμως στα μάτια τους όλη την ώρα της θερμής κουβέντας τους πλανιόταν ασταμάτητα ένα βουβό ερώτημα: «Θα μπορούσες να με αγαπήσεις»;

θ) Όλες οι ευτυχισμένες οικογένειες μοιάζουν μεταξύ τους. Κάθε δυστυχισμένη οικογένεια, όμως, είναι δυστυχισμένη με τον δικό της τρόπο.

ι) Ποτέ δεν διαλέγει μία άποψη. Απλώς φοράει οποιαδήποτε τυχαίνει να είναι στη μόδα.

ια) Να διώχνετε τη σκέψη πως έχετε προτερήματα που δεν έχουν οι άλλοι.

ιβ) Μία από τις ιδιότητες του έξυπνου ανθρώπου: να υποφέρει υπομονετικά τις αδυναμίες των ανθρώπων γύρω του.

ιγ) Το να ισχυρίζεται κανείς ότι ένα έργο τέχνης είναι καλό, αλλά οι περισσότεροι άνθρωποι δεν μπορούν να το κατανοήσουν, είναι σαν να λέει ότι ένα φαγητό είναι καλό, αλλά οι περισσότεροι άνθρωποι δεν μπορούν να το φάνε.

ιδ) Για τη γενναιότητα περισσότερο από όλους μιλάει ο δειλός, ενώ για την

ευγένεια ο αγενής.

Ιε) Η φιλαργυρία και η φιλομάθεια έχουν κάτι κοινό: 'Οσο περισσότερα αποταμιεύουν τόσο λιγότερα νομίζουν ότι κατέχουν.

2. Ο Άγιος Παΐσιος και ο ανόπιος Θεολόγος

Υπήρχαν και περιπτώσεις που ο γεμάτος καλοσύνη πατέρας Παΐσιος «άστραφτε και βροντούσε». Αυτό συνήθως γινόταν, όταν έβλεπε μεγάλη αναίδεια ή πολύ περισσότερο, βλασφημία. Μία φορά ένας φοιτητής της Θεολογικής Σχολής του είπε ότι ο Θεός δεν ήξερε τι να κάνει και για αυτό έπλασε τον άνθρωπο. Ακούγοντας ο γέροντας αυτή τη βλασφημία, σπάκωσε αμέσως το χέρι του και του έδωσε ένα γερό χαστούκι. Ο φοιτητής άρχισε να κλαίει σαν μικρό παιδί, ενώ ο όσιος Γέροντας για αρκετή ώρα δεν έλεγε τίποτα. Έπειτα τον πήρε τρυφερά από το χέρι, όπως η μάνα το παιδί, και τον πήγε να πλύνει το πρόσωπό του, λέγοντάς του με καλοσύνη: «ευλογημένε, τι ήταν αυτό που είπες;» Του έδωσε και πετσέτα για να σκουπιστεί και ύστερα τον συμβούλεψε ότι δεν πρέπει να μιλάει με ασέβεια για το Θεό και το έργο Του. Η αληθινή αγάπη του Οσίου διέκρινε πότε να χαιδεύει και πότε να δίνει χαστούκι, που στην πραγματικότητα ήταν ένα χάδι, το οποίο ταρακούνούσε.

Σίγουρα η αντίδραση του Γέροντα θα ήταν διαφορετική αν ο λαϊκός επισκέπτης δεν ήταν Θεολόγος. Δυστυχώς πολλοί θεολόγοι στην χώρα μας αποτελούν πρόβλη-

μα. Φταίει και το εκπαιδευτικό σύστημα (μόρια που συγκεντρώνει κάποιος, σειρά σχολών στο μηχανογραφικό κλπ.) που κάποιος μπορεί να καταλήξει στη θεολογική σχολή χωρίς να το θέλει άμεσα, για καθαρά βιοποριστικούς λόγους. Έτσι καταλήγουν στην εκπαίδευση θεολόγοι, «άχρωμοι, άγευστοι και άσημοι» χωρίς να πιστεύουν αυτά που διδάσκουν, πολλές φορές εκστομίζουν «άρρωτα ρήματα» και το μάθημα για τους μαθητές καταλήγει να είναι η «ώρα του παιδιού». Συχνά το μυαλό τους είναι πώς να κάνουμε καμιά απεργία να αυξήσουμε το εισόδημα (μιας και δεν μπορούν να κάνουν «ιδιαίτερα» όπως συνάδελφοί τους άλλων ειδικοτήτων κλπ.

3. Κυβέρνηση και κυβερνώντες

1) Χωρίς κυβέρνηση ένα έθνος θα κατέρρεε αμέσως. Με κυβέρνηση θα χρειαστεί περισσότερο καιρό

2) Είναι επικίνδυνο να έχεις δίκιο όταν η κυβέρνηση έχει άδικο.

3) Το κακό σε αυτή τη χώρα είναι, ότι όσοι ξέρουν πώς να την κυβερνήσουν είναι πολύ απασχολημένοι, οδηγώντας ταξί ή κουρεύοντας μαλλιά.

4) Είναι εύκολο πράγμα να είσαι κωμικός όταν έχεις ολόκληρη κυβέρνηση να δουλεύει για πάρτη σου.

5) Η κυβέρνηση είναι σαν ένα μεγάλο μωρό: Ένας μεγάλος πεπτικός σωλήνας με μεγάλη όρεξη στο ένα άκρο και καθόλου υπευθυνότητα στο άλλο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΗΛΙΑ ΜΠΟΥΣΜΠΟΥΛΑ

"Κόνιτσα Σεργιάνι στα περασμένα"

Β' έκδοση, 2020

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

Κώστας Μπούσμπουλας

Κόνιτσα Σεργιάνι στα περασμένα

Αθήνα 2020

Έφτασε πριν λίγες μέρες στα χέρια μου το βιβλίο "Κόνιτσα! Σεργάνι στα περασμένα, Β' Έκδοση του Κονιτσιώτη φίλου Κώστα Μπούσμπουλα του Ηλία, επαυξημένο και εμπλουτισμένο ως προς το περιεχόμενο, το οποίο το διάβασα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αφού μέσα μου ήταν ακόμη ζωντανή ευχάριστη γεύση της Α' Έκδοσης.

Εντύπωση μου έκανε το γεγονός ότι όλες οι κριτικές για το περιεχόμενο της Α'

Έκδοσης είναι πολύ θετικές! Εκείνο όμως που έχει ξεχωριστή σημασία είναι το τι λένε οι δύο κόρες του συγγραφέα, οι οποίες χαρακτηρίζουν το περιεχόμενό του "υπέροχο σεντούκι θησαυρού" και "το ωραιότερο δώρο στις ίδιες προσωπικά, στις οικογένειές τους και στις γενιές που θα ακολουθήσουν"!

Στις σελίδες που προστίθενται στη Β' Έκδοση και μέσα από τις πολλές, πάρα πολλές φωτογραφίες που παρατίθενται από το παρελθόν - πολιτιστικό, πολιτισμικό, ιστορικό, εκπαιδευτικό - αναδύεται ανάγλυφη η εικόνα της Κόνιτσας τα τελευταία εκατόν πενήντα χρόνια, περίοδο που έγιναν κοσμογονικές αλλαγές στη χώρα μας.

Τα χρόνια όμως είναι πολλά και ο πανδαμάτωρ χρόνος που δαμάζει, υποτάσσει και εξαφανίζει τα πάντα, εκτός από τα άϋλα και τα αιώνια, πέρασε, όπως ήταν φυσικό και από τον κονιτσιώτικο τόπο.

Είναι ευτύχημα που ο Κώστας ο Μπούσμπουλας έσωσε, σε ένα μεγάλο βαθμό, την παρτίδα, προστατεύοντας από τη λήθη και τον αφανισμό θύμισες που αναφέρονται σε παραδοσιακά επαγγέλματα, σε θρησκευτικές τελετές, σε γραφικά ξωκλήσια, σε σεπές μορφές Νεομαρτύρων και Αγίων, όπως του Αγίου Γεωργίου των Ιωαννίνων, που τιμήθηκε ιδιαί-

τερα και στην Κόνιτσα, του Ιερομόναχου Χρύσανθου Λαΐνα, του οποίου το δισάκι άνοιγε για όλους το ίδιο! Διακριτική, λιτή και με πολύ σεβασμό η αναφορά του στους Ιεράρχες και τους Αγίους που λάμπουν με τη διακονία τους την περιοχή της Κόνιτσας!

Από τα επιπλέον στοιχεία που παρατίθενται και των οποίων γινόμαστε κοινωνοί, γιατί ο συγγραφέας "έγινε με τα γραφόμενά του παράδειγμα και δάσκαλος για το παρόν και σύμβουλος για το μέλλον". όπως γράφει ο Λευτέρης Τζόκας, Πρόεδρος της 'Ενωσης Ελλήνων Λογοτεχνών, αναφερόμενος στην Α' έκδοση, αναδύεται πολύ παραστατικά η εικόνα της πλήρους ένδειας σε ό,τι αφορούσε την εκπαίδευση στην περιοχή της Κόνιτσας, πράγμα σύνηθες κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας, όπου δίδασκαν οι δάσκαλοι της εποχής, παρουσία του Χότζα, αλλά και η επιμονή του χριστιανικού πληθυσμού να μάθει "γράμματα ελληνικά"!

"Ο Κώστας (ο Μπούσμπουλας) κομπολογιάζει τα πάντα. Χάντρα και δάκρυ, χάντρα και χαρά"! γράφει, η κ. Άννα Μπουρατζή-Θώδα στη βιβλιοκριτική για την πρώτη έκδοση. Με πόση ευαισθησία και με πόση δεξιοτεχνία ζωντανεύει τη νυκτερινή πορεία υπό το φως της πανσελήνου και με πόση πειστικότητα περιγράφει το τι αισθανόταν ο νυκτερινός επισκέπτης που κατέφευγε στο εκκλησάκι του Αν-Νικόλα, πέρασμα για όσους έρχονταν από το "Πεκλάρι"!

Η άγρια ομορφιά του κονιτσιώτικου τοπίου συνδυάζεται και αγιοποιείται με απλό και ανεπιτίθεντο τρόπο και μας με-

ταφέρει σε άλλους καιρούς που οι άνθρωποι ήταν πιο ντόμπροι και πολύ πιο κοντά ο ένας στον άλλον!

Η αγάπη των Κονιτσιωτών για τη γενέθλια γη αναδύεται μέσα από κάθε σελίδα του βιβλίου. Κορυφαίο παράδειγμα η Αναγνωστοπούλειος Γεωργική Σχολή, η οποία ήταν ένα πολυδύναμο εκπαιδευτικό συγκρότημα που λειπούργησε το 1925 με χρήματα που κληροδότησε ένας φωτισμένος Ηπειρώτης, ο Μιχαήλ Αναγνωστόπουλος, την οποία θα zήλευαν ακόμη και σήμερα πολλά πρότυπα σχολεία Επαγγελματικής αλλά και Τριποβάθμιας Εκπαίδευσης!

Πολλά από αυτά, τα περισσότερα, ίσως να μην τα μαθαίναμε ποτέ αν δεν λειπουργούσες, φίλε Κώστα, σαν ένας συστηματικός ερευνητής της ιστορίας και της λαογραφίας της Κόνιτσας. Οι πολλές φωτογραφίες, που αποτελούν σημαντικό συμπλήρωμα του κειμένου, εμπλουτίζουν τη διαχρονική εικόνα της αυθεντικής Παλιάς Κόνιτσας και βοηθούν τον αναγνώστη, όπως κι εσύ το υπογραμμίζεις, να μεταφερθεί σε κόσμους αλλοτινούς.

Για μια ακόμη φορά!
ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ!

Μαυροχώρι Καστοριάς Ιούλιος 2020

Κωνσταντίνος Ι. Πετσάλνικος
Επίτιμος Σχολικός Σύμβουλος
Δημοτικής Εκπαίδευσης
(Ποιοπής)

Κόνιτσα

Όταν σε πρωταντίκρισα μπροστά απ' το γεφύρι,
τα πόδια σου να βρέχονται μες στα νερά τ' Αώου,
ν' απλώνεσαι νωχελικά στην αγκαλιά του λόφου,
σαν μια γυναικά ντροπαλή, τη θέση της που ξέρει,
ένιωσα πώς θα ταυτιστώ με τη δική σου χάρη.

Η Τύμφη με τον όγκο της σου προκαλεί το δέος
με τις πανύψηλες κορφές να χάνονται στα ύψη
κι όταν κοιτάξεις χαμηλά άπ' το παλιό το κάστρο
'κει που ο θείος ποταμός σμιλεύει το κορμί της
κι έκανε τη χαράδρα του, ποιός ξέρει από πότε!

Παίρνοντας τις ανηφοριές να πας στο σπιτικό σου
και κάποτε το βλέμμα σου πέφτει στον πέρα κάμπο,
που τα νερά του ποταμού τρώνε τα σωθικά του
και τον σμικραίνουν συνεχώς με τη γνωστή ορμή του
για να κυλίσει γρήγορα με τ' ασημένιο χρώμα!

Οι όμορφες κληματαριές τούς κήπους σου στολίζουν
με τις κρεβάτες τις ψηλες και με το θείο βότρυ
να κρέμεται μαργιόλικα με γούστο και με χάρη,
γιατί σε λίγο θα βρεθεί στο ρακοκαζανάκι,
και τότε ο Διόνυσος γνωρίζει τη δουλειά του!

Γαβραίος (Α.Τ.)

To Πένθος

*To πένθος ενώνει τους ανθρώπους
που τους χώριζαν τείχη και τοίχοι
ίδια μοιρολόγια στίχοι σε στόματα
η καρδιά κύμα ατέλειωτο
θα έχω άρα τη δύναμη να πρεμήσω το κύμα
για νάβρω τα βότσαλα ενάντια στη συντέλεια
βότσαλα με μάτια και βλέφαρα.*

Ο θάνατος υπάρχει παντού σε κάθε καλημέρα
 στο γειά σας και το αντίο θρέφεται σε αρίφνητες εικόνες
 σε ξεγελούν από το φως του ήλιου περιλαμπρη οχλαλοή
 τα δεμένα μπαλόνια που αιωρούνται
 τα βιαστικά αυτοκίνητα λαμαρινιένιες ανθοδέσμες
 τα δάκρυα δροσοσταλίδες πόνου, μόχθου ζωής
 ανταμώματα στις ίδιες ακτές θλίψης και χαράς,
 Στα πανύψηλα τείχη γεννιούνται τα μυστήρια
 στο επεξηματικό αίτιο που φρονεί τη λογική
 όταν τα συναισθήματα πουλιά από παράθυρα πετούν
 η σκέψη άτροφη γυροβολεί το θάνατο
 κλειδώνει σπιγμές αιώνιες ματιές στο άπειρο
 αρχή και τέλος παλεύοντας κι η σφήκα τσιμπάει το σταφύλι
 εκμπδενίζοντας τις πράξεις μας ως περιπτό φορτίο
 τα ρεμβώδη μάτια αγγίζοντας τη λιτότητα προσευχή
 χεριών, ενώνοντας τον ουρανό με γή, σε δάκρυα βροχής

Γιαννούχου Φωτεινή - Ντάφλη

Κορωνοϊός

του Μητσόκα Δημήτριου
 Συντ/χος Ο.Τ.Α.

Για δες καιρό που διάλεξε
 εμφάνιση να κάνει
 ο φονικός κορωνοϊός
 τον κόσμο να πεθάνει
 Σαν γρίπη ασιατική
 Ξεκίνησε από την Κίνα
 πέρασε χώρες και χωριά
 και έφτασε στην Αθήνα
 Στο πέρασμα του έσπερνε
 όλεθρο και θανάτους
 με πιο μεγάλο κίνδυνο
 γερούς και αδυνάτους
 Ξαπλώθηκε παγκόσμια
 σε όλη την οικουμένη

η επιστήμη πιάστηκε
 στα πράσα κοιμισμένη
 Για αυτό και είχαμε
 τόσους πολλούς θανάτους
 δεν λειτουργήσαν άμεσα
 τα μέτρα κάθε κράτους
 Η πανδημία σάρωσε
 χτύπησε με μανία
 εκτός από την υγεία μας
 και την οικονομία
 Η εξάπλωση του Κορωνοϊού
 Θορύβησε τα Κράτη
 που λάβαν μέτρα αυστηρά
 για τον ιό σατράπη

Μας κλείσανε στα σπίτια μας
 ύπαιθρο και Αθήνα
 κάτ' οίκο περιορισμό
 μας βάλαν καραντίνα
 Όλος ο κόσμος κάθεται
 Σε αναμμένα κάρνα
 Την επιστήμην καρτερεί
 Να κάνει αυτή το θαύμα
 Υπομονή χρειάζεται
 το θαύμα δεν θα αργήσει
 η Επιστήμη βρίσκεται
 στα χνάρια για τη λύση.

Θέμα παιδείας

Του Ηλία Ανδρέου

Το να ανοίγεις το παράθυρο του αυτοκινήτου σου και να ρίχνεις έξω το κυπελάκι του καφέ, αυτό είναι ένδειξη έλλειψης Παιδείας. Το να ρίχνεις το αποτσίγαρο στο πεζοδρόμιο, το να αδειάζεις το σταχτοδοχείο όπου βρεθείς, το να είσαι λαθροκυνηγός και να επιδίδεσαι στην εξόντωση του αγριόγιδου και του ζαρκαδιού, όλα αυτά είναι ενδεικτικά και πολλά άλλα συνιστούν έλλειψη Παιδείας.

Είναι αποδεκτό ότι το εύρος της παιδείας που διαθέτει ο καθένας μας ρυθμίζει θετικά ή αρνητικά δεκάδες συμπεριφορές της καθημερινής μας ζωής από πρωίας έως νυκτός.

Το Δημοτικό Συμβούλιο με απόφασή του για το κέντρο της πόλης έχει καθορίσει σε ποιους χώρους επιτρέπεται η στάθμευση και σε ποιους απαγορεύεται στοχεύοντας στην απρόσκοπη κυκλοφορία πεζών και τροχοφόρων. Σήμερα σε όλα τα μήκη και πλάτη της υφολίου γίνεται συζήτηση πώς οι πόλεις θα απελευθερωθούν από την καταδυνάστευση των αυτοκινήτων. Η δημοτική ρύθμιση το πού επιτρέπεται και πού απαγορεύεται η στάθμευση δεν έτυχε του ανάλογου σεβασμού από τους δημότες. Για το φαινόμενο αυτό συγκλίνουν δύο τινά. Το πρώτο φυσικά είναι η έλλειψη Παιδείας. Το δεύτερο επικεντρώνεται στο γεγονός ότι τα εντεταλμένα όργανα εφαρμογής της απόφασης δεν έχουν αντιληφθεί τη σοβαρότητα του θέματος. Είναι θλιβερό θέαμα ο υπερασπιστής του νόμου να διαπραγματεύεται την τίρηση του από τον παραβάτη. Στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν χρειάζεται σειρήνα και σφυρίχτρα, απλά και μόνο

εφαρμογή της ρύθμισης.

Θλιβερό θέαμα να απασχολούμε δύο αστυνομικούς για τα αυτονότα, τουτέστιν να είναι ανοιχτή και μη κατειλημμένη η είσοδος της πλατείας. Ο εκδότης του περιοδικού μας Σωτήρης Τουφίδης παρόλη την ηλικία του μονίμως σταθμεύει στο χώρο κάτωθεν των κατοικιών των ασιωματικών και με μία ανάσα εμφανίζεται στο κέντρο, αλλά ο Σωτήρης είναι κάτοχος και μιας ολοκληρωμένης Παιδείας, όπως άλλοτε και ο αείμνηστος Αναστάσιος Ευθυμίου.

Τώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, στο Κοινοβούλιο συζητείται το νομοσχέδιο για τις συναθροίσεις και διαδηλώσεις σε ανοιχτούς χώρους. Η Εφημερίδα «Καθημερινή» σε κύριο άρθρο της εκφράζει την απαισιοδοξία της για την τίρηση των κανόνων του νομοσχεδίου κάνοντας λόγο «ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ». Το ίδιο συμβαίνει και στη μικρή μας πόλη όπου η πραγματικότητα είναι ασύμβατη με τη νομιμότητα.

Τέλος επισημαίνω πώς για ένα ακόμη καλοκαίρι η Κόνιτσα παραδόθηκε αμαχητί στη Βαρβαρότητα του Θορύβου των δικύκλων.

Κάποιος θα αντιπείνει αθωότητες εφήβων οι οποίες αύριο θα τροφοδοτήσουν ενδεχομένως τους «μπαχαλάκηδες», τους ρουβίκωνες και πυρήνες της φωτιάς.

Γονείς γρηγορείτε και ανησυχείτε ίνα μη εισέλθετε αύριο σε περιπέτειες. Και κάτι αλλό. Κάποιοι πρέπει να έχουν τα μάτια τους ανοιχτά ωστε οι καλοκαιρινές βραδιές των εφήβων να είναι άνευ ουσιών και παρενεργειών. Ο νοών νοείτω.

Λαογραφικά

ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΑΡΡΑΒΩΝΑ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ

Τοῦ *Γρηγ. Βέλκου*, διδασκάλου

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

- 29 Μιά ψηλή, λιανή, λιανή στά γιοφύρι κάθεται
κι ὅλο συλλογιάζεται: Πῶς νά τό περάσουμε
τοῦτο τό θολό νερό. — Πέρασέ με νιούτσικε,
πᾶρε τά παπούτσια μου. — Δέν στά θέλω κόρη μου,
δέν στά καταδέχομαι, τί εῖμαι νιός καί ντρέπομαι.
- 30 Μᾶς νύχτωσε, νά ίδης κυρούλα, νά ίδης μᾶς νύχτωσε,
καί βράδυασε, ν' ἀμάν ἔλα, ἔλα, πάησιν κί τούτ' ἡ μέρα.
Πάνουν οἱ ἄσπρες γιά νερά κι οἱ ἔμορφες νά πλύνουν.
Πάνω κι ἐγὼ κοντά νά ίδω καί μέσα δέν μέ βάζουν.
Σταυρώνω μιά, σταυρώνω δυό, σταυρώνω τρεῖς και πέντε,
σταυρώνω τήν ἀγάπη μου, πούρχεται ἀπ' τ' ἀμπέλι.
Φέρνει τά μῆλα στήν ποδιά, τά κίτρα στό μαντήλι.
Δυό μῆλα τῆς ἐζήτησα κι αὐτή μοῦ δίνει πέντε.
- 31 Πέρα στόν πέρα μαχαλά, περδίκα, περδικούλα μου,
γιέμ στόν πέρα καί στόν δῶθε,
μαζεύονται πολλά παιδιά, μαζεύονται καί κλέφτες.
Κι ἔνας τόν ἄλλον ἔλεγε κι ἔνας τὸν ἄλλο λέγει:
— Τί ὅμορφα κεφάλια πόχομε ἐμεῖς οἱ μαῦροι κλέφτες;
Δέν κάνουν γιά τά Γιάννινα, δέν κάνουν γιά τήν Πολη.
Μόν' κάνουν γιά ψηλά βουνά καί γιά τίς κρύες βρύσες.
- 32 Τήν ἀγάπη μου τήν ἀποθύμησα κι ἔστειλα νά 'ρθη
τό βράδυ καί δέν μούκαμε τή χαρη.
— Ὡρθε τό πρωί, τ' ἀγγελικό κορμί, ὥρθε κι ἔκατσε κοντά μου
καί ραγίστηκε ἡ καρδιά μου.
Δέν μπορῶ ἀγάπη, δέν μπορῶ. Σύρε νά φέρης τό γιατρό.
Νά κι ὁ γιατρός ἀπόρχεται μέ τά φάρμακα στό χέρι.
— Ἐλα κύρ γιατρέ νά μέ γιατρέψης, γιά να γιάνης τήν πληγή
μου τήν ἀρρώστια τή δική μου.
- 33 Ἐνας νιός 'να παλληκάρι ἥταν ἔμορφο στά κάλλη,

ἥταν ἔμορφο στά κάλη ἥταν καί γραμματισμένος
στήν ἀγάπη μπερδεμένος.

Τόν κατάντησ' ἡ ἀγάπη πέντε χρόνια στο κρεββάτι
καί ἡ μάννα ἀπ' τόν καημό της, ὅλους τούς γιατρούς τούς φέρνει
μα ὁ νιός χειροτερεύει.

Παίρνει ἔναν παίρνει κι ἄλλο, παίρνει καί τόν πιό μεγάλο
καί ἀρρώστια δέν τόν βρίσκει, είν' ἀρρώστια ἀπό ἀγάπη.

Κρένει ὁ νιός ἀπ' τό κρεββάτι:

— Μάννα μου ποῦναι ἡ ἀγάπη του; Ἡρθε ἡ ἀγάπη στήν πόρτα,
σκώθηκε ὁ νιός καί βγῆκε βόλτα.

34 Ἀπόψε δέν κοιμήθηκα καί σήμερα νυστάζω,
γιά δυό ματάκια ἔμορφα, γιά δυό γραμμένα φρύδια.
Πῶς νά τά κλέψω μιά βραδιά, νύχτα μέ τό φεγγάρι,
καί νά τά πάω στόν παπά καί νά τά κάνω ταίρι;

35 Ἐψές εῖδα στόν ὑπνό μου, λέλε Σιάνα μου,
εῖδα καί στ' ὄνειρό μου, μαῦρα μάτια στό πλευρό μου.
Καί ξύπνω καί δέν τά βρίσκω. Μέ τά ροῦχα μου μαλώνω:
— Ρούχα μου, παλιά μου ρούχα, ποῦν' τά μάτια π' ἀγαποῦσα;

36 Κόρη κι ἀρβανιτοκόρη, τ' ἀρβανίτη θυγατέρα,
που τήν ηὔρες τόσ' ἀσπράδα κι ἔβγαλες τόσ' ὄμορφάδα;
Τά φλουριά τ' ἀμυγδαλάτα καί τά μάγουλα τ' ἀφράτα.
— Ἐχω ἄντρα πρῶτον κλέφτη κι ἀδερφόν πρῶτον τσαούση.

37 Ποῦ ἥσουν περιστερούλα μου τόσον καιρό χαμένη;
— Στούς κάμπους ἡμουν κι ἔβοσκα στά πλάγια γκιζιροῦσα
καί τώρα τό Χινόπωρο, σιμά στόν Ἄη-Δημήτρη,
πῆγα νά μάσω κάστανα μέ τ' ἄλλα τά κορίτσια.
Κι ὁ Τότσκας μᾶς ἀγνάντευε ἀπό ψηλή ραχούλα:
— Κορίτσια Σαρμανιώτικα γιά ἐλᾶτε παραπάνω,
— Ἐχω δυό λόγια νά σᾶς πῶ καί δυό νά σᾶς ρωτήσω:
Μήν εἶναι τοῦρκοι στό χωριό, μήν εἶναι ἀρβανίτες;
— Εμεῖς Τότσκα μ' δέν ξέρομε ἀν εἶναι κι ἀν δέν εἶναι.
— Εμεῖς τή νύχτα φεύγομε, ν' ἐμεῖς τή νύχτα πᾶμε.

- 38 Μηλίτσα πούσαι στό γκρεμό μέ μῆλα φορτωμένη
 τά μῆλα σου λιμπεύομαι, μά τό γκρεμό φοβοῦμαι.
 — Σάν τόν φοβᾶσαι τό γκρεμό ἔλα τό μονοπάτι.
 Τό μονοπάτι μ' ἔβγαλε σέ μιά ὅμορφη ἐκκλησίτσα.
 'Εκεῖ ἦταν τρία μνήματα τά τρία ἀράδα-ἀράδα.
 Δέν τά εἶδα καί τά πάτησα στά μάτια καί στά φρύδια.
 Άκούω τό μνῆμα νά βογγάη καί μέ καημό νά λέγη:
 — Ποιός εἰν' αὐτός πού μέ πατεῖ στά μάτια καί στά φρύδια;
 'Αν εἶναι νιός νά χαίρεται, γέρος νά μαραζώσῃ.

Τό γλέντι, ό χορός καί τό τραγούδι συνεχιζόταν μέχρι τά μεσάνυντα κι άκόμα πέρα.

"Οταν ἀποφάσιζαν νά φύγουν, κάποιος στενός συγγενής τοῦ γαμπροῦ «ἔκλεβε»
 ἔνα πρᾶγμα ἀπ' τό σπίτι τῆς νύφης, γιά νά τό στείλουν τήν ἄλλη μέρα μέ γλυκά.
 Στό δρόμο φεύγοντας τραγουδοῦσαν:

- 39 Μικρή βλαχούλα θέριζε μέσα σέ σταυροδρόμι.
 Εἶχε δρεπάνι δαμασκί, παλαμαριά ασημένια.
 Καί τό κριθάρι ἦταν κοντό, ή βλαχούλα γκαστρωμένη.
 Τό πῶς νὰ σκύψη νὰ θερίσ', τό πῶς νὰ δέσ' δεμάτι;
 Καί ὥρες θέριζε καί ὥρες κοιλοπόνα.
 Κι ή πεθερά ή ἄσπλαχνη βαριές κουβέντες λέει:
 — Ἀβολη πούσαι νύφη μου, τεμπέλικα θερίζεις.
 κι ό γυιός μου ἥθελε γυναίκα σάν περδίκα,
 νᾶν ἔμορφη καί ίκανή καί στή γκαστριά ν' ἀντέχη.
 — Τό τί μέ βρίζεις μάννα μου, τό τί με κακοπαίρνεις;
 Μήνα τό γυιό σου δέν τιμῶ, μήνα τήν ἀφεντιά σου;
 Μήνα κι ἐσύ καμμιά φορά δέν .ἥσουν σάν κι ἐμένα;
 Κι ή ἔρμη ἀπό τό ζόρι της κι ἀπό τήν ἀντροπή της,
 σφίχτηκε καί ἔεσφίχτηκε καί θέριζε μέ πόνους.
 Κι ὕστερ' 'πο λίγο πέθανε κι αὐτή καί τό παιδί της.

- 40 Παίρνουν κι ἀνθίζουν τά κλαδιά κι ό ὑπνος δέν μέ παίρνει.
 Θέλω βλάχα μ' νά σ' ἀρνηθῶ τρεῖς μέρες καί τρεῖς νύχτες.
 Τά χέρια σου τά παχουλά καί τά γραμμένα φρύδια
 νά τǎβαζα προσκέφαλο τρεῖς μέρες καί τρεῖς νύχτες,
 γιά νά χορτάσω φίλημα, γιά νά χορτάσω ἀγάπη.
 Νᾶταν ή μέρα τοῦ Μαγιοῦ καί νύχτες τοῦ Γενάρη.

Kόνυτσα

- 41 — Ἡλιε μου γιά βασίλεψε, ἥλιε μου πέσε κάτω,
νά σκοτεινιάσ' ό ούρανός, νά ίσκιώσουν τά σοκάκια,
νά πάη ό νιός ὅπ' ἀγαπάει, στήν ἀγαπητικιά του.
Ἐξῆντα δερβένια φύλαγαν κι ἔξῆντα καραούλια
καί πάλι ό νιός ἀπέρασε καί πῆγε στήν ἀγάπη.
Χτυπάει τήν πόρτα τρεῖς φορές, τό παραθύρι πέντε.
— Ν' ἔβγα στήν πόρτα κόρη μου, ν' ἔβγα στό παραθύρι,
ἔχω δυό λάγια νά σου πῶ καί νά σέ κουβεντιάσω.
— Ν' οῦδε στήν πόρτα βγαίνω ἐγώ, ν' οῦδε στό παραθύρι,
γιατί εἶναι ό κύρης μ' ξυπνητός κι η μάννα μ' καί τ' ἀδέρφια μ'
καί κουβεντιάζουν στόν ὄντα μέ τούς προξενητάδες.
— Κόρη μου θά μ' ἀπαρνηθῆς κι ἄλλον θ' ἀρραβωνιάσης;
— Ἀν βγῆ ό ἥλιος τή νυχτιά καί τό φεγγάρι μέρα,
ἄν ξεραθῆ ή θάλασσα, στερέψουν τά ποτάμια,
ἄν βγοῦν τά ψάρια στή στεριά, καί τά πουλιά ψοφήσουν,
τότε κι ἐγώ θά σ' ἀρνηθῶ κι ἄλλον θά πάρω ἀντρα.

Σάν ἔφταναν στό σπίτι, ἔπαιρναν ὅλοι ἀλεύρι καί ἀλεύρωναν
τό γαμπρό «ἀπ' τήν κορφή ώς τά νύχια» γιά νά μή του λείψη ποτέ τό ψωμί.
Τό γλέντι συνεχιζόταν στό σπίτι τοῦ γαμπροῦ μέχρι τίς πρωινές ὕρες.
"Υστερ' ἀπό 3-4 μέρες, ή πεθερά καλοῦσε τό γαμπρό σέ τραπέζι· Ο γαμπρός
πήγαινε μέ τούς δικούς του καί ή νύφη τούς δώριζε κάλτσες μάλλινες, προσό-
ψια κ.λ.π.

Μετά τό τραπέζι ὅλοι μαζί τραγουδοῦσαν διάφορα τραγούδια του ΤΡΑΠΕΖΙ-
ΟΥ. Τά πιό συνηθισμένα ἦταν:

- 42 Φίλοι μ' καλωσορίσατε, ροϊδούλα, ροϊδούλα, καλῶς ἐκοπιάσατε μέ γειά καί μέ
λουλούδια.
— Δέν ἥρθαμε γιά φαΐ, γιά πιῇ κι οὔτε κρασί νά πιοῦμε,
μον' ἥρθαμε γιά τήν ἀγάπ' καί γιά νά γνωριστοῦμε.
- 43 — Ἀπόψε τά μεσάνυχτα, μιά, δυό, τρεῖς ὕρες νύχτα
πάλενα μέ δυό κορίτσια.
Ἡ μιά λαλεῖ τόν νταμπουρά κι ή ἄλλη μου παλεύει
τό κεμέρι μου γυρεύει.
"Ισαμε τή χαραΐτσα ἥρθαν κι ἄλλα δυό κορίτσια ὅμορφα σάν κυπαρίσσια.
Κρατῶ τίς πόρτες ἀνοιχτές κι αύτά τά παραθύρια

κι ḥρθαν καί πεντ' ἔξη χῆρες.

- 'Εγῶμαι 'να καλό παιδί τσ' παίρνω μέ τήν ἀράδα
βάστα καρδούλα μου νταγιάντα.
Πρώτα φιλῶ τίς καλλονές, ποῦναι ἀφράτες παχουλές,
κι ὕστερα τίς παντρεμένες, ποῦναι καλομαθημένες.

- 44 Ως πότε νιος κι ἀνύπαντρος, ώς πότε παλληκάρι.
"Ως πότε νά δειπνῶ νωρίς, νά περπατῶ τίς νύχτες.
Παίρνω ψωμί γιά τά σκυλιά, κρέας γιά τά θηρία
παίρνω κι ἀγαποβότανο, γιά τᾶμορφα κορίτσια.

Σάν ἀπότρωγαν τῷστρωναν στό χορό.

Μετά ἀπό τό τραπέζι αὐτό, κάθε Τρίτη, Πέμπτη καί Σάββατο βράδυ, ὁ γαμπρός μέ ἓνα στενό συγγενή του πήγαινε καί κοιμόταν στό σπίτι τῆς πεθεράς του, χωρίς ποτέ, ούτε γιά μιά στιγμή, ν' ἴδῃ τή νύφη. Ἡ πεθερά σ' ολα τά τραπέζια αὐτά, γιά νά περιποιηθῇ τό γαμπρό της, ἔσφαζε τίς πιό παχιές καί καλοθρεμμένες κότες καί κοκόρια.

"Ἐτσι ἔφτανε τό Φθινόπωρο κι ἔφευγαν γιά τά χειμαδιά.

Τή δεύτερη μέρα των Χριστουγέννων ὅμως, ὁ γαμπρός μέ μερικούς συγγενείς του, πήγαινε στό μέρος πού ἔμενε ἡ νύφη, τῆς ἔφερνε δῶρα καί καθόταν 3-4 μέρες. Φεύγοντας, ἡ νύφη ἔδινε δῶρα γιά τά πεθερικά της.

Τίς Ἀπόκριες πάλι, ὁ γαμπρός ἔστελνε στήν ἀρραβωνιαστικά τοῦ χαλβᾶ, γλυκά καί τό Πάσχα ἀρνί, λαμπάδα καί κουλούρα.

Στό διάστημα αὐτό ἡ νύφη ἐτοίμαζε τά προικιά της καί γίνονταν οι συννενοήσεις γιά τό γάμο.

ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΗΜΕΡΩΝ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ

& Συμβίωσις μετά των ληστών

(συνέχεια από το προηγούμενο)

Υπό ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΕΚΙΑΡΗ

(ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ Κ. ΠΥΡΡΟΥ)

26 Ιουλίου

Εκ του υπερβολικού κόπου μοι επήλθεν όρεξις φαγητού, εζήτησα πρόγευμα και μοι προσέφερον άρτον και κρέας· έφαγον και εκοιμήθην. Περί το γεύμα ηγέρθην και αύθις έφαγον με ικανήν όρεξιν, αλλ' επειδή είχον κοιμηθή αρκετά έμεινον έξυπνος και σιγαρίζων, το επίλοιπον της ημέρας, ενώ ήδη οι φρουροί μου πάντες εκοιμώντο. Ο Σέλιος ιδών ότι διατελώ έξυπνος με επλοσίασε και μοι συνέστησε γενναιότητα και υπομονήν δια την προσεγγίζουσαν εσπέραν. «Έχομεν δρόμον οκτάωρον να κάμωμεν, μου είπε, ίνα φθάσωμεν εις το καβουλί, λοιπόν γκαϊρέτι Νικολάκη και αύριον αναχωρείς δια το σπήτι σου.» «Δεν πιστεύω, τω απήντησα, και προχθές μάτην εκοπιάσαμεν δια την εξαγοράν. Τις ηξεύρει οποία προσκόμματα θα παρουσιασθούν και τώρα και κάθε εμπόδιον επιβαρύνει εμέ τον δυστυχή, αν και γνωρίζετε πόσον επιθυμώ να έλθη η εξαγορά.» «Βασίσου, μοι λέγει, εις τους λόγους μου. Έχομεν μπέσσα για μπέσσα· με τον Χουρσίτ μπένη δι' αύριον πρωί η σκλαβιά σου τελείωσε πλέον, ακόμη βράδυ είσαι μαζί μας, μόνο έν πράγμα επιθυμώ να μάθω, αν θα με ενθυμήσαι.» Τον εβεβαίωσα μεθ' όρκου ότι το όνομά

το θα αναφέρω ευγνωμόνως πάντοτε, διότι άνευ αυτού η κεφαλή μου ήθελε πέσει προ πολλού και πώς ήτο δυνατόν να λησμονήσω εκείνον εις ον χρωστώ την ζωή μου· ούτος δε προσέθηκεν ότι όσον αφορά τούτο έπραξα χρέος φιλανθρωπικόν και όσον αφορά αυτόν τούτον και την συντροφίαν ειργάσθη δια το συμφέρον των, σώζων την ζωήν μου, ώστε, ούτω σκεπτόμενος, μοι είπε, δεν έχω δίκαιον να σε θεωρώ υπόχρεον εις τινα, ούτε συεπομένως πρέπει να θεωρής ότι είσαι υποχρεωμένος εις εμέ.

Μετά τον μικρόν τούτον διάλογον, επειδή επλοσίαζεν ήδη η εννάτη της ημέρας ετοιμάσθημεν προς αναχώρησιν και απόλθομεν μετ' ου πολύ εντεύθεν, αναβαίνοντες. Εισήλθομεν εις πυκνόν δάσος και μετά τρίωρον οδοιπορίαν εφθάσαμεν εις το μέρος εκείνο ένθα κατά την 30ην Ιουλίου εγένετο η δια δημοπρασίας διανομή των αφαιρεθέντων μοι πολυτίμων πραγμάτων, ενταύθα στάντες δι' ολίγον πρωτήθην αν γνωρίζω που ευρισκόμεθα και επειδή απήντησα αρνητικώς μοι εξήγησαν αυτοί την θέσιν. Επροχωρήσαμεν και εφθάσαμεν εις το μέρος ένθα έλαβε χώραν η διανομή των χρημάτων· και ενταύθα ανεπαύθημεν μικρόν και πάλιν επελαθόμεθα της οδού. Εκ της κακουχίας

και των συνεχών και μακρών οδοιποριών δια μέσου των δασών και αβάτων τόπων, στερούμενος και περικνημίδων, οι πόδες μου κάτω των γονάτων ήσαν κεκαλυμμένοι από έλκη και αιμοτόφυρτοι. Τα τζαρούχια με εστενοχώρησαν και με έπληξαν και ταύτα δεινώς, ώστε ηναγκάσθην ίνα τα εκβάλω και ούτω γυμνόπους και πανταχού προσκόπτων εβάδιζον μετά της μεγαλοτέρας δυσκολίας, μέχρις ου πριν η εξημερώστη εφθάσαμεν εις το ωρισμένον μέρος και έστημεν εις διημέρευσιν, τελευταίαν δι' εμέ πλέον.

Αναπαυθέντες επί μικρόν πάντες ανεχώρησαν τινές των οπαδών, επί κεφαλής έχοντες τον Τζιομαλήν και Μπίντον, προς συνάντησιν του Χουρσίτ μπέν και Ζάρε κομιζόντων τα λύτρα, εγώ δε απυδοσμένος εκ του κόπου και της αϋπνίας εξηπλώθην επικαλούμενος τον ύπνον.

27 Ιουλίου

Υπέφωσκεν ήδη η πρωία και μόλιν την παρελθούσαν κόπωσιν ουδαμώς ηδυνήθην να κοιμηθώ. Η ιδέα ότι οσονούπω έμελλον να ηναγκαλισθώ εγκάρδιον φίλον τον Χουρσίτ μπέν κομίζοντά μοι την σωτηρίαν δεν με αφήκεν ίνα κλείσω τα όμιματά έστω και επί ελάχιστον. Δεν παρήλθον ώραι πολλαί ει μη δύο μόλις και οι απελθόντες προ μικρού λησταί επανέκαμψαν μόνοι. Τούτο με κατετρόμαξεν και παρέλυσεν άπαντα τα κεκμηκότα μέλη μου. Άραγε, έλεγον μετ' εμαυτόν, τα λύτρα δεν ητοιμάσθησαν, ή μήπως ο Χουρσίτ μπένς ενοήθη υπό της Εξουσίας και

των επιτετραμμένων την καταδίωξιν των ληστών και δεν δύναται δια τούτο να πλησιάση. Μύριοι λογισμοί ανέβαινον επί την κεφαλήν μου και ουδεμίαν εύρισκον διέξοδον. Εν δε τη αγωνία ταύτη και τη απογνώσει συλλογιζόμενος ότι εν αποτυχίᾳ θα ηναγκαζόμην, ίσως εις νέας οδοιπορίας και κακουχίας και θεωρών την κατάστασιν των ποδών και τους οξείς πόνους των πληγών αισθανόμενος, αίμα εν τη καρδία μου αποστάζοντας, επροτίμων χιλιάκις τον θάνατον, ή την παράτασιν ζωής τοιαύτης. Ούτω λοιπόν εν απογνώσει διακείμενος προσκαλούμαι αίφνης υπό του καπετάνου και προσελθών ακούω παρ' αυτού ότι ο Χουρσίτ μπένς εφοβείτο να έλθη προς ημάς πριν βεβαιωθή ότι έζων και επί τούτω είχεν αποσταλή ο ανεψιός του Ζάρε, όστις ήτο παρών, ίνα με ίδη προσωπικώς και φέρη και γράμμα μου προς τον Χουρσίτ μπέν. Ταύτα ακούων και βλέπων ηδυνήθην ίνα αναπνεύσω ελευθέρως. Έγραψα λοιπόν αμέσως προς τον φίλον μου, απ' εμαυτού, να έλθη μέχρι της έκτης ώρας φέρων τα λύτρα, διότι άλλως η κεφαλή μου κόπεται. Παρεκάλεσα δε και προφορικώς, τον ανεψιόν του Ζάρε να ομιλήση τον Χουρσίτ μπέν ει και μη ήτο τούτο αναγκαίον, όπως ταχύνωσιν όσον δυνατόν την έλευσίν των. Ο μεν απεσταλμένος ανεχώρησεν, ημείς δε εκαθήσαμεν εις την ευρισκόμεθα θέσιν συνομιλούντες περί διαφόρων, αλλ' ήδη κατήντησα πλέον ανυπόμονος. Παρεκάλεσα τον Μπεκτάσον και μοι έδωκε το ωρολόγιόν του και πόσον

αργά μοι εφαίνετο ότι εκινείτο ο λεπτοδείκτης! Εβδομάδες και μήνες θα μου φανούν αι ολίγαι αύται ώραι, μέχρι των εξ, είπον προς τους ληστάς, αλλ' εάν ο Χουρσίτ δεν έλθη και έως τότε προλαμβάνω να σας είπω, να με φονεύστε άνευ αναβολής, διότι πλέον δεν δύναμαι να σας ακολουθήσω· βλέπετε την ελεεινήν κατάστασίν μου και σας παρακαλώ μη με αφήστε να γίνω αυτόχειρ. Ήτο ενδεκάτη της πρωίας ήδη. Οι λησταί παρατηρούντες την αδημονία μου προσεπάθουν παντί σθένει να με καθυστηκάσωσι και ίνα η ώρα παρέλθη κάπως ανεπαισθήτως ο καπετάνος μοι είπε και έγραψα διαφόρους επιστολάς και εν τέλει μοι λέγει «άκουσον τώρα Νικολάκη και τα καθ' αυτό των κυρίων τούτων ονόματα και μοι έδειξε Σέλιον και τινα άλλον ληστήν. Μέχρι της σπιγμής ταύτης των Σέλιον γνώριζον υπό το όνομα Ιθραήμ, όθεν τω είπον: «το όνομά σου Σέλιο ήτο ακουστόν από προτού και, όσα περί σου είχον μάθει, όπως εφέρθης εις εμέ κατά το διάστημα τούτο όπου ήτο της τύχης να συζήσωμεν, βλέπω ότι είχον δίκαιον όσοι μοι έλεγον ότι είσαι άνθρωπος πλεονεκτημάτων.» «Με κολακεύεις Νικολάκη, μου είπε, αλλά εγώ σου λέγω ειλικρινώς ότι όσον μου απέρασεν από το χέρι έκαμα εις εσέ.» «Ευχαριστώ φίλτατε Σέλιο, τω απεκρίθην, γνωρίζω ότι μοι έσωσες την ζωήν.»

Ο έτερος ήτο ο Ντίντος, φύλαξ πρώην των Δεντζκιωτών, δειλότατος μεταξύ των ληστών και χαμερπής, ουδέν έχων πλεονέκτημα ή προτέρημα ατομικόν, ει μη ότι και ούτος, δίδων σημασίαν τινά εις το άτο-

μόν του βεβαιως, εκρύπτετο υπό πλαστόν όνομα κατά μίμησιν, εννοείται, και τούτο πράπτων.

Η έκτη εβράδυνε εισέτι να σημάνη και ο κατεπάνος μετά τας προγραφείσας επιστολάς ενεθυμήθη να γράψη και προς τους εν Κονίτση φίλους πλουσίους απαιτών παρ' αυτών εν όλω 250 λίρας. Προσεκλήθη λοιπόν ο δεύτερος γραμματεύς, ληστής τριάκοντα και πέντε ετών ηλικίας, ούτινος μνείαν εποιησάμεθα και αλλαχού και όστις ήδη μετά την αναχώρησίν μου επρόκειτο ίνα προαχθή εις πρώτον Γραμματέα, και διετάχθη υπό του καπετάνου ίνα, εν μικρώ Καταστίχω ένθα είχον τον μετά πάντων των ευκαταστάτων λογαριασμών του λαβεύν κατά τα μέρη ταύτα, ανεύρη την Κόνιτσαν. Ο Κοντός (ούτως εκαλείτο ο γραμματισμένος ληστής), αναζητεί μετά προσοχής, στρέφων τα φύλλα του Καταστίχου, και επί τέλους αναγνώσκει την λέξιν «Κόνιτσα.» Υπέρ τα πεντήκοντα ονόματα ήσαν κατακεχωρημένα εν τω Καταστίχω, Οθωμανών και Χριστιανών, αναφερομένων και των απαιτήσεων εξ εκάστου ονόματος. Εζήτησα να μοι επιτραπή όπως αναγνώσω τας δύο σελίδας, αφορώσας την Κόνιτσαν, και μοι συνεχώρησε τούτο ο καπετάνος. Όθεν διήλθον άπαντα τα ονόματα και είδον και τας απαιτήσεις, αναγομένος ουχί εις χρήματα μόνον αλλά και εις αίμα. Ούτω π.χ. εν αρχή ανεφέρετο «Χότζας Μουνδήν Εφέντης» - «φόνος.» «Αμπάζ μπέης,» - «χρήματα και φόνος» - και καθεξής.

(Συνεχίζεται)

- **Συλλυπητήριο μήνυμα του Δημάρχου Κόνιτσας Νικολάου Εξάρχου και του Δημοτικού Συμβουλίου για το θάνατο του Νίκου Σίμου.**

Ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου και το Δημοτικό Συμβούλιο εκφράζουν τη βαθιά θλίψη τους για την αιφνίδια απώλεια του σπουδαίου ανθρώπου, εξαίρετου επιστήμονα και αγαπητού συντοπίτη μας από τη Δροσοπηγή Κόνιτσας, Νίκου Σίμου, που διέμενε στην Αμερική.

Ο Νίκος Σίμος υπήρξε ερευνητής, καθηγητής Πανεπιστημίου στην Αμερική, επιστήμονας με παγκόσμια καταξίωση και αναγνώριση, άνθρωπος με ευγένεια και αρχές, αλλά και με ιδιαίτερη αγάπη για τον τόπο του, για τον οποίο πάντοτε αναλάμβανε πρωτοβουλίες και διέθετε με ανιδιοτέλεια τις δυνάμεις του.

Η απώλειά του αφήνει ένα μεγάλο κενό στο Δήμο Κόνιτσας.

Θερμά συλλυπητήρια στην οικογένεια και τους οικείους του.

Από το Γραφείο Δημάρχου

- Ο Δήμος Κόνιτσας επιθυμεί να εκφράσει θερμές ευχαριστίες προς την “Τράπεζα Τροφίμων Θεσσαλονίκης” πολύτιμο υποστηρικτή της Δομής του Κοινωνικού Παντοπωλείου Κόνιτσας, για την ευγενική και γενναιόδωρη προσφορά τροφίμων.

Συγκεκριμένα την Πέμπτη 28 Μαΐου 2020 ο Δήμος Κόνιτσας σε συνεργασία με τα στελέχη του Κοινωνικού Παντοπωλείου του Δήμου παρέλαβαν μια μεγάλη χορηγία τροφίμων από την Τράπεζα Τροφίμων

ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ

Θεσσαλονίκης. Τα τρόφιμα που χορηγήθηκαν (κρουασάν, αναψυκτικά, ρυζογκοφρέτες) διανεμήθηκαν στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου μας, στον στρατό και στο παράρτημα της «Κιβωτού του Κόσμου» στην Κόνιτσα. Στους δύσκολους καιρούς που διανύουμε το Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου Κόνιτσας καταβάλλει προσπάθειες να ανακουφίσει τους οικονομικά ασθενείς συμπολίτες μας και ως εκ τούτου κάθε προσφορά είναι πολύτιμη.

Επιπλέον, ευχαριστούμε θερμά τα στελέχη του Κοινωνικού Παντοπωλείου και τους υπαλλήλους του Δήμου Κόνιτσας, που ανταποκρίθηκαν άμεσα και πρόσφεραν τη βοήθειά τους για την άμεση παραλαβή και διανομή των τροφίμων.

- Την Πέμπτη 9 Ιουλίου 2020 πραγματοποιήθηκε ειδική τελετή βράβευσης των ελληνικών συμμετοχών στο Ζάππειο Μέγαρο, στο πλαίσιο της «Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Κινητικότητας», παρουσία της Πρέδρου της Δημοκρατίας κας Κατερίνας Σακελλαροπούλου, του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κου Κωστή Χατζηδάκη, της Γενικής Γραμματέα Ενέργειας και Φυσικών Πόρων κας Αλεξάνδρας Σδούκου, καθώς και φορέων της πολιτικής ηγεσίας και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Για πρώτη φορά βραβεύτηκε στην τελετή για την ενεργό συμμετοχή του και ο Δήμος Κόνιτσας, ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Δημήτριο Νιτσιάκο.

Παγκόσμιο Γεωπάρκο Βίκου - Αώου UNESCO: Δίκτυα Συνεργαζόμενων Επιχειρήσεων και Εθελοντών στο Δήμο Κόνιτσας.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΑΕ-Αναπτυξιακή ΑΕ ΟΤΑ, σε συνεργασία με τον Δήμο Κόνιτσας, διοργάνωσαν το απόγευμα της Παρασκευής 24/7/2020 στο Δημαρχείο Κόνιτσας ενημερωτική εκδήλωση προς τους επιχειρηματίες του τουρισμού αλλά και γενικότερα όλους τους ενεργούς πολίτες της περιοχής με αντικείμενο τη δυνατότητα συνεργασίας και συμμετοχής τους στην από κοινού ανάδειξη του Παγκόσμιου Γεωπάρκου Βίκου-Αώου UNESCO.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν ο Δήμαρχος Κόνιτσας κ. Εξάρχου Νικόλαος, ο Αντιδήμαρχος κ. Λαζογιάννης Άρης, καθώς και επαγγελματίες του τουρισμού και κάτοικοι της Κόνιτσας. Ο Δήμαρχος Κόνιτσας απούθυνε σύντομο χαιρετισμό, ενώ ο Αντιδήμαρχος κ. Λαζογιάννης συνοπτικά αναφέρθηκε στις δυνατότητες ανάπτυξης και ανάδειξης του Δήμου Κόνιτσας μέσα από την προβολή του Γεωπάρκου Βίκου- Αώου γενικότερα, γεγονός που συνιστά και έναν σοβαρό λόγο να αγκαλιαστεί το Γεωπάρκο από την τοπική κοινωνία.

Τα στελέχη της ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε., Γεωργία Κιτσάκη, Αριστοτέλης Σταγκίκας και Χαροπάτης Παπαίωάννου, ανέπτυξαν το πλαίσιο λειτουργίας των Παγκόσμιων Γεωπάρκων UNESCO σε συνδυασμό με τις τρέχουσες δράσεις του Γεωπάρκου Βίκου - Αώου, καθώς επίσης και τη σημασία της εθελοντικής συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας στην ανάδειξη και προώθηση του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου μέσα από τη σύ-

σταση και λειτουργία δύο δικτύων: το Δίκτυο Εθελοντών και το Δίκτυο Συνεργαζόμενων Επιχειρήσεων του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου.

Στη συνέχεια έγινε σύντομη παρουσίαση του έργου ΤΗΕΜΑ, που υλοποιείται στο πλαίσιο του Προγράμματος INTERREG Ελλάδα-Αλβανία 2014-2020 και περιλαμβάνει -μεταξύ άλλων- τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη τριών θεματικών διαδρομών, με ποικήλα αντικείμενα που αφορούν στον πολιτισμό, την υγεία-ευεξία, τα τοπικά προϊόντα αλλά και τη γεωλογία και το φυσικό περιβάλλον ευρύτερα. Η ανάπτυξη των διαδρομών γίνεται με την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, «έξυπνων εργαλείων», όπως οι εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα, που βρίσκονται ήδη σε λειτουργία.

Ακολούθως, ειδικός εξωτερικός συνεργάτης ανέλυσε τον τρόπο λειτουργίας της σχετικής εφαρμογής. Το πρωτοποριακό στοιχείο στην προκειμένη περίπτωση έγκειται στη δυνατότητα αλληλεπίδρασης των επιχειρήσεων και των χρηστών- επισκεπτών μέσω ενός παιχνιδιού (gamification) που αποδίδει εικονικές και φυσικές επιβραβεύσεις, τις οποίες θα μπορούν να καταχωρούν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις.

Περισσότερες πληροφορίες για την εγγραφή των ενδιαφερομένων στα ανωτέρω δίκτυα παρέχονται στην ιστοσελίδα του Γεωπάρκου Βίκου- Αώου (www.vikosaoosgeopark.com).

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Αγαπητέ κ. Τουφίδη

Με ευχάριστη έκπληξη πήρα το από 29 -6^{ου} γράμμα σου και σε ευχαριστώ. Μαζί είδα με πολύ ενδιαφέρον τόσο το αξιόλογο πόνημά σου «ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ...», όσο και το (με αριθ. 205) τεύχος του περιοδικού ΚΟΝΙΤΣΑ.

Για το βιβλίο σημειώνω πως – όπως και το ανάλογο δικό μου – τιμά τη μνήμη και αναδεικνύει στοιχεία από το μεγαλειώδες έπος της Ε. Αντίστασης στην Ήπειρο. Όπως κι εσύ, έτσι κι εγώ, εκτελέσαμε ένα χρέος –έτσι το αισθανθήκαμε – να ασχοληθούμε και να τιμήσουμε τον αγώνα μεγάλου μέρους του ελληνικού Λαού εναντίον της βαρβαρότητας των τριών εισθολέων (Γερμανών, Ιταλών και Βουλγάρων).

Καλά κάνεις και μου σημειώνεις, στο γράμμα σου, μια ακόμα συμμετοχή στους αγώνες της Αντίστασης του Καπετάν Πέτρου (του δάσκαλου, από την Καλάνδρα της Κασσάνδρας, Χριστόδουλου Μόσχου), ο οποίος έδρασε κυρίως εκτός Χαλκιδικής. Αναφορά στο βιογραφικό του θα βρεις στο βιβλίο μου για την Αντίσταση της Χαλκιδικής, σελ. 337-340 και αλλού.

Ωστόσο στέκομαι ιδιαίτερα, στο περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ, που μου έστειλες, αξιοπρόσεκτο από κάθε άποψη, κυρίως όμως, όπως διαφαίνεται, από τον μακρό χρόνο ζωής του. Με περίπου 5-6 τεύχη το χρόνο, τα 205 τεύχη ανατρέχουν σε διάρκεια ζωής του περιοδικού ίσως και πάνω από 40 χρόνια(!). Ελάχιστα περιοδικά, σπριγμένα μάλιστα σε εθελοντές δημιουργούς, μπορούν να συγκριθούν μαζί του.

Για όλα αυτά, αγαπητέ Σωτήρη Τουφίδη, σου εκφράζω ειλικρινείς επαίνους και ειλικρινή εκτίμηση, και ασφαλώς δεν θα είμαι ο πρώτος, ούτε ο τελευταίος, που το κάνει.

Ταχυδρομικά σου στέλνω, μαζί με το βιβλίο μου για την Αντίσταση, και δύο ακόμη βιβλία μου, από τα οποία το ένα, με τίτλο «ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ ΣΤΟ ΖΑΡΟ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ», περιγράφει τις αναμνήσεις της παιδικής μου ζωής και πιθανότατα θα σου θυμίσει κάποια ενθυμήματα της δικής σου παιδικής ζωής, παρά τη μεγάλη γεωγραφική απόσταση των τόπων καταγωγής μας (εγώ, αν και κάτοικος, από το 1964, της Χαλκιδικής, κατάγομαι από την Κρήτη).

Την ωραία Κόνιτσα επισκέφθηκα για λίγες ώρες δυο φορές. Ωραία πόλη, ωραία περιοχή, και πάνω απ' όλα το γεφύρι! Ο μόνος γνωστός μου από την Κόνιτσα είναι ο παπα Δημήτρης Ευθυμίου (κάτοικος Θεσσαλονίκης), πεθερός ανιψιού της γυναίκας μου.

Με την Ήπειρο αισθάνομαι ιδιαίτερο δεσμό, δχι μόνο γιατί αμφότεροι οι γονείς της γυναίκας μου (Χαρίκλειας Καπλάνη) κατάγονται από τη Β. Ήπειρο (περιοχή Ερσέκας –Κορυτσάς), αλλά και γιατί στα αφιλόξενα βουνά της Κλεισούρας (Αλβανίας), αναπαύονται, αν και «αδιάβαστα», τα οστά ενός μεγάλου αδελφού μου (από τις 30 – 1 – 1941).

Χάρηκα ειλικρινά με την επικοινωνία μας αυτήν.

Φιλικά και με εκτίμηση

Γιώργος Ι. Ζωγραφάκης

ΣΧΟΛΙΑ

• Αφορμή για τούτο το σχόλιο η τυχαία συνάντηση με δύο Αθηναίους φυσιολάτρες που βρήκαμε στη γέφυρα Αώου κατά την επιστροφή τους, μετά τη διήμερη πορεία στις πλαγιές του φαραγγιού. Ήταν κατενθουσιασμένοι από το σπάνιο φυσικό περιβάλλον αλλά και προβληματισμένοι για αυτό που τους έτυχε. Κατά τη διανυκτέρευση σε κάποιο σημείο της Χαράδρας - όπως μας είπαν- ξύπνησαν το πρωί από πυροβολισμούς. Αυτό τους έκανε εντύπωση γιατί γνώριζαν ότι μέσα σε Εθνικούς Δρυμούς απαγορεύονται τέτοιες δραστηριότητες. Έβγαλαν το συμπέρασμα ότι οι πυροβολισμοί θα προέρχονταν από κάποιον ή κάποιους ασυνείδητους λαθροκυνηγούς.

Η απορία τους ήταν πώς δεν υπάρχει φύλαξη για την προστασία της πανίδας από τις αρμόδιες υπηρεσίες της πολιτείας.

Δίκιο έχουν οι άνθρωποι και εμείς αυτή την απορία έχουμε γιατί επανειλημμένα έχουμε ασχοληθεί με αυτό το θέμα αλλά «φωνή βιόντος εν τη ερήμῳ».

Αν δεν συλληφθούν κάποιοι παρανομούντες που είναι ασυνείδητοι και αδιόρθωτοι και να τιμωρηθούν παραδειγματικά, δυστυχώς, το κακό θα συνεχίζεται μέχρι να εξοντωθεί και το τελευταίο αγριόγιδο της χαράδρας. Έτσι θα χαθεί το πανέμορφο αυτό στολίδι των βουνών μας που πρέπει να γίνει σύμβολο για την Κόνιτσα τοποθετημένο στην είσοδο της πόλης από την Εθνική Οδό.

Θα ξυπνήσει άραγε κάποτε η πολιτεία;

Αν φέρουμε κατά νου το απαίσιο σύμβαν της δολοφονίας των έξι αγριόγιδων στο Ζαγόρι που δεν τιμωρήθηκαν ακόμα οι αυτουργοί, δεν είμαστε καθόλου αισιόδοξοι...

Σ.Τ.

• Διακοπή παροχής νερού είχαμε αρκετές μέρες του Αυγούστου στην Κόνιτσα λόγω βλάβης των αντλιών. Κάποτε συζητούσαμε στο Δήμο για το νερό του Αμαράντου που θα μπορούσε να υδροδοτήσει όχι μόνο την Κόνιτσα, αλλά και πολλά χωριά ως τα Γιάννινα με φυσική ροή. Θα είχαμε έτσι άφθονο νερό και καλής ποιότητας αλλά και πάμφηνο αφού δεν θα καταναλώναμε ηλεκτρικό ρεύμα με αντλίες. Μήπως είναι καιρός, επιτέλους, να πράξει τα δέοντα ο Δήμος προς αυτή την κατεύθυνση;

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ο φετινός Ιούνιος στις πρώτες μέρες μας ξάφνιασε με τις βροχές, την απότομη άνοδο και κάθοδο της θερμοκρασίας και το χιόνι στη Βασιλίτσα...

• Με τη λήξη της "καραντίνας" λόγω του "κορονοϊού", άρχισε δειλά-δειλά και ο ερχομός πολλών συμπατριωτών μας στα χωριά μας.

• Στις 4/6 ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας, Γιώργος Αμυράς, επισκέφθηκε το Δημαρχείο της Κόνιτσας. Στη Σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε με το Δημάρχο, Αντιδημάρχους κ.α. συζητήθηκαν θέματα που αφορούν στο δήμο. Ο κ. Αμυράς υποσχέθηκε ότι θα κάνει και αυτός από την πλευρά του τις ανάλογες ενέργειες για την επίλυση των διαφόρων προβλημάτων.

• Σε επίσκεψη του Δημάρχου Λαγκαδά κ. Ιωάννη Ταχματζίδη έγινε συνάντηση με το Δημάρχο Κόνιτσας κ. Ν. Εξάρχου. Ο κ. Ταχματζίδης βρέθηκε για πρώτη φορά στην περιοχή μας και έφυγε με τις καλύτερες εντυπώσεις.

• Στις 13/6 επισκέφθηκε το Δημαρχείο αντιπροσωπεία του ΣΥΡΙΖΑ αποτελούμενη

από τον Ευρωβουλευτή Κώστα Αρβανίτη, την πρώην Υπουργό Μερόπη Τζούφη και πρώην βουλευτές, Χρ. Μαντά και Ι. Στέφο.

Παρουσία του Δημάρχου, του Αντ/ρχου Ν. Τσιαλιαμάνη και των Δημ. Συμβούλων Π. Τσιγκούλη - Μιχ. Μιχαλοπούλου έγινε ενημέρωση και συζήτηση για τα προβλήματα του Δήμου με τη διαθεβαίωση των βουλευτών ότι και αυτοί από τη θέση τους θα συμπαραστέκονται στο Δήμο.

- Την Κυριακή 28/6 τελέσθηκε στη Μητρόπολη Κονίτσης μνημόσυνο για τον μεγάλο ευεργέτη της Κόνιτσας Μιχαήλ Αναγνωστόπουλο.
- Την Κυριακή (9/8), με πρωτοβουλία του γιατρού Κων. Νούτση, τελέστηκε στη Μητρόπολη Κόνιτσας μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του Επισκόπου Ανδίδων Χριστοφόρου (Γ. Ρακιντζή) πρώην καθηγητή στο Γυμνάσιο Κόνιτσας καθώς και των μαθητών που έχουν φύγει από τη ζωή.
- Με λειτουργία στον ομώνυμο Ι. Ναό γιορτάστηκε η μνήμη του Αγ. Κοσμά χωρίς την λιτανεία την παραμονή το βράδυ, όπως γινόταν κάθε χρόνο.

• Φέτος - λόγω πανδημίας - γιορτές και πανηγύρια δεν έγιναν όπως τα ξθέραμε από τα πορογούμενα χρόνια με χορούς κιαι τραπεζώματα. Ας ελπίσουμε να μην έχουμε τα ίδια και του χρόνου. Πάντως η κίνηση στην περιοχή μας το φετινό καλοκαλιρι ήταν μεγάλη παρά το φόβο του ιού.

Στην Κόνιτσα τη μέρα της Παναγίας (15αύγουστο) λειτούργησε η εκκλησία του Αγ. Κοσμά και στο εκκλησάκι στην Άνω Κόνιτσα ανέωνταν όσοι ήθελαν ν' ανάψουν το κεράκι τους, χωρίς το πλήθος των προηγούμενων χρόνων.

- Για ζημιές στα καλαμπόκια από αγριογούρουνα παραπονούνται οι αγρότες, αλλά και επίσκεψη αρκούδας στις παρυφές της πόλης αναφέρθηκε από κάποιους κατοίκους.
- Με ανεβασμένο το θερμόμετρο στους 38-40 βαθμούς μας αποχαιρέτησε ο φετεινός Αύγουστος.
- Ο Κωνσταντίνος Μαθιού, εγγονός του Κώστα Μπουσμπούλα, επέτυχε την εισαγωγή του στη σχολή επιστήμης και τεχνολογίας τροφίμων, στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

Συγχαρητήρια

Στον συμπατριώτη μας (από το Δίστρατο Κόνιτσας) Ιωάννη Κατσίμπαρη που εκλέχτηκε πρόσφατα Πρόεδρος της Ηπειρωτικής Ομοσπονδίας στις Η.Π.Αμερικής, το περιοδικό μας συγχαίρει και του εύχεται «Καλή δύναμη» στα καθήκοντά του για το καλό της Ομογένειας.

Εκδήλωση στο Αηδονοχώρι

Με συνδιοργάνωση του Τοπικού Συμβουλίου, του Πολιτιστικού Συλλόγου Αηδονοχώριου και του Δήμου Κόνιτσας, πραγματοποιήθηκε στις 9/7 εκδήλωση μνήμης

για το ολοκαύτωμα από τους Γερμανούς Ναζί το 1943.

Για όσους δεν γνωρίζουν, στις 9/7/1943, γερμανικές μονάδες της 1ης

ορεινής Μεραρχίας «Εντελβάις» κατεβαίνοντας από Μαυροβούνιο, Σερβία, Αλβανία όπου σκόρπισαν το θάνατο σε χιλιάδες αθώους, άνδρες, γυναίκες, παιδιά και έκαιγαν ολόκληρα χωριά, έφτασαν στα ελληνο-αλβανικά σύνορα.

Αφού έκαψαν το Λεσκοβίκι, πέρασαν τη γέφυρα της Μέρτζιανης και ξεκίνησαν την τακτική της πυρπόλησης των παραμεθόριων χωριών Καλόβρυσης – Μολυβδοσκέπαστης, Ανδονοχωρίου και τη δολοφονία όσων συναντούσαν.

Μεγαλύτερη καταστροφή σε σπίτια και ανθρώπους έκαναν στο Ανδονοχώρι.

Με τη συμμετοχή του Μητροπολίτη, Ιε-

ρέων Στρατ. Αρχών και πολιτών από το χωριό και Κόνιτσα, ξεκίνησαν οι εκδηλώσεις με την επιμνημόσυνη δέηση στον Ιερό Ναό Αγίων Αποστόλων και μετά τρισάγιο, κατάθεση στεφάνων από το Δήμαρχο κλπ. ανάγνωση των ονομάτων των θυμάτων, χαιρετισμό Δημάρχου, πρ. Τοπικού Συμβουλίου κλ.π. Έκλεισε η εκδήλωση με λεπτομερή και κατατοπιστική ομιλία για τα γεγονότα εκείνης της εποχής από τον κ. Χριστόφορο Βλάχο.

Στο τέλος, οι συμμετέχοντες στην εκδήλωση δεξιώθηκαν στο καφενείο του χωριού όπου δοκίμασαν τις ηπειρώτικες πίτες και άλλα τοπικά εδέσματα.

Εκδήλωση στο Κεφαλόβρυσο

Στις 10/7 πραγματοποιήθηκε και στο Κεφαλόβρυσο Πωγωνίου εκδήλωση μνήμης για τους 22 κατοίκους που έκαψαν ζωντανούς στα πυρποληθέντα σπίτια το 1943, μία ημέρα μετά το Ανδονοχώρι, οι ίδιοι φονιάδες της «Εντελβάις». Δυστυχώς το εγκληματικό έργο των αφινιασμένων Ναζί συνεχίστηκε σε όλη την Ήπειρο με

πυρπολήσεις και σκοτωμούς σε πολλά χωριά, όπως στη Μωσιοτίσα, Κομμένο, Λυγγιάδες, Ζαγόρι, Πωγώνι κλπ.

Και δυστυχώς μέχρι σήμερα οι Γερμανοί δε μας αποζημίωσαν ούτε για τις ανθρώπινες απώλειες ούτε για τις καταστροφές και τα κατοχικά αναγκαστικά δάνεια.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

- Στις 26/6 η Άρτεμις Στ. Μπούσμπουλα και ο Ευάγγελος Μπενίδης απόχτησαν κοριτσάκι στην Αθήνα.

Βαπτίσεις

- Στις 5/6 ο Απόστολος και η Παρασκευή Ντάφλη βάφτισαν στην Κόνιτσα το

αγοράκι τους. Όνομα Ανδρόνικος.

- Στις 7/6/ βαπτίστηκε στην Καλλιθέα η Δήμητρα-Μαργαρίτα του Αποστόλου Γκούντα και της Ουρανίας Στεφάνου. Ανάδοχος: Γκούντα Βασιλική.
- Στις 19/7 βαπτίστηκε στην Κόνιτσα ο Ηλίας του Χρήστου Μουρεχίδη και της Γεωργίας Πράπα. Ανάδοχος: Κατσίλης Ιωάννης.
- Στις 26/7 /βαπτίστηκε στην Κόνιτσα

η Άννα-Μαρία του Ιωάννη Χατζηρούμπη και της Αναστασίας Νάτση. Ανάδοχος: Ζαχαρίας Χριστογιάννης.

- Στις 26/7 βαπτίστηκε στην Ηλιόρραχν Νεκταρία του Γρηγόρη Κιτσάτη και της Μαρίας Νάτση. Ανάδοχος: Θεοχάρης Ευαγγέλου.

Γάμοι

- Στις 16/7 έγιναν στα Γιάννινα, οι γάμοι του Γεωργίου Τάσιου και της Βικτωρίας Παπαϊωάννου. Ο παπούς Δημήτριος και η γιαγιά Ευανθία Μπλιθικιώτη τους εύχονται να ζήσουν ευτυχισμένοι.
- Στις 4/7 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Νικολάου Λύτου και της Αικατερίνης Τδιαβαρίδου.

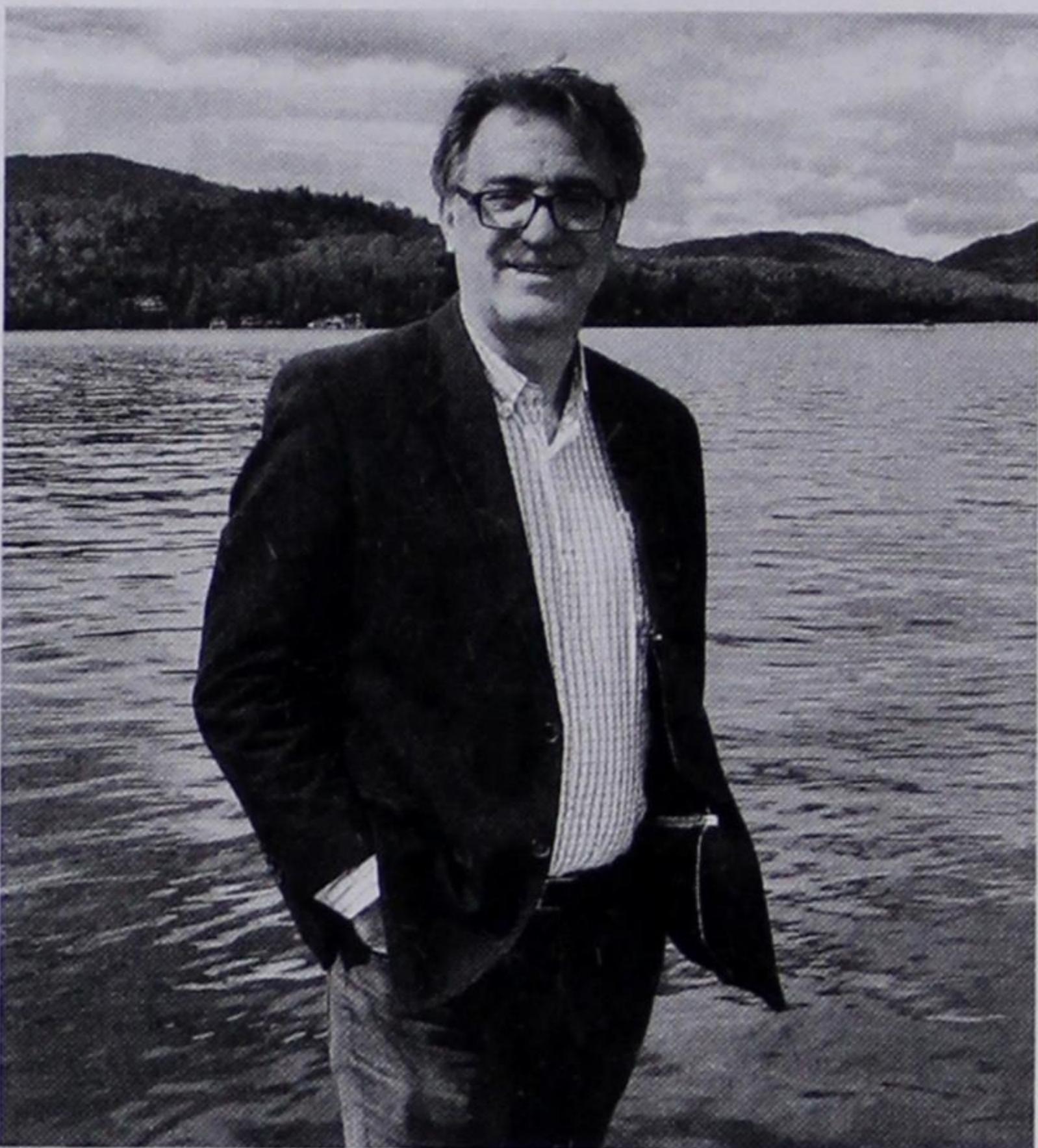
Απεβίωσαν

- Αθανασίου Βικτωρία 90 ετών απεβίωσε στην Κόνιτσα 13/6/20.
- Ρίζου Παρασκευή 94 ετών απεβίωσε στο Μάζι 27/6/20.
- Χαρισιάδης Απόστολος 93 ετών, απεβίωσε στην Αγ. Παρασκευή 27/6/20.
- Κύρου Παναγιώτα 82 ετών, απεβίωσε στην Αετόπετρα 1/7/20.
- Ντεντοπούλου Μαριάνθη 68 ετών, απεβίωσε στην Κόνιτσα 1/7/20.
- Παναγιώτου Ευδοκία 92 ετών, απεβίωσε στην Αγ. Παρασκευή 11/7/20.
- Κούλιου Ρεφιγιέ 84 ετών, απεβίωσε στην Κόνιτσα 7/20.
- Ο Ηλίας Χορταρέας, ετών 65, απεβίωσε στην Αθήνα 10/7/20.
- Ο Χρήστος Παπαϊωάννου 80 ετών, απεβίωσε στη Χαλκίδα 12/7/20.
- Ο Αθανάσιος Αρβανίτης 78 ετών

από Αγία Βαρβάρα απεβίωσε στις 16/7 στο Άργος Αργολίδας.

- Λάμπρου Κλεοπάτρα 92 ετών, απεβίωσε στη Μελισσόπετρα 17/7/20.
- Κόντου Μαρία ετών 92, απεβίωσε στην Πηγή 23/7/20.
- Βουρδούκας Ευθύμιος 85 ετών, απεβίωσε στην Πηγή 23/7/20.
- Κίτσιου Πανάγιω 90 ετών, απεβίωσε στην Πηγή 30/7/20.
- Βαγενά-Παντούλα Άννα 89 ετών, απεβίωσε στην Κόνιτσα 7/8/20.
- Καβελίδης Ευάγγελος 67 ετών, απεβίωσε στην Κόνιτσα 12/8/20.
- Γιούτσος Βασιλειος 89 ετών, απεβίωσε στο Γαναδιό 12/8/20.
- Λέτσιου Ελπινίκη ετών 83, απεβίωσε στην Μόλιστα, 13/8/20.
- Μπέτζιος Απόστολος, 85 ετών, απεβίωσε στην Κλειδωνιά 16/8/20.
- Παπαδημητρίου Ανδρομάχη 88 ετών, απεβίωσε στο Γαναδιό 22/8/20.
- Παρασκευά Βασιλική 97 ετών, απεβίωσε στην Αετόπετρα 23/8/20.
- Στις 4/6/ ο Νάσιος Ιωάννης, ετών 66, απεβίωσε στο Ασημοχώρι.
- Στις 16/7/ η Λευκοθέα Κοτσίνα, ετών 84, απεβίωσε στη Δροσοπηγή.
- Στις 17/6 η Ιφιγένεια Παπανικολάου, ετών 89 απεβίωσε στην Πυρσόγιαννη.
- Στις 2/8/ η Ελευθερία Σδούκου, ετών 71, απεβίωσε στην Πλαγιά.
- Στις 9/8 ο Γεώργιος Ράπτης, ετών 92, απεβίωσε στην Πλαγιά.
- Στις 13/8 ο Κων/νος Σωτηρίου, ετών 83, απεβίωσε στην Καστάνιανη.
- Στις 28/8 ο Βασιλειος Ζηκάκης ετών 85 απεβίωσε στο Ανδονοχώρι.

ΝΙΚΟΣ ΣΙΜΟΣ

Στις 15 Ιουλίου 220 έφυγε ξαφνικά από τη ζωή ο συμπατριώτης μας και φίλος του περιοδικού μας Νικόλαος Σίμος, σε ηλικία 62 ετών προκαλώντας θλίψη και συγκίνηση στους συγχωριανούς του και σε όλους όσοι τον γνώριζαν.

Ο Νίκος ήταν ένας διακεκριμένος επιστήμονας. Από μικρός διακρινόταν για την φιλομάθειά του, για το φιλότιμο και για την αγάπη για τους συνανθρώπους.

Το 1981 έκανε τις διδακτορικές του σπουδές στην Νέα Υόρκη και συγκεκριμένα στην Σχολή Μηχανολόγων Μιχανικών του Σίτι Κόλεγ της Νέας Υόρκης (City College of the City University of New York) απ' όπου αποφοίτησε το 1988. Μετά την ολοκλήρωση των μεταδιδακτορικών σπουδών στο «Earthquake Research Center of the City University of New York» προσελήφθη ως ερευνητής στο τμήμα Πυρηνικής Ενέργειας του «Brookhaven National Laboratory» και κατάφερε

σε σύντομο χρονικό διάστημα να αναγορευτεί σε επιστήμονα (Senior Scientist) και να καταρρίπτει το ένα ρεκόρ μετά του άλλου.

To 2012 βραβεύτηκε με το “Engineering Award 2012”, ένα από τα ανώτατα βραβεία που το Brookhaven Lab απονέμει στα στελέχη του.

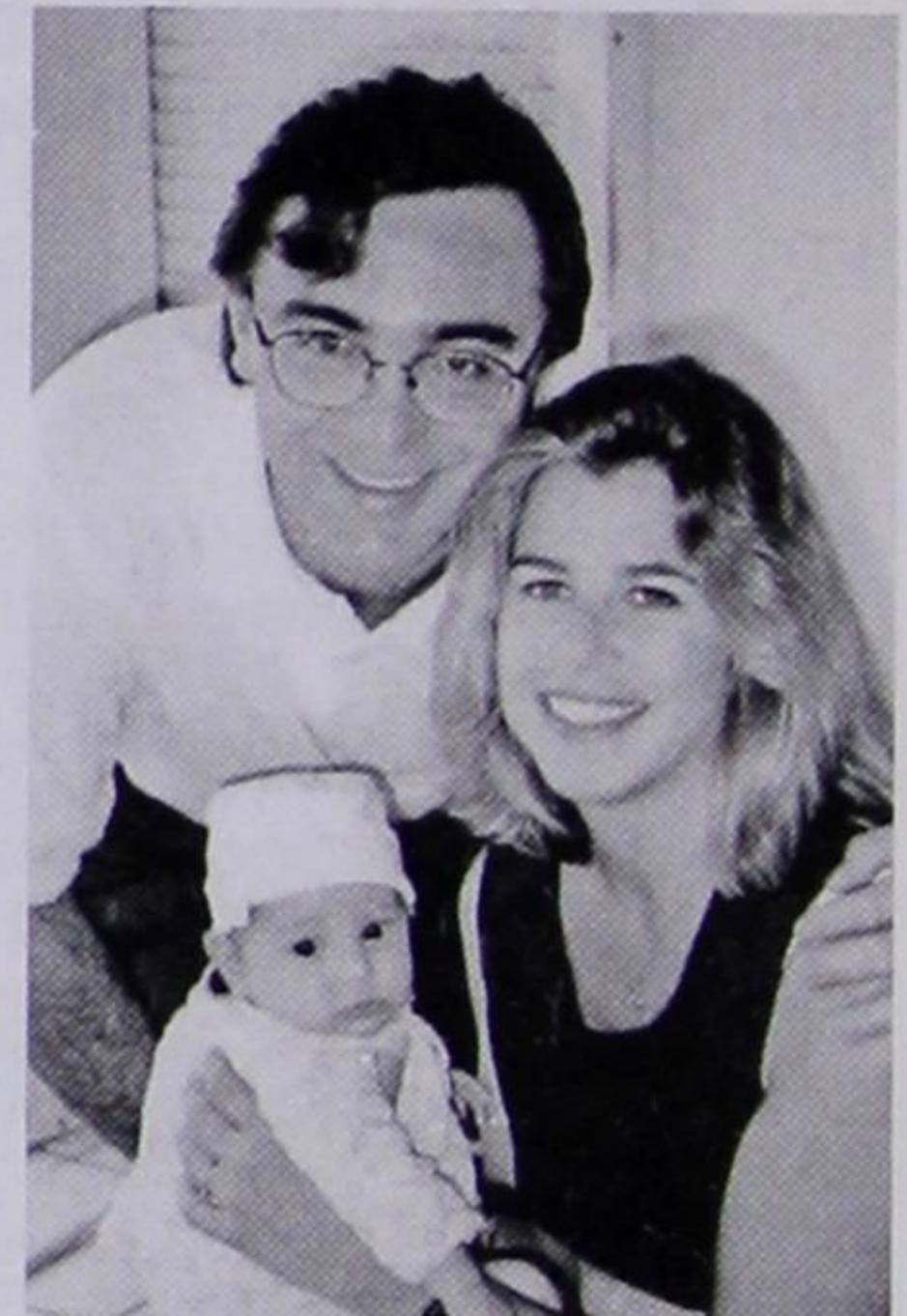
Ο Νικόλαος είχε στο ενεργητικό του πάνω από 100 συγγράμματα σχετικά με την ανταπόκριση των πυρηνικών εγκαταστάσεων στις σεισμικές δονήσεις και άλλα παρεμφερή.

Μετά από 28 χρόνια συνταξιοδοτήθηκε με το στάτους του επιπίμου μέλους του Collider-Accelerator Department και του επιπίμου επιστήμονα (Senior Scientist Emeritus).

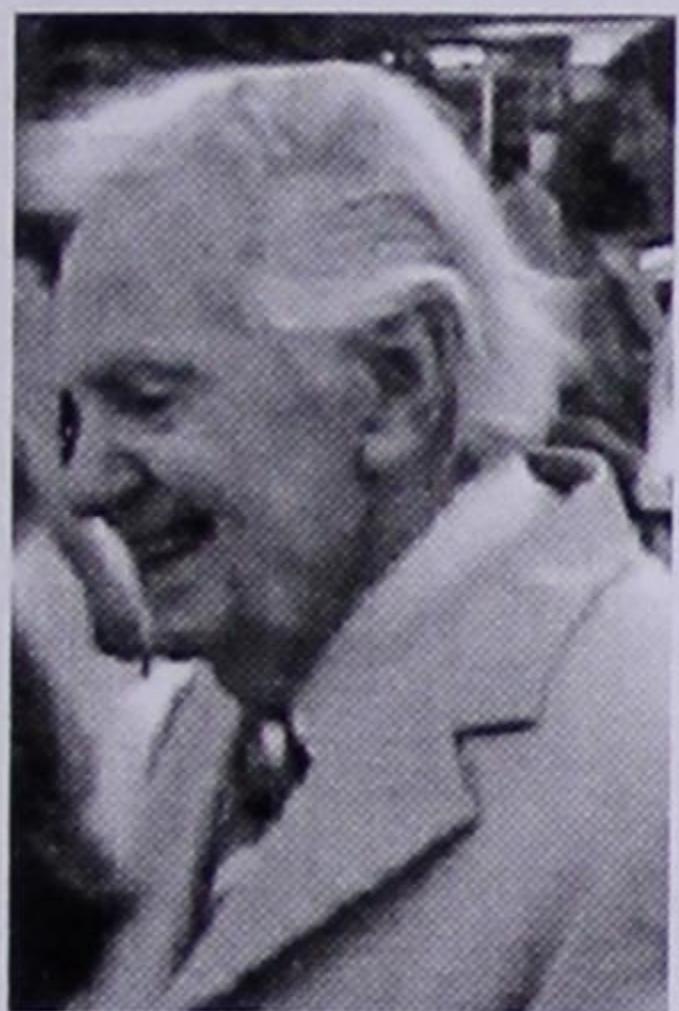
Ο Νικόλαος Σίμος δεν ήταν μόνο ένας εξαίρετος και πολυβραβευμένος επιστήμονας, αλλά και εξαίρετος οικογενειάρχης.

Στην Αμερική γνώρισε την εκλεκτή της καρδιάς του την Κατερίνα το γένος Ζαρκαδούλα με την οποία πρ 23 ετών έφεραν στον κόσμο ένα κορπσάκι, την Άννα – Ζωή.

Το περιοδικό μας, με μεγάλη θλίψη, απευθύνει τα θερμά συλλυπητήρια στους οικείους του.

Καλό ταξίδι, θείε Κώστα

Στα 94 του χρόνια, στις 8 Αυγούστου 2020, ταξίδεψε για την χώρα των Αγγέλων ένα υπέροχος άνθρωπος και αγαπημένος θείος μου, ο Κώστας Φλώρος.

Τον θυμάμαι πάντοτε ήρεμο, χαμογελαστό, καλοσυνάτο, με έναν καλό λόγο για τον καθένα.

Εργάστηκε αρκετά χρόνια στην ιδιαίτερη πατρίδα του την Κόνιτσα ως οδοντίατρος. Δημιούργησε και δειτούργησε στο οδοντιατρείο του εργαστήριο με Κονιτσιώτες οδοντοτεχνίτες.

Φυσιολάτρης, περιπατητής, ορειβάτης. Η μεγάλη του αγάπη για την ορειβασία τον οδήγησε σε κάθε γωνιά της Κόνιτσας. Σκαρφάλωσε σε βουνοκορφές, ανέβηκε στο Σμόλικα και στην Τύμφη. Ξεκουράστηκε δίπλα στη Δρακόλιμνη. Μαγεύτηκε

από τα αρώματα και την ομορφιά των αγριολούλουδων. Απόλαυσε το γλυκόλαδο κελάνδημα των ανδονιών.

Όταν εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, συνέχισε να ανεβοκατεβαίνει βουνοκορφές και να απολαμβάνει της φύσης τις ομορφιές σε κάθε γωνιά της Ελλάδας.

Βαθιά μέσα στην ψυχή του κουβαλούσε πάντα όλες τις εικόνες, τους ήχους, τις μυρωδιές της Κόνιτσας, αλλά και τους ανθρώπους της που ιδιαίτερα αγαπούσε.

Πολλές φορές, στης βαθιάς ωριμότητας τα χρόνια, σκαρφάλωνε νοερά στις βουνοκορφές της.

«Το σώμα μου μπορεί να βρίσκεται εδώ, η ψυχή μου, όμως, ξεκουράζεται στη Δρακόλιμνη» μου είπε στο τηλέφωνο πριν λίγους μήνες, ανήμερα της ονομαστικής του εορτής,

Καλό σου ταξίδι θείε Κώστα!

Κώστας Μπούσμπουλας

Μνημόσυνο Ευεργέτη Ιωάννη Γ. Νασίκα

Δίστρατο 9-8-2020

Παρουσία του μητροοπολίτη κ.κ. Ανδρέα, του Δημάρχου Κόνιτσας, της αντιπεριφερειάρχη κ. Νάκου, του πρώην υφυπουργού κ. Τζιόλα και όλων των Διστραπιωτών έγινε την 9η

Αυγούστου μνημόσυνο για τον Ευεργέτη της Κοινότητας Διστράτου ΙΩΑΝΝΗ Νασίκα ιατρού, καταγομένου από τη Σμίξη Γρεβενών.

Το μνημόσυνο τέλεσε ο Δήμος Κόνιτσας, η Κοινότητα Διστράτου και ο Σύλλογος Βλάχων Διστράτου.

Στον επιμνημόσυνο λόγο του ο πρώην Κοινοτάρχης Κώστας Πλαγανιάς είπε τα εξής:

Ο Ιωάννης Νασίκας του Γάκη γεννήθηκε στο διπλανό μας χωριό την Σμίξη Γρεβενών το 1906 και πέθανε σε ηλικία 79 χρόνων το 1985 στην Λάρισα.

Είχε άλλα πέντε αδέλφια και μεγάλωσε στα Γρεβενά, όπου τελείωσε το Γυμνάσιο.

Αποφοίτησε από την Ιατρική Σχολή των Αθηνών το 1932.

Ήταν ο πρώτος Σμιξιώτης επιστήμονας που σπούδασε στο Καποδιστριατικό Πανεπιστήμιο, προερχόμενος από φτωχή οικογένεια.

Διάλεξε το Δίστρατο κιαι την Σμίξη για να προσφέρει τις ιατρικές του φροντίδες στα πρώτα χρόνια που άσκησε το ιατρικό επάγγελμα.

Μεταπολεμικά βρέθηκε στον Τύρναβο και την Λάρισα, όπου εγκαταστάθηκε μόνιμα.

Παντρεύτηκε την καρδιολόγο γιατρό Μίνα Κουτλιμπανά, η οποία ήταν μέλος της οικογένειας οπου έφτιαξαν το Γενικό Κουτλιμπάνειου Νοσοκομείο Λάρισας.

Δεν απέκτησε παιδιά. Στην περίοδο του Εμφυλίου πολέμου φυλακίστηκε και εξορίστηκε δύο φορές.

Ήταν μέχρι το τέλος της ζωής του ιδεαλιστής καθώς και χειμαρρώδης στις συζητήσεις και τις αφηγήσεις.

Άσκησε το ιατρικό επάγγελμα χωρίς αλαζονία κιαι χωρίς τάσεις πλούτισμού. Τον αποκαλούσαν τον ίδιο και την γυναίκα του «οι γιατροί των φτωχών!».

Ήταν αλτρουιστής γιατρός και τιμητής του Ιπποκράτειου όρκου.

Όλη την περιουσία που απέκτησε την άφησε στα δυό αγαπημένα του χωριά

το Δίστρατο και την Σμίξη.

Στην ιδιόγραφη διαθήκη τοιυ αναφέρει για το χωριό μας τα εξής:

«Τα χρήματα που βρίσκονται κατατεθειμένα στην Τράπεζα Εμπορικής Πίστεως να δοθούν στην Κοινότητα Διστράτου, επαρχίας Κονίτσης του Νομού Ιωαννίνων, για βράβευση με τους τόκους αριστούχων μαθητών και σπουδαστών κατά την κρίση της, σαν ένα ευχαριστώ για την αγάπη που μου έδειξαν στο χωριό τους την πρώτη χρονιά της άσκησης του Ιατρικού επαγγέλματος το 1933».

Μεγάλη μας τιμή, συγκίνηση και ευθύνη τα καλά του λόγια για το χωριό μας και τους ανθρώπους του. Λόγια που μας κάνουν περήφανους για τους προγόνους μας.

Γι αυτό τον τιμούμε σήμερα και τελούμε αυτό το μνημόσυνο.

Γι αυτό τον θεωρούμε ευεργέτη του Διστράτου και προτείνω κ. Δήμαρχε να ονοματοδοτήσουμε τον κεντρικό δρόμο του χωριού μας με το όνομά του.

Είναι το λιγότερο που πρέπει να κάνουμε για τα καλά του λόγια και για τα 15.000.000 δραχμές που μας κληροδότησε ο Ιωάννης Νασίκας.

Δυό κουβέντες για τη διαχείριση της βούλησης του διαθέτη.

Από το 2001 που κατασκάμε δωρεοδόχοι έως το 2010, η βούληση του διαθέτη υλοποιήθηκε κατά γράμμα από την Κοινότητά μας.

Μετά την κατάργηση της Κοινότητας και την ένταξή της στο Δήμο Κόνιτσας τα πράγματα περιπλέκτηκαν και ενώ κ. Δήμαρχε έγιναν ενέργειες πολλές για τον

μετασχηματισμό και την επικαιροποίηση του Ιδρύματος, δεν κατέστη ακόμη δυντή η υλοποίηση της βούλησης του διαθέτη. Ελπίζουμε ότι αυτό θα γίνει φέτος.

Με αυτή την προσδοκία Σεβασμιώνατε, ας σπιώσουμε τα μάτια μας στον ουρα-

νό, όπου βρίσκεται η ψυχή του γιατρού ευεργέτη μας ΙΩΑΝΝΗ ΝΑΣΙΚΑ, με την ευχή να είναι η μνήμη του αιωνία.

Κώστας Μπούσμπουλας

Στη μνήμη της κητέρας μας Ελένης Ντίνου

Πέρασαν οχτώ μήνες περίπου από τότε που έφυγες από κοντά μας αγαπημένη μανούλα. Μας λείπει η αγκαλιά σου, η τρυφερότητά σου και το γέλιο, που έκρυψε πάντα μία πίκρα μετά το χαμό του λατρεμένου σου συζύγου και πατέρα μας Λάμπρου.

Πορεύτηκες παρέα με τη μοναξιά σου. Η μόνη παρηγοριά ήταν τα παιδιά σου, τα εγγόνια και τα δισέγγονα.

Μας περίμενες πάντα με τα νόστιμα φαγητά σου και τις ωραίες πίτες σου.

Πάντα κοινωνική, αξιοπρεπής και φιλότιμη. Κοντά στην εκκλησία μας, να ποροσφέρεις αυτό που μπορούσες αλλά και

σπις όποιες εκδηλώσεις γίνονταν στο χωριό μας, την Καλλιθέα κάτι είχες και γι' αυτά. Αφού λοιπόν χόρεψες τον τελευταίο σου χορό με τόση λεβεντιά, παρ' όλη την ηλικία και τα προβλήματά σου ας χαιρέτησες για πάντα.

Θα σε θυμόμαστε με πολλή αγάπη και σεβασμό οι κόρες σου Μαρία και Μαίρη, τα εγγόνια και τα δισέγγονά σου. Να είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει. Ο Θεός να αναπαύσει την ψυχή σου.

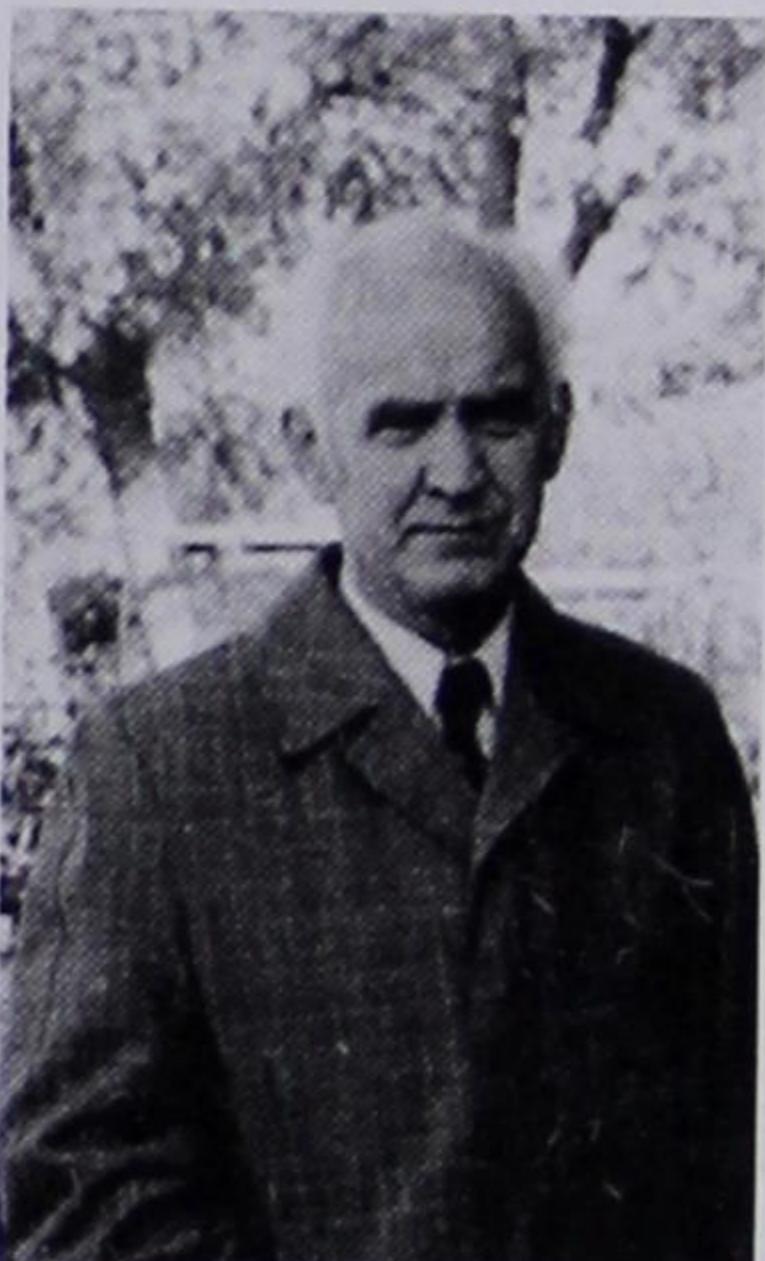
Μαρία Ντίνου-Μπουζούλα
Μαίρη Ντίνου-Σχίζα

Υ.Γ. Ευχαριστούμε τους γιατρούς και τους νοσηλευτές του Νοσοκομείου Χατζηκώστα για την προσφορά τους. Είναι πραγματικοί ήρωες. Ας τους προσέξει λίγο

MΝΗΜΕΣ

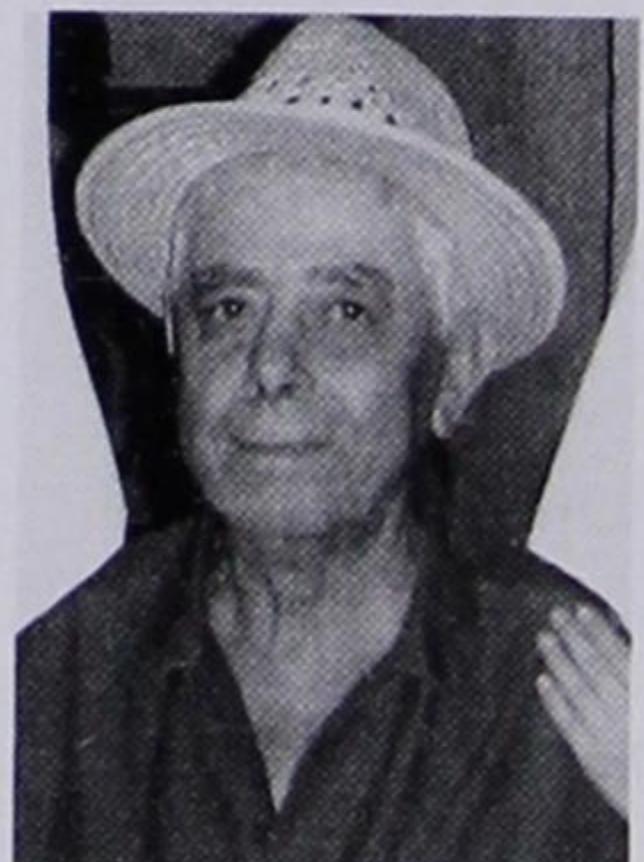
- Στη μνήμη του Θεόδωρου και της Αριστέας από τον Πύργο Κόνιτσας, τα παιδιά τους Λάζαρος και Πάτρα προσφέρουν στο περιοδικό «KONITSA» 30 ευρώ.

- Ο Στέργιος Παπαγγέλης, στη μνήμη της συζύγου του Ευαγγελίας και του αλησμόνητου δασκάλου και ΑΝΘΡΩΠΟΥ Διονύση Βαρδάκη στο Ορφανοτροφείο Κόνιτσας, προσφέρει στο περιοδικό «KONITSA» 50 ευρώ.

- Ο Δημήτριος Καραμπέτσος στη μνήμη της συζύγου Μαγδαληνής 84 ετών που έφυγε από τη ζωή στις 9/5/20 στην Αθήνα, προσφέρει στο περιοδικό μας 50 ευρώ.

- Στη μνήμη του Δημητρίου και της Αλεξάνδρας Ζούκη, τα παιδιά τους Γιάννης και Ελένη Λαζογιάννη, προσφέρουν στο περιοδικό «KONITSA» το ποσό των 30 ευρώ.

- Στη μνήμη του Τάκη Πορφυριάδη από την Εξοχή Κόνιτσας, η αδελφή του Αφροδίτη προσφέρει 60 ευρώ στο περιοδικό «KONITSA»

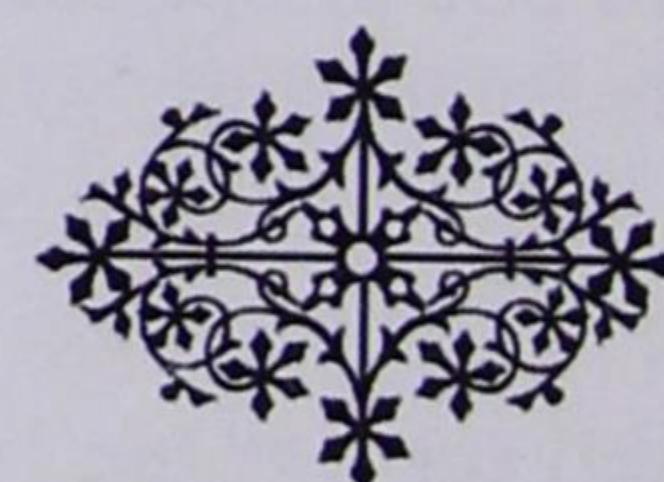
και 40 ευρώ στο Εκκλ. Γηροκομείο.

- Στη μνήμη της Παρασκευής Ρίζου που απεβίωσε στις 28/6/20, η οικογένειά της προσφέρει στο περιοδικό 20 ευρώ.

- Στις 23/7 έφυγε από τη ζωή ο Πεκλαρίτης Ευθύμιος Βουρδούκας σε ηλικία 85 ετών. Ο εκλιπών έζησε στο χωριό του όλα τα χρόνια ασχολούμενος με γεωργικές εργασίες, υλοτομία κ.ά. Με τη σύζυγό του Ουρανία απόχτησαν δύο εξαίρετα κορίτσια και εγγόνια. Ήταν καλοπροαιρετος άνθρωπος, αγαπητός στους χωριανούς του και σε όσους τον γνώριζαν, για αυτό και ο θάνατός του λύπησε όλο το χωριό και πιο πολύ τα δυό του κορίτσια που τον υπεραγαπούσαν.

Στη μνήμη του οι θυγατέρες του Βασιλική και Γεωργία προσφέρουν στο περιοδικό «KONITSA» που ήταν φίλος και συνδρομητής από την αρχή της έκδοσής του το ποσό των 50 ευρώ.

Σ.Ε. Στη μνήμη της προσφέρουμε 35 ευρώ στο περιοδικό μας.

Kóinon

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΩΝ 2020 Γ.Ε.Λ ΚΟΝΙΤΣΑΣ					
ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ					
A/A	Επώνυμο	Όνομα	Πατρώνυμο	Μητρώόνυμο	Σχολή Επιτυχίας
1	ΒΑΤΕΝΑΣ	ΜΙΧΑΗΛ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΜΑΡΙΚΑ	ΣΧΟΛΗ ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ
2	ΓΑΪΤΑΝΙΔΗ	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	ΧΡΗΣΤΟΣ	ΕΛΕΝΗ	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ) ΑΙΓΑ.
3	ΖΑΧΑΡΙΑ	ΧΡΙΣΤΙΝΑ	ΑΝΤΩΝΙΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ (ΓΡΕΒΕΝΑ)
4	ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΣΟΦΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (ΣΕΡΡΕΣ) ΔΙ.ΠΑ.Ε.
5	ΚΟΛΑΚΕ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ	ΘΩΜΑΣ	ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (ΠΑΤΡΑ) – ΠΑΝ. ΠΕΛ/ΝΗΣΟΥ
6	ΜΠΟΜΗ	ΑΡΙΣΤΕΑ	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	ΣΟΦΙΑ
7	ΜΠΡΟΥΜΠΑ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΑΜΒΑΛΙΑ	ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ) ΠΑΝ. ΜΑΚΕΔ.
8	ΝΑΜΠΙΕΤ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΧΑΤΖΙΤ	ΧΑΜΠΑΟΥΓΓ	ΧΑΡΟΥΛΑ	ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ (ΛΑΡΙΣΑ) ΠΑΝ. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
9	ΣΒΑΡΝΑ	ΔΕΣΠΟΙΝΑ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ) ΑΙΓΑ.
10	ΣΓΟΥΡΟΥ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	ΖΩΙΤΣΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ) ΑΙΓΑ.
11	ΣΔΟΥΚΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΕΛΕΝΗ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ (ΚΟΖΑΝΗ) ΠΑΝ. ΔΥΤ. ΜΑΚ.
12	ΣΠΑΝΟΥ	ΒΙΚΤΩΡΙΑ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΜΕΡΟΠΗ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (ΒΟΛΟΣ) ΠΑΝ. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
13	ΣΤΑΥΡΟΥ	ΧΑΡΙΣΙΑ	ΑΝΔΡΕΑΣ	ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ	ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Α.Ε.Ν.
ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ					
1	ΒΑΤΕΝΑΣ	ΜΑΤΘΑΙΟΣ	ΘΩΜΑΣ	ΜΑΡΙΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ (ΙΩΑΝΝΙΝΑ) ΠΑΝ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
2	ΜΠΟΖΙΚΗ	ΔΗΜΗΤΡΑ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (ΙΩΑΝΝΙΝΑ) ΠΑΝ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
3	ΧΑΤΖΗΣ	ΜΙΧΑΗΛ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΚΥΡΙΑΚΗ	ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (ΝΑΥΠΛΙΟ) ΠΑΝ. ΠΕΛ/ΝΗΣΟΥ
ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ 10% ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ					
1	ΚΟΡΤΣΙΝΟΓΛΟΥ	ΠΑΪΣΣΙΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ	ΑΛΙΚΗ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΩΑΝΝΙΝΑ) ΠΑΝ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
2	ΚΑΤΣΟΥΚΗΣ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΑΓΓΕΛΟΣ	ΓΕΩΡΓΙΑ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΑΡΤΑ) ΠΑΝ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Συνδρομές

€	
Zήση Ευθαλία Αθήνα.....	50
Λούδας Παύλος Αθήνα.....	50
Πολίτης Αγαθ. Αθήνα.....	15
Γκούτσιος Αντ. Αθήνα.....	30
Παπακώστα Ευδοξία Αθήνα	20
Μπούσμπουλας Κων. Αθήνα	30
Μπούσμπουλας Σταύρος Αθήνα.....	40
Οικονόμου Όλγα Αθήνα.....	20
Παπαχρήστου Αρετή Αθήνα	20
Βαδάσης Χαρ. Αθήνα	30
Παπαχρήστου Χρ. Θεσ/νίκη	20
Ξεφτέρη Πην. Θεσ/νίκη	15
Σδούκος Δημ. Θεσ/νίκη	20
Μάτσικα Νίτσα Θεσ/νίκη	25
Χριστοδουλίδη Ευφρ. Θεσ/νίκη	30
Βλάχου Βασιλική Θεσ/νίκη.....	20
Ιερ. Ευθυμίου Δημ. Θεσ/νίκη	15
Εξάρχου Γεώργ. Θεσ/νίκη	20
Μπουζούλα Μαρία Γιάννινα	15
Τσιαλιαμάνη Αικ. Γιάννινα	20
Μακάριος Ευαγγ. Γιάννινα.....	60
Ζήνδρος Βασ. Γιάννινα.....	20
Λάμπρου Γεωρ. Γιάννινα	15
Σταυρίδου Κασσιανή Γιάννινα	20
Δρακονταειδής Φιλ. Γιάννινα	30
Πούλιος Παν. Γιάννινα	30
Κληματάς Παύλος Γιάννινα	15
Μπαγκλής Δημ. Γιάννινα	45
Μάνου Ελένη Γιάννινα	30
Δερδέκης Χρ. Ελεούσα	15
Παπαχρηστίδη Ελένη Γιάννινα	20
Βλάχος Χριστ. Γιάννινα	20
Παπαδίας Δημ. Γιάννινα	15
Λέτσιος Νικ. Γιάννινα	15
Αποστόλου Κων. Γιάννινα	20
Λωλίδης Δημ. Γιάννινα	20
Χούψιας Παν. Γιάννινα	20
Τσιλίφης Αποστ. Αίγιο	20
Σταυρίδης Παν. Δράμα	20
Πορφυριάδη Αφροδίτη Γαλλία	60
Τσιαλιαμάνης Πέτρος Αγγλία.....	30
Παναγιώτου Δημ. Καναδάς	30
Αηδόνης Αναστ. Αθήνα	25
Κίτσιος Χριστ. Αθήνα	30
Οικονόμου Λευτέρης Αθήνα	50
Οικονόμου Λάζαρος Αθήνα	20
Σδούκου Μαρία Αθήνα	20
Τσαρτσάλης Γεωργ. Αθήνα.....	50
Σακελλαρίου Ελένη Αθήνα	20
Λέτσιος Μιχ. Αθήνα.....	20
Πολίτης Γεωργ. Αθήνα	20
Μπέτζιος Γεωρ. Αθήνα	15
Μαρτσέκης Μιχ. Αθήνα	25
Ομοσπονδία Αδ/τών Κόνιτσας	20
Αδ/τα Πυρσογιαννιτών Αθήνα	20
Καραμπέτσης Δημ, Αθήνα	15
Ξεινός Σπύρος Αθήνα	15
Παπαχρήστου-Πολλάλη Μ. Αθήνα	20
Μαντόπουλος Χρ. Αθήνα	20
Τσιλίφης Ευάγγ Αθήνα	30
Φλώρος Κων. Αθήνα	15
Φασούλης Νίκος, Αθήνα.....	20
Παναγιώτου Γεωρ. Αθήνα	15
Σπανού Αθανασία Αθήνα	20
Κίτσιος Δημ. Αθήνα	20
Καραγιάννης Σπύρος	15
Φασούλης Δημ. Αθήνα	20
Στεργίου Γεώρ. Αθήνα	20
Κώστα Άννα Αθήνα	20
Στεφάνου Δημ. Αθήνα	20
Στεφάνου Αναστασία Αθήνα	30
Χαραλαμπίδου Σοφία Αθήνα.....	50
Παπαλάμπρου Αλίκη Αθήνα	20
Τσούκα Ουρανία Αθήνα	20
Καραγιάννη Χριστίνα Αθήνα.....	15
Φαρμάκη Γιούλη Αθήνα	25
Κυρτζίδης Μιλτ. Αθήνα	20

Κωφός Νικ. Δράμα	20	Ζδράβου Ερμηνεία Κόνιτσα.....	15
Σγούρας Ιωαν. Δράμα	20	Ζδράβου Γεωργία Κόνιτσα.....	15
Καραγιώργος Κων. Βέροια	15	Κωστούλας Ιωαν. Κόνιτσα	45
Καρακατσούλη Ελένη Πρέβεζα	30	Βίνος Στάθης Κόνιτσα.....	20
Νάκος Στέφανος Κιάτο	30	Χούσος Αθαν. Κόνιτσα	30
Παπαδημητρίου Γεωρ. Ζάκυνθος	45	Δερδέκη Άννα Κόνιτσα	20
Τσιναρίδη Πόπη Τρίκαλα	20	Χούσος Κώστας Κόνιτσα	15
Χριστοδουλίδη Όλγα Πειραιάς	30	Μπούνα Χρυσούλα Κόνιτσα	15
Ζδράβου Λουίζα Άργος	15	Αποστόλου Χαρίκλεια Κόνιτσα	15
Τσιτσιμίδης Αν. Καστοριά	20	Λαζογιάννης Ιωανν. Κόνιτσα.....	20
Παπαλάμπρος Δημ. Λειβαδιά	20	Φασούλη Ναυσικά Κεφαλοχώρι	60
Παπαχρήστου Βαγγέλης Ρίο	50	Μιχαλόπουλος Χαρ. Εξοχή	45
Μακάριος Βασ. Άρτα	20	Πρίτσης Γεωρ. Ηλιόρραχη	20
Δήσιος Παν. Μέγαρα	20	Τζιμινάδης Βασ. Γανναδιό	15
Τζιάλλας Ανδρέας Κόνιτσα	20	Μπόλη Μαγδ. Μολυβδοσκέπαστη.....	15
Κυρίτσης Σωτ. Κόνιτσα	15	Οικονόμου Ευάγγ. Δίστρατο	20
Σπέλλας Χρήστος Κόνιτσα	15	Σακκάς Ζήσης Ελεύθερο	15
Νάκου Κυριακή Κόνιτσα	50	Σπανού Πελαγία Πηγή	20
Χουρσανίδης Αποστ. Κόνιτσα	45	Κεφάλας Νίκος Πηγή	15
Γκούμας Κων. Κόνιτσα.....	30	Κεφάλας Χαρ. Πηγή	15
Ζώτος Δημ., Κόνιτσα	20	Τσούκας Κων. Αγ. Βαρβάρα	15
Εξάρχου Χαρ. Κόνιτσα	30	Μπλιθικιώτης Δημ. Λαγκάδα	20
Καραφέρη Ελισάβετ Κόνιτσα.....	15	Ξεριάς Κώστας Φούρκα	20
Ευαγγέλου Νίτσα Κόνιτσα	15	Γιαννόπουλος Γεωργ. Κλειδωνιά	15
Χούσου Άννα Κόνιτσα	20	Ντάφλος Χρ. Αετόπετρα	15
Κήτας Γεωρ. Κόνιτσα.....	20	Καλησώρας Γεωρ. Καστανέα	20

Χαράλ. Ν. Ρεμπέλη

Κονιτσιώτικα

Δημοτ. τραγούδια τραπεζιού, χορού, νυφιάτικα και γάμου, λιανοτράγουδα, νανουρίσματα, λαζαρικά, μοιρολόγια, του χάρου και του Κάτω Κόσμου, παραμύθια, παραδόσεις, ευτράπελες διηγήσεις, παροιμίες και παροιμιώδεις φράσεις, αινίγματα, ιδιωματικές φράσεις, ευχές, κατάρες, γλωσσοδέτες, γλωσσικό ιδίωμα Μαστοροχωρίων, τοπωνύμια, Γλωσσάριο, κουδαρίτικα.

Σελ. 360, τιμή 20 ευρώ. - Τηλ. 6949067797

Ορειβατικός Σύλλογος Κόνιτσας, ανηφορίζοντας προς τον Σμόλικα (11/6/2000).
(Φωτ. Π.Σ.Τ.)

ΥΠΟΔ.1031 KAY.25.90.09.0010	
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR	
Άγνωστος	☐ Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐ Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐ Refusé
Απεβίωσε	☐ Décedé
Συνωνυμία	☐ Synonymie
Δ/νση δυσα- νάγνωστη	☐ Adresse illisible
Αζήτητο	☐ Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐ Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδειας
2573

